

การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

STUDY AND DESIGN SOUVENIR OF THE NATIONAL GALLERY

ลพ.
พ896ก
2559

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 146611
วันเดือนปี 29 พ.ค. 2560

b.1284484b
.....

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STUDY AND DESIGN SOUVENIR OF THE NATIONAL GALLERY

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION
TECHNOLOGY OF INDUSTRIAL PRODUCT DESIGN
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2016

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองสารนิพนธ์

หัวข้อสารนิพนธ์ การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
หอศิลป์
STUDY AND DESIGN SOUVENIR OF THE NATIONAL GALLERY

นักศึกษา นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์

รหัสประจำตัว 54630824

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์	ลายมือชื่อ
ผศ.ดร. ธเนศ ภิรมย์การ	
รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร	
ดร. สมชาย เชะวิเศษ	

ระดับคะแนนรวมที่เป็นเอกฉันท์จากคณะกรรมการสอบ G (GOOD)

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 29 มิถุนายน 2559 เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้อง ค 424 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงศ์ มະโน)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่.....๒๙.....เดือน.....มิ.ย.....พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อสารนิพนธ์	การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกสำหรับ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
นักศึกษา	นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์
รหัสประจำตัว	54630824
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องราวความเป็นมา เอกลักษณ์ และประเภทการจัดแสดงงานของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ วัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ 2) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

กระบวนการวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างในกรณีวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน จำนวน 22 คน กลุ่มที่ 2 คือผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ จำนวน 387 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามและใช้สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) การเก็บข้อมูลศึกษาเอกลักษณ์เฉพาะของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ทั้งจากตำรา งานวิจัย สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบและประเภทของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ขั้นตอนการออกแบบ ได้สอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก และผู้เชี่ยวชาญด้านหอศิลป์ เพื่อหาข้อสรุปของรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

ผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการได้แก่ 1) กระเป๋า 2) สมุดบันทึก 3) ดินสอ 4) ขวดน้ำ 5) ประติมากรรมจำลองอาคาร โดยคุณลักษณะผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสามารถสื่อถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ได้ และอันดับแรกที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ คือ รูปทรงสถาปัตยกรรมอาคารแบบตะวันตก ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทกระเป๋า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.30$) ประเภทสมุดบันทึกมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.30$) ประเภทดินสอมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.24$) ประเภท
ขวดน้ำมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.24$) และประเภทประติมากรรมจำลอง
อาคารมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.22$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis title	Study and design souvenir of the national gallery
Student	Miss Penwadee Reungchan
Student ID.	54630824
Degree	Master of Industrial Education
Program	Technology of Industrial Product Design
Year	2016
Thesis Advisor	Associate Professor Udomsak Saributr

ABSTRACT

The research aims on studying the history and the uniqueness and the categories of exhibitions of the National Gallery along with designing the souvenirs for the Gallery. Consequently, the purposes of this research were: 1) to study about the National Gallery 2) to design the souvenirs of the National Gallery and 3) to evaluate the satisfaction towards the products of both the officers of the National Gallery and the visitors.

There were 2 sample groups of the study—the first group was 22 officers and the other was 387 visitors. The questionnaires were used for investigating and the frequency, percentage, arithmetic mean (\bar{x}), and standard deviation (S.D.) were the parameters used for statistical analysis. To explore the uniqueness of the National Gallery, the researcher studied from different sources such as textbooks, researches, personnel of the Gallery (interviewing), and the sample group of visitors in order to specify the aspect of types and styles of the souvenirs. In order to achieve the designing process, the questionnaires were also given to 3 specialists who are expert in product designing, graphic designing and gallery operating respectively. The data collected from the questionnaires answered by the specialists were then brought to the discussion to summarize what kinds and styles the products should be.

The findings indicated that the souvenirs needed by the sample groups are divided into 5 categories; 1) fabric bags, 2) hardcover notebooks, 3) wooden pencils, 4) plastic water bottles, and 5) paper cut sculptures of the model of the National Gallery since the features of the products are able to represent the identity of the

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

National Gallery. When asked about the National Gallery, the first thing that people have in their mind is the building with Western design. The satisfaction towards each type of the souvenirs were as follows: 1) the statistical average of satisfaction towards the fabric bags is considerably high at the level of 4.30 ($\bar{x} = 4.30$), 2) the statistical average of satisfaction towards for the hardcover notebooks with a strap is also considerably high at the level of 4.30 ($\bar{x} = 4.30$), 3) towards the wooden pencils, the statistical average of satisfaction is considerably high at the level of 4.24 ($\bar{x} = 4.24$), 4) the statistical average of satisfaction towards for the plastic water bottles with strap is considerably high at the level of 4.24 ($\bar{x} = 4.24$), and 5) the statistical average of satisfaction towards the paper cut sculptures of the model of the National Gallery is considerably high at the level of 4.22 ($\bar{x} = 4.22$).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

สาธนะนิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร อาจารย์ที่
ปรึกษาสาธนะนิพนธ์ ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจน
การปรับปรุง จนสาธนะนิพนธ์นี้เสร็จสิ้นได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบ
ขอขอบคุณอย่างสูง รวมถึงขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบสาธนะนิพนธ์ทุกท่าน อันได้แก่
ผศ.ดร. ธเนศ ภิรมย์การ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร และ ดร. สมชาย เซะวิเศษ ที่ได้ช่วยให้ คำแนะนำ
เสนอแนะแนวทางที่มีประโยชน์ต่อสาธนะนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยทุกท่าน ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ออกแบบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งนภา สุวรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะการออกแบบและ
เทคโนโลยี สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมิ่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา และผู้เชี่ยวชาญด้านหอศิลป์ คุณจักรพันธ์ วิเศษบุญหนัก เจ้าหน้าที่
ฝ่ายช่างศิลป์ หอศิลป์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และครอบครัว ที่คอยสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ในการทำสาธนะ
นิพนธ์ ตลอดจนเป็นกำลังใจ และแรงบันดาลใจตลอดมา คุณค่าและประโยชน์จากสาธนะนิพนธ์ฉบับนี้
ผู้วิจัยขอมอบแด่ทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมา ณ ที่นี้

เพ็ญวดี เรืองจันทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ	V
สารบัญ	VI
สารบัญตาราง	IX
สารบัญภาพ	X
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบ	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 นิยามคำศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 พิพิธภัณฑสถาน	8
2.2 หอศิลป์	10
2.3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์	26
2.4 เศรษฐกิจสร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม(Creative Fine Arts)	34
2.5 ของที่ระลึก	37
2.6 การออกแบบผลิตภัณฑ์	51
2.7 การออกแบบกราฟิก	52
2.8 การสร้างภาพประกอบ	57
2.9 การออกแบบบรรจุภัณฑ์	61
2.10 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	66
2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	72
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	74
3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	76
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4.1 ผลการศึกษาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์และวิเคราะห์แบบสอบถาม เพื่อหาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก.....	79
4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อกำหนดรูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึก	84
4.3 วิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึก	100
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	104
5.1 สรุปผลการวิจัย	104
5.2 อภิปรายผล	106
5.3 ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม	108

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ VIU ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก	111
ภาคผนวก ข	116
ภาคผนวก ค	135
ภาคผนวก ง	147
ประวัติผู้วิจัย	158

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ VIII ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประจำปี พ.ศ. 2555	33
2.2	สถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประจำปี พ.ศ. 2556	33
2.3	สถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประจำปี พ.ศ. 2557	34
2.4	สถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ แยกตามประเภทผู้เข้าชมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2557	34
2.5	วัสดุที่ใช้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์	63
2.6	แนวทางการออกแบบของที่ระลึกจากกระบวนการนำจุดแข็ง (S) ไปกำจัดจุดอุปสรรค (T)	68
2.7	แนวทางการออกแบบของที่ระลึกจากกระบวนการนำโอกาส (O) ไปกำจัดจุดอ่อน (W)	68
4.1	วิเคราะห์ผลแบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก	80
4.2	วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบขวดสายกราฟิกสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	90
4.3	วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบกระเป๋าหรือถุงผ้าสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	91
4.4	วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบสมุดบันทึก สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	92
4.5	วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบดินสอ สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	93
4.6	วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบแก้วน้ำชาวดินเผา สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	94
4.7	วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบประติมากรรมจำลองอาคารสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	95
4.8	วิเคราะห์ผลประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	101
4.9	วิเคราะห์ผลประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	102
4.10	วิเคราะห์ผลความต้องการนำไปใช้	103

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ	14
2.2	หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร	15
2.3	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรีอนุสรณ์	16
2.4	หอศิลป์สนามจันทร์	17
2.5	หอศิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	18
2.6	หอศิลป์ภาคเหนือ	19
2.7	หอศิลป์และวัฒนธรรมภาคตะวันออก	20
2.8	หอศิลป์นครหาดใหญ่	21
2.9	หอศิลป์ริมน่าน	22
2.10	แผนผังอาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	29
2.11	ห้องจัดแสดงจิตรกรรมไทยประเพณี	29
2.12	ห้องจัดแสดงศิลปะไทยแบบตะวันตก	30
2.13	ห้องศิลปะตั้งแต่ พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน	31
2.14	ห้องเฉลิมพระเกียรติ	31
2.15	ร้านเดอะ แกลเลอรี ซ็อป (The NG Shop)	32
2.16	สินค้าที่ระลึกภายในร้านเดอะ แกลเลอรี ซ็อป (The NG Shop)	32
2.17	โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ Creative Fine Arts 2014	36
2.18	ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	67
2.19	สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	67
2.20	ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกหอศิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	69
2.21	สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกหอศิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ	69

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
3.1	แสดงกระบวนการวิจัย	78
4.1	กราฟิกรูปแบบที่ 1 การสร้างภาพประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	85
4.2	กราฟิกรูปแบบที่ 2 การสร้างภาพประกอบด้วยการวาดรูปภาพ	86
4.3	กราฟิกรูปแบบที่ 3 การการสร้างภาพประกอบจากการถ่ายรูป	87
4.4	รูปแบบกระเป่าหรือถุงผ้า	88
4.5	รูปแบบสมุดบันทึก	88
4.6	รูปแบบดินสอ	88
4.7	รูปแบบแก้วน้ำหรือขวดน้ำ	89
4.8	รูปแบบประติมากรรมจำลองอาคาร	89
4.9	ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์	96
4.10	ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์	97
4.11	ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์	98
4.12	ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์	99
4.13	ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์	100
ค.1	ภาพร่างสวดลายกราฟิก รูปแบบที่ 1	136
ค.2	ภาพร่างสวดลายกราฟิก รูปแบบที่ 2	137
ค.3	ภาพร่างสวดลายกราฟิกรูปแบบที่ 3	138
ค.4	ภาพร่างรูปแบบกระเป่า/ถุงผ้า	139
ค.5	ภาพร่างรูปแบบสมุดบันทึก	140
ค.6	ภาพร่างรูปแบบดินสอ	141
ค.7	ภาพร่างรูปแบบขวดน้ำ/แก้วน้ำ	142
ค.8	ภาพร่างรูปแบบประติมากรรมจำลองอาคาร	143
ค.9	ภาพคลี่บรรจุภัณฑ์กระเป่า	144
ค.10	ภาพคลี่บรรจุภัณฑ์สมุดบันทึก	144
ค.11	ภาพคลี่บรรจุภัณฑ์ดินสอ	145
ค.12	ภาพคลี่บรรจุภัณฑ์ประติมากรรมจำลองอาคาร	145
ค.13	ภาพคลี่บรรจุภัณฑ์ขวดน้ำ	146

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
ง.1	การเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	148
ง.2	การเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	148
ง.3	การเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	149
ง.4	การเก็บข้อมูลผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	149
ง.5	การเก็บข้อมูลผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	150
ง.6	การเก็บข้อมูลผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	150
ง.7	การเก็บข้อมูลผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	151
ง.8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมิ่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา	151
ง.9	คุณจักรพันธ์ วิเศษบุญหนัก เจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างศิลป์ หอศิลป์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมืองฯ จังหวัดชลบุรี	152
ง.10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา สุวรรณศรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	152
ง.11	เก็บข้อมูลความพึงพอใจเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ..	153
ง.12	เก็บข้อมูลความพึงพอใจเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ..	153
ง.13	เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	154
ง.14	เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	154
ง.15	เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	155
ง.16	เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	155
ง.17	เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	156
ง.18	เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	156
ง.19	เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	157

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ เป็นศูนย์รวบรวมและจัดแสดงผลงานศิลปะทั้งแบบ ประเพณี ไทยโบราณ และแบบสากลร่วมสมัยของศิลปินที่มีชื่อเสียงของไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยแบ่งการจัดแสดงเป็นส่วนนิทรรศการถาวร และนิทรรศการหมุนเวียน โดยนิทรรศการถาวร ประกอบด้วย 4 ห้อง คือ ห้องแสดงจิตรกรรมไทยประเพณี จัดแสดงผลงานจิตรกรรมไทยประเพณี ซึ่งเป็นจิตรกรรมที่มีวิธีการสร้างสรรค์อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และได้รับสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจน กลายเป็นระเบียบแบบแผน โดยมีเนื้อหาหลักที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา สอดแทรกด้วยเรื่องราวใน วรรณคดี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยก่อน ห้องจัดแสดงศิลปะไทยแบบตะวันตก จัด แสดงผลงานในแบบตะวันตกที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยศิลปินชาวตะวันตกที่เข้ามารับราชการในเมืองไทย และศิลปินไทยที่ได้ไปศึกษางานศิลปะยังต่างประเทศ ห้องศิลปะตั้งแต่ พ.ศ.2475 - ปัจจุบัน จัดแสดง ศิลปกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 - 2510 ยุคของกรเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากสมบูรณาญา สิทธิราชมาเป็นระบบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2557 ส่งผลให้รัฐบาลมีบทบาทในการสนับสนุนและ อุปถัมภ์งานศิลปกรรมแขนงต่างๆ แทนราชสำนัก เช่นผลงานของ ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี เพื่อ หริพิทักษ์ มีเขียน ยิบอินซอย เขียน อิมศิริ จำรัส เกียรติ อังคาร กัลยาณพงศ์ ชลูด นิ่มเสมอ ประสงค์ บัทมनुช เป็นต้น จัดแสดงศิลปวัตถุตั้งแต่ปี พ.ศ.2511 เป็นต้นมา ในช่วงนี้เป็นช่วงเวลาแห่งความคิด สร้างสรรค์ ได้ปรากฏสถาบันทางศิลปะและกลุ่มศิลปินมากมาย ศิลปินล้วนมีอิสรภาพในเรื่อง แนวความคิดและความเชื่อส่วนบุคคล มีรูปแบบ เทคนิควิธีการทางศิลปะที่มีความแตกต่างและ หลากหลายยิ่งขึ้น เช่นผลงานของ นนอิรวรรณ จันทนะพะลิน, ปรีชา เกาทอง, จักรพันธุ์ โปษยกฤต, อธิพิล ตั้งโฉลก, ประเทือง เอมเจริญ, ช่วง มูลพินิจ, เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์, กมล ทัศนาชลี, วิโชค มุกดามณี เป็นต้น และห้องเฉลิมพระเกียรติ จัดแสดงภาพเขียนฝีพระหัตถ์ของพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสชื่นชมในพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพในการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปกรรม เช่นผลงานภาพฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช นับว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ทรงคุณค่ามากอีกพิพิธภัณฑ์หนึ่ง (พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประวัติความเป็นมา. 2554 : ออนไลน์)

เศรษฐกิจ สร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม (Creative Fine Arts) เป็นโครงการเพื่อพัฒนา คุณค่าทุนทางวัฒนธรรม โดยการสร้างสรรค์ ต่อยอดให้เกิดผลิตภัณฑ์ และบริการทางวัฒนธรรมที่เพิ่ม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม จัดขึ้นโดยกรมศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายให้คงอยู่สืบไป ส่งเสริมให้ชุมชนนำองค์ความรู้จากมรดกทางศิลปวัฒนธรรมไปใช้ในการสร้างสรรค์ พัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ หรือบริการอื่นๆ ตามความเหมาะสมของเอกลักษณ์ในแต่ละชุมชน การสร้างต้นแบบและต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์จากทุนทางมรดกศิลปวัฒนธรรม และสร้างมูลค่าเพิ่มจากแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีเนื้อหาการนำเสนอผลงานใน 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์แก่ชุมชน 2) การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากมรดกศิลปวัฒนธรรม 3) การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม

ภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ นอกจากจะจัดแสดงผลงานศิลปะต่างๆ แล้ว จึงมีร้านจำหน่ายของที่ระลึกเพื่อสนองนโยบายของโครงการเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม (Creative Fine Arts) ในส่วนของการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากมรดกศิลปวัฒนธรรม ชื่อ เดอะ เอ็น จี ช็อป (The NG Shop) จำหน่ายสินค้าโปสการ์ดภาพผลงานศิลปะ ชวดบรรจุน้ำ แมกเนท เนคไท เสื้อยืด กระเป๋าหนัง แผ่นลองเมาส์ สมุดฉีก สมุดบันทึก หนังสือสุจิตร์ และหนังสือเกี่ยวกับงานศิลปะต่างๆ แต่ของที่ระลึกที่กล่าวมานี้ยังขาดความน่าสนใจ สินค้ายังไม่ปกป้องบอกความเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ บรรยากาศภายในร้านก็ขาดการดูแลจนทำให้ร้านไม่น่าสนใจ อีกทั้งสินค้าที่จำหน่ายยังมีราคาที่สูงมากเกินไป จนนักท่องเที่ยวไม่กล้าซื้อหาไปเป็นของที่ระลึกของฝาก จึงทำให้ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ จำหน่ายสินค้าในร้านได้น้อยมาก (พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์. 2558)

ของที่ระลึกนั้นเกิดจากพฤติกรรมการให้เพื่อแบ่งปันเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้รับเกิด “การระลึกนึกถึงหรือคิดถึง” ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของธรรมเนียมมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่ถือเป็นโลกแห่งการสื่อสาร ไม่เฉพาะแต่เรื่องภาษาพูดเท่านั้น ภาษาภาพที่เป็นสื่อสัญลักษณ์ของแต่ละองค์หากนำไปแสดงบนผลิตภัณฑ์ก็จะทำให้ผู้รับเกิดการจดจำต่อองค์นั้นได้อย่างแม่นยำ (ณัฐวรรณ์ ขจัดภัย. 2556 : 102-114)

จากความเป็นมาและประเด็นปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะจัดทำของที่ระลึกที่มีรูปแบบเฉพาะที่สื่อถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มีคุณค่า น่าสะสม พร้อมทั้งมีประโยชน์ใช้สอยเข้ากับยุคสมัย ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจะจำหน่ายเฉพาะภายในร้าน เดอะ แกลเลอรี ช็อป (The NG Shop) เท่านั้น เพื่อให้ผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ได้ซื้อหากลับไปเป็นที่ระลึก

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
- 1.2.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
- 1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบ

หลักการที่นำมาใช้ในการศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดด้านพิพิธภัณฑ์

1.3.1.1 ความหมาย : สภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ หรือ ICOM (International Council of Museums) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “พิพิธภัณฑ์” คือ หน่วยงานที่มิหวังผลกำไร เป็นสถาบันที่ถาวรในการรวบรวม สงวนรักษา ศึกษาวิจัย สื่อสาร และจัดแสดงนิทรรศการ ให้บริการแก่สังคมเพื่อการพัฒนา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการค้นคว้าการศึกษา และความเพลิดเพลิน โดยแสดงหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับมนุษย์และสภาพแวดล้อม สิ่งซึ่ง สงวนรักษาและจัดแสดงนั้นไม่ใช่เป็นเพียงวัตถุ แต่ได้รวมถึงสิ่งที่มีชีวิตด้วย โดยรวมไปถึงสวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ สวนอุทยาน สถานที่สวนสัตว์น้ำ และสถานที่อันจัดเป็นเขตสงวนอื่นๆ รวมทั้งโบราณสถานและแหล่งอันสรณสถาน ศูนย์วิทยาศาสตร์ และห้องฟ้าจำลอง

1.3.1.2 ประเภท : แบ่งตามการจัดแสดง และวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการจัดแสดง ซึ่งเป็นที่นิยามกันทั่วไปในปัจจุบัน คือ

(1) พิพิธภัณฑ์สถานประเภททั่วไป จะรวบรวมวัตถุทุกประเภทและทุกเรื่องเอาไว้ ถือเป็นพิพิธภัณฑ์แบบแรกก่อนที่จะมีการพัฒนาเป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่องในสมัยต่อมา

(2) พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะ จัดแสดงเกี่ยวกับศิลปวัตถุทุกประเภท โดยจะแยกออกเป็นพิพิธภัณฑ์สถานศิลปะประยุกต์ แสดงวัตถุที่เป็นงานฝีมือ เครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ หอศิลป์ แสดงงานประเภจิตรกรรม ประติมากรรม พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะสมัยใหม่ จะคล้ายกับหอศิลป์ แต่จะเป็นศิลปะสมัยใหม่ของศิลปินร่วมสมัยในยุคหลัง พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะประเภทการแสดง และพิพิธภัณฑ์สถานศิลปะแรกเริ่ม แสดงงานศิลปะดั้งเดิมของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) พิพิธภัณฑ์สถานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื้อหาหลักคือแสดงวิวัฒนาการ ความก้าวหน้าของวัตถุที่มนุษย์คิดค้นประดิษฐ์ขึ้น

(4) พิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา จัดแสดงเรื่องราวของธรรมชาติเกี่ยวกับเรื่องของโลก ทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ และยังรวมไปถึงสวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ วนอุทยาน พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ-สัตว์บกด้วย

(5) พิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ แสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แยกย่อยได้ เป็นพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ แสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเมือง ทหาร สังคม และเศรษฐกิจ บ้านประวัติศาสตร์ คือการนำเสนอสถานที่ซึ่งเคยเป็นที่อยู่อาศัยของผู้ที่มีชื่อเสียงในอดีต โบราณสถาน อนุสาวรีย์ และสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึง เมืองประวัติศาสตร์ และ พิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์โบราณคดี

(6) พิพิธภัณฑ์สถานชาติพันธุ์วิทยา และประเพณีพื้นเมือง แสดงชีวิตความเป็นอยู่ในทางวัฒนธรรมและสังคมมนุษย์และชาติพันธุ์ต่างๆ แบ่งออกเป็น พิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้าน (พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น) โดยจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้าน และพิพิธภัณฑ์สถานกลางแจ้ง เป็นการจำลองสภาพในอดีตด้วยการนำอาคารเก่า หรือจำลองสิ่งปลูกสร้างต่างๆ มาไว้ในบริเวณเดียวกัน โดยพยายามสร้างสภาพแวดล้อมรวมถึงบรรยากาศให้เหมือนเช่นอดีต (คุณรู้จักพิพิธภัณฑ์ใดแค่ไหน. 2553 : ออนไลน์)

1.3.1.3 ปัญหา : ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ

(1) ประชาชนต้องการ การบริการของพิพิธภัณฑ์มากขึ้น ซึ่งต่างคนก็ต่างที่มา มีความต้องการต่างๆ กัน ไม่มีการจัดแบ่งด้านการให้ความรู้ทางพิพิธภัณฑ์อย่างเคร่งครัดตายตัวตามแบบแผนในอดีตอีกต่อไป ไม่เกิดการแบ่งแยกระหว่างความต้องการของนักท่องเที่ยวธรรมดา กับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ในปัจจุบัน ผู้คนจึงเข้าชมพิพิธภัณฑ์ด้วยความเพลิดเพลิน เพื่อค้นหาความรู้ ข้อมูล และเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ พิพิธภัณฑ์จึงต้องพยายามปรับเปลี่ยนบทบาทของตนในหลักการนิยามใหม่ ส่วนข้อเสียนั้นก็คือ การเปลี่ยนแปลงตัวเองของพิพิธภัณฑ์เพื่อรองรับความต้องการของคนในปัจจุบัน กลายเป็นเรื่องที่ต้องแข่งขันกัน พร้อมกับความพยายามที่จะดำรงไว้ซึ่งการรักษาประวัติศาสตร์ และการตัดสินใจปัญหาของวัฒนธรรมประชาธิปไตยอันเป็นหน้าที่สำคัญของพิพิธภัณฑ์ โดยแทบไม่ทันสังเกต (Kramer, อ้างถึงใน วิจิต กาพันทา, 2557 : 3-4)

(2) ปัญหาด้านการสนับสนุนจากสังคม สำหรับพิพิธภัณฑ์ในประเทศไทย (สุจิตต์ วงษ์เทศ 2547 : 52-61) กล่าวว่า พิพิธภัณฑ์ที่กรมศิลปากรจัดทำอยู่ในประเทศไทย ทุกวันนี้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพียงรูปแบบหนึ่ง ในจำนวนมากมายหลายรูปแบบ จุดด้อยมีเพียงกรมศิลปากรจัดพิพิธภัณฑ์ได้เพียงรูปแบบเดียว ทำให้คนส่วนใหญ่เบื่อพิพิธภัณฑ์ ทำให้คำว่า “พิพิธภัณฑ์” กลายเป็นเรื่องล้าสมัย ประชาชนและรัฐบาลจึงไม่ได้ให้ความสำคัญต่อพิพิธภัณฑ์เท่าที่ควร

1.3.2 กรอบแนวความคิดด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

1.3.2.1 คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ดี จากแนวทางของ (ธีระชัย สุขสด. 2544 : 88-94)

- (1) ความแปลกใหม่ (Innovative)
- (2) มีที่มา (Story)
- (3) ระยะเวลาเหมาะสม (Timing)
- (4) ราคาพอสมควร (Price)
- (5) มีข้อมูลข่าวสาร (Information)
- (6) เป็นที่ยอมรับ (Regional Acceptance)
- (7) อายุการใช้งานเหมาะสม (Life cycle)

1.3.3 กรอบแนวความคิดด้านการออกแบบกราฟิก

1.3.3.1 การออกแบบกราฟิก จากแนวทางของ (สิบศิริ แซ่ลี และพงษ์พัฒน์ สายทอง. 2554 : 15-17)

- (1) การตอบสนองประโยชน์ใช้สอย
- (2) ความสวยงามพึงพอใจ
- (3) การสื่อความหมาย

1.3.3.2 องค์ประกอบในงานออกแบบกราฟิก จากแนวทางของ (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2540 : 159-162)

- (1) ตัวอักษรและตัวพิมพ์
- (2) ภาพและส่วนประกอบตกแต่งภาพ

1.3.3.3 หลักและวิธีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จากแนวทางของ (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์.2555 : 26-28)

- (1) การออกแบบลักษณะโครงสร้าง (Construction Design)
- (2) การออกแบบกราฟิก หรือลวดลายบนบรรจุภัณฑ์ (Graphic Design)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์ 22 คน ผู้เยี่ยมชมประเภทนักเรียน นักศึกษา 12,020 คน กลุ่มมากที่สุดจากสถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ปี 2557 และผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ จำนวน 3 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ จำนวน 22 คน ผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทนักเรียนนักศึกษา จากสถิติการเข้าชม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ปี 2557 จากจำนวน 12,020 โดยการเทียบตาราง Taro Yamane จำนวน 387 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และด้านการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 คน

1.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ออกแบบขึ้นมาใหม่

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทนักเรียนนักศึกษา ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

1.4.3 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะตลอดปีการศึกษา 2557-2558

1.5 นิยามคำศัพท์

1.5.1 การศึกษา หมายถึง การศึกษาเอกลักษณ์ ลักษณะเด่นของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

1.5.2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ หมายถึง สถานที่เก็บรวบรวม จัดแสดง และดูแลรักษาผลงานศิลปะในแต่ละยุคสมัยของประเทศไทย อนุรักษ์ศิลปวัตถุทางด้านทัศนศิลป์ที่ทรงคุณค่า และถือได้ว่าเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติโดยการรวบรวมศิลปวัตถุมาอนุรักษ์ไว้ตามกระบวนการพิพิธภัณฑ์เพื่อธำรงคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะแก่สาธารณชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.3 ของที่ระลึก หมายถึง สิ่งของต่างๆ ที่มีลักษณะสื่อถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

1.5.4 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ทุกส่วนงาน

1.5.5 ผู้เยี่ยมชม หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

1.5.6 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถ และชำนาญการ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์

1.5.7 ความพึงพอใจ หมายถึง ความสนใจ ความชื่นชอบ และความต้องการในผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึกที่ออกแบบขึ้นมาใหม่

1.5.8 ความเป็นไทย หมายถึง ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นมาโดยมีลวดลายหรือรูปแบบ ที่สื่อถึงประเพณีไทย การดำรงชีวิตของคนในชาติไทย เพื่อสอดคล้องกับผลงานที่แสดงใน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยการศึกษาและออกแบบของที่ระลึกสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

- 2.1 พิพิธภัณฑ์สถาน
- 2.2 หอศิลป์
- 2.3 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
- 2.4 เศรษฐกิจสร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม(Creative Fine Arts)
- 2.5 ของที่ระลึก
- 2.6 การออกแบบผลิตภัณฑ์
- 2.7 การออกแบบกราฟิก
- 2.8 การสร้างภาพประกอบ
- 2.9 การออกแบบบรรจุภัณฑ์
- 2.10 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก
- 2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 พิพิธภัณฑ์สถาน

2.1.1 ว่าด้วยเรื่องพิพิธภัณฑ์สถาน

ตามความเข้าใจโดยทั่วไปแล้ว พิพิธภัณฑ์สถาน คือ สถานที่เก็บรวบรวมวัตถุโบราณเก่าแก่ สมบัติมีค่า แพลกประหลาด หรือหายาก และเป็นสถานที่รวบรวมไว้ซึ่งสิ่งของที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว เท่านั้น แต่ที่จริงพิพิธภัณฑ์สถานมิได้มีหน้าที่เพียงเท่านั้น เพราะคำว่าพิพิธภัณฑ์สถาน หมายถึง สถาบันที่ตั้งขึ้น เพื่อรวบรวม สงวนรักษา และจัดแสดงวัตถุอันมีความสำคัญด้านต่างๆ

พิพิธภัณฑ์สถาน มีหน้าที่ต่อสังคม คือ การรวบรวมทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม รวมถึงแบบอย่างวิถีชีวิตที่บรรพบุรุษที่ได้ปฏิบัติกันสืบมา ทั้งนี้พิพิธภัณฑ์สถานที่ถูกตั้งขึ้นมากก็เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้ และความเพลิดเพลิน ซึ่งรวมถึงหอศิลป์ อนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ วนอุทยาน สถานที่เลี้ยงสัตว์ และสถานที่จัดแสดงอื่นๆ ด้วยเช่นกัน คำว่าพิพิธภัณฑ์ สำหรับประเทศไทยเป็นคำที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงบัญญัติขึ้น หลังจากที่พระองค์ทรงโปรดให้สร้างพระที่นั่งประพาสพิพิธภัณฑ์ขึ้นในพระบรมมหาราชวัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่แห่งนี้ถือเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งแรกในประเทศไทย ใช้ในการเก็บรวบรวมศิลปะโบราณ โบราณวัตถุ และใช้สำหรับเปิดให้แขกบ้านแขกเมืองได้ชมบ้างเป็นครั้งคราว

พิพิธภัณฑ์สถานมาจากภาษาบาลีและสันสกฤต ซึ่งสามารถแยกให้เห็นความหมายได้ดังนี้

พิพิธ แปลว่า ต่างๆ กัน

ภัณฑ์ แปลว่า สิ่งของเครื่องใช้

ส่วนคำว่า สถาน นั้นหมายถึง สถานที่ แหล่งที่ตั้ง ปราการ ซึ่งคำนี้เรามักจะเห็นว่า เป็นคำ ต่อท้ายสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น พระที่นั่งอัมพรสถาน ราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น ดังนั้นคำว่า พิพิธภัณฑ์สถานจึงแปลว่า สถานที่สำหรับรวบรวมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ อาทิ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เพื่อการชื่นชม ศึกษา ค้นคว้า และความเพลิดเพลิน

2.1.2 กิจการพิพิธภัณฑ์สถานของกรมศิลปากร

หลังจากมีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติในปี พ.ศ.2505 การพัฒนาการจัดระบบของกิจการพิพิธภัณฑ์สถานเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น หน่วยงานของกรมศิลปากร ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการรวบรวม จัดเก็บ สงวนรักษา ได้พยายาม ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้มีพิพิธภัณฑ์ประเภทต่างๆ มากยิ่งขึ้น พิพิธภัณฑ์สถานที่เกิดขึ้นสามารถแยก ให้เห็นได้อย่างชัดเจน ดังนี้

2.1.2.1 พิพิธภัณฑ์สถานที่เป็นของสะสมของวัด แล้วประกาศเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากรจะมีนโยบายที่ส่งเสริมให้วัดต่างๆ ที่รวบรวมศิลปโบราณไว้ และเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์สถาน โดยกรมศิลปากรจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ เท่าที่จะสามารถช่วยได้

2.1.2.2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ที่กรมศิลปากรสร้างขึ้นในแหล่งโบราณคดีที่พบศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ จัดเป็นพิพิธภัณฑ์สถาน แหล่งอนุรักษ์สถาน พิพิธภัณฑ์นี้เกิดขึ้นเมื่อกรมศิลปากร ดำเนินการขุดค้น และขุดแต่ง บูรณะโบราณสถานในจังหวัดต่างๆ และได้พบโบราณวัตถุจำนวนมาก กรมศิลปากรจึงต้องมีนโยบายในการสร้างพิพิธภัณฑ์สถานในแหล่งที่ค้นพบ เพื่อรวบรวมและเก็บ รักษาสิ่งของที่ค้นพบเหล่านั้น และเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าชม พร้อมทั้งให้ความรู้ความ เข้าใจและเกิดความห่วงใยในสมบัติของชาติสืบไป

2.1.2.3 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ที่กรมศิลปากรสร้างขึ้น ให้เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดีในภาคต่างๆ จัดเป็นพิพิธภัณฑ์สถานภูมิภาคที่เกิดขึ้น เพื่อต้องการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ให้แก่ประชาชนในภูมิภาคต่างๆ พิพิธภัณฑ์กลุ่มนี้จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการศึกษาให้กับประชาชนในแต่ละภูมิภาค พิพิธภัณฑ์สถาน ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มไหนก็ถือเป็นแหล่งรวบรวม สงวนรักษาสมบัติวัฒนธรรมไทย อันได้แก่ ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุที่ค้นพบในประเทศไทย ซึ่งผู้สนใจสามารถหาความรู้เรื่องของประวัติศาสตร์ศิลปะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า. ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัฒนธรรม และโบราณคดีในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี แต่พิพิธภัณฑ์สถานในประเทศไทยไม่ใช่มีแต่ของกรมศิลปากรเท่านั้น ปัจจุบัน มีพิพิธภัณฑ์ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละแห่งจะมีผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าของ และมีผู้ดูแลรับผิดชอบในลักษณะต่างๆ คือ

1. พิพิธภัณฑ์สถานในสังกัดกรมศิลปากร ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจึงมีคำว่าแห่งชาติกำกับ
2. พิพิธภัณฑ์สถานในส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจอื่นๆ อาทิ กรมทรัพยากรธรณี สวนสัตว์ดุสิต
3. พิพิธภัณฑ์สถานประจำวัดหรือองค์การทางศาสนา อาทิ เครื่องอัฐบริขารพระอาจารย์มั่น
4. พิพิธภัณฑ์สถานของเอกชน เช่น วังสวนผักกาด บ้านจิม ทอมสัน เมืองโบราณจำลอง

2.1.3 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในสังกัดกรมศิลปากร

ในที่นี้จะกล่าวถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในสังกัดกรมศิลปากรเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งจากสาเหตุของการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ต่างๆ สามารถจำแนกออกได้ลักษณะ คือ

2.1.3.1 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่เป็นวัด หรือเกิดมาจากวัดซึ่งต่อมากรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนหรือทางวัดยกให้กรมศิลปากรเพื่อดำเนินการเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เช่น วัดพระมหาธาตุนครศรีธรรมราช วัดเบญจมบพิตรฯ ฯลฯ

2.1.3.2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำแหล่งอนุสรณ์สถาน หรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์โบราณคดี เช่น เจ้าสามพระยา रामคำแหง อุทอง ฯลฯ

2.1.3.3 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำภูมิภาคหรือประจำท้องถิ่น อาทิ เชียงใหม่ นครศรีธรรมราช ขอนแก่น ปราจีนบุรี ฯลฯ

2.1.3.4 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำจังหวัด อาทิ สงขลา น่าน ราชบุรี สุรินทร์ ฯลฯ

2.1.3.5 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเฉพาะเรื่องหรือแบบพิเศษ อาทิ หอศิลปะ ชาติพันธุ์วิทยา ช้างต้น เรือพระราชพิธี ฯลฯ (สุจิตรา มาถาวร. 2541.)

2.2 หอศิลป์

หอศิลป์ (Art Gallery) คือ สถานที่รวบรวมสะสมผลงานศิลปะ ดูแล เก็บรักษา และบันทึกข้อมูลความเป็นมาของงานศิลปะในแต่ละยุคสมัย และนำออกเผยแพร่ในรูปแบบการจัดนิทรรศการ เพื่อให้ความรู้แก่สาธารณชนทางด้านศิลปวัฒนธรรม และมีหน้าที่ดำเนินงานส่วนประกอบอื่นๆ และกิจกรรมทางด้านศิลปะ (วิโชค มุกตามณี : ออนไลน์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1 ประเภทของหอศิลป์

หอศิลป์สามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท ดังนี้

2.2.1.1 หอศิลป์แห่งชาติ (National Art Gallery) ได้แก่ หอศิลป์ที่อยู่ในความควบคุมดูแลบริหารจัดการโดยรัฐบาล เป็นหอศิลป์หลักที่มีความสำคัญระดับชาติ

2.2.1.2 หอศิลป์ประจำจังหวัด (Provincial Art Gallery) ได้แก่ หอศิลป์ที่ดำเนินการควบคุมดูแล บริหารจัดการโดยหน่วยงานระดับจังหวัด หรือส่วนราชการในระดับท้องถิ่น

2.2.1.3 หอศิลป์ในมหาวิทยาลัย (University Art Gallery) ได้แก่ หอศิลป์ที่ดำเนินการควบคุมดูแล บริหารจัดการโดยมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1.4 หอศิลป์เอกชน (Private Art Gallery) ได้แก่ หอศิลป์ที่ดำเนินการควบคุมดูแลบริหารจัดการโดยบุคคล สมาคม องค์กร หรือบริษัทเอกชน

2.2.2 ประวัติหอศิลป์ในประเทศไทย

การจัดแสดงผลงานของช่างศิลป์ไทยนั้น เกิดขึ้นจากราชดำริพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นคุณค่าของพระราชนิพนธ์และโปรดเกล้าฯ ให้ช่างเขียนที่มีฝีมือเขียนภาพประกอบ โดยทรงออกแบบกรอบประจกภาพทั้งหมด และมีโคลงบอกเรื่องพระราชพงศาวดารที่ตรงกับภาพตัดไว้ทกรูปภาพขนาดใหญ่ ใช้โคลงประกอบ 6 บท ภาพขนาดกลางและขนาดเล็กใช้โคลงประกอบ 4 บท โคลงที่แต่งอาจทรงพระราชนิพนธ์ หรือโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการที่สนับทูลถนอมแต่งถวาย ภาพเขียนเรื่องพระราชพงศาวดาร มี 92 ภาพ โดยมีโคลงประกอบ 376 บท แล้ว เสร็จเมื่อ พ.ศ. 2430 และโปรดเกล้าฯ ให้นำไปประดับพระเมรุในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าพาหุรัดมณีมัย กรมพระเทพนารีรัตน์สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าตรีเพ็ชรุตม์ธำรง สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าศิริราชกกุธภัณฑ์ และพระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าเสาวภาคนารีรัตน์ ที่ท้องสนามหลวง เพื่อแสดงให้ประชาชนชมเมื่อเสร็จงานพระเมรุแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้นำภาพไปประดับที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยมโหฬรายพิมาน ในพระบรมมหาราชวัง และภาพบางส่วนส่งไปประดับ ณ พระที่นั่งวโรภาชพิมาน พระราชวังบางปะอิน ซึ่งภาพเขียนประกอบโคลงเหล่านี้ แสดงให้เห็นกฎเกณฑ์ทางทัศนียวิทยาแสงเงา และกายวิภาคที่ผสมผสานความจริงจากธรรมชาติแบบตะวันตกร่วมกับแนวการเขียนภาพแบบประเพณีเดิม

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดแสดงผลงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนขึ้นครั้งแรกที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และจัดต่อมาเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้เสด็จฯ ทรงเปิดอาคารใหม่ของโรงเรียนหัตถกรรมราชบูรณะ และได้พระราชทานนามว่า “โรงเรียนเพาะช่าง” ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนเกี่ยวกับงานช่างศิลป์แห่งแรกของไทย และให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาด้านศิลปวิทยาการหลายสาขา ทั้งในด้านศิลปหัตถกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม

ใน พ.ศ. 2460 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการประกวดภาพเขียน ณ พระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียร พระราชวังบางปะอิน และมีการประมูลภาพจากการจัดแสดงได้เงินจำนวน 4,000 บาทเศษ ส่งไปสมทบซื้อเรือรบหลวงพระร่วง การประกวดภาพเขียนครั้งที่ 2 จัดขึ้น ใน พ.ศ. 2463 ณ พระราชวังบางปะอินครั้งที่ 3 จัดขึ้นในปีเดียวกัน ณ โรงละครวังพญาไท กรุงเทพฯ

ใน พ.ศ. 2477 หลวงวิจิตรวาทการและศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้ร่วมกันก่อตั้งโรงเรียนประณีตศิลปกรรม ซึ่งใน พ.ศ. 2480ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนศิลปากรแผนกช่าง” ในงานฉลองรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2480 และ พ.ศ. 2481 ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ มีการนำ ผลงานศิลปะของนักเรียนไปจัดแสดงที่ร้านของกรมศิลปากร ต่อมาการจัดแสดงผลงานศิลปะได้ย้ายไปที่สนามเสือป่า เมื่อ พ.ศ. 2482 ซึ่งการจัดแสดงในครั้งนั้นได้จัดทำห้องโถงแสดงผลงานศิลปะ เป็นห้องที่มีเพดานสูงและบรรยากาศโอ่อ่านับเป็นหอศิลป์ที่สร้างขึ้นเฉพาะกิจ ต่อมาโรงเรียนศิลปากรแผนกช่างได้ยกฐานะขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยศิลปากร” ใน พ.ศ. 2486

การจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญใน พ.ศ. 2487 มีการแสดงผลงานศิลปะที่หอศิลป์เฉพาะกิจ โดย กลุ่มศิลปินชื่อว่า “กลุ่มจักรวรรดิศิลปิน” ร่วมตัวกันนำผลงานศิลปะในแนวทางอิสระตามทัศนะของกลุ่มไปจัดแสดงที่ห้องแสดงภาพศาลาเฉลิมกรุง โดยจัดขึ้น 2 ครั้ง ผลงานที่นำมาจัดแสดงมีทั้งภาพ จิตรกรรม ภาพโปสเตอร์ ภาพออกแบบโฆษณา ภาพสีถ่าน ภาพถ่าย และภาพเรื่อทงส์

ใน พ.ศ. 2492 ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้เสนอแนะให้กรมศิลปากรจัดงาน “ศิลปกรรมแห่งชาติ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ประเทศมีความก้าวหน้าและเกิดความเคลื่อนไหวในงานด้านศิลปะ รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในงานศิลปะสมัยใหม่ การจัดงานในครั้งนั้นส่งผลให้ศิลปินไทยที่มีความสามารถในสาขาศิลปะต่างๆ ส่งผลงานศิลปะเข้าร่วมแข่งขัน และมีการจัดแสดงผลงานร่วมกันในเวลาต่อมาเป็นประจำทุกปี ซึ่งนับเป็นการบุกเบิกงานศิลปะร่วมสมัยของประเทศไทยให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ห้องแสดงผลงานศิลปะ หรือ “หอศิลป์” ในยุคแรกๆนั้นใช้ห้องเรียน โรงไม้หลังคาสังกะสี เป็นสถานที่ดำเนินงานศิลปกรรมแห่งชาติ มีการปรับเปลี่ยนสถานที่ที่ใช้เป็นหอศิลป์ไปหลายแห่ง เช่น หอศิลป์ตรงข้ามอนุสาวรีย์ทหารอาสา (อาคารเก่าของกระทรวงคมนาคม) หอศิลป์ กรมศิลปากร หอสมุดแห่งชาติ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า หอศิลป์สนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ใน พ.ศ. 2504 มีนักธุรกิจเปิดหอศิลป์ เอกชนชื่อ “บางกอก อาร์ต เซ็นเตอร์” เป็นหอศิลป์ของเอกชนแห่งแรกที่มีการจัดแสดงและจำหน่ายผลงานอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบในปีเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ม.ร.ว. พันธุ์ทิพย์ บริพัตร เจ้าของวังสวนผักกาดเปิด “ห้องศิลปนิทรรศการตรี” ณ วังสวนผักกาด และในพ.ศ. 2505ร.ต.อ. สุวิทย์ตุลยาณ ได้เปิดหอศิลป์ขึ้นอีกแห่ง คือ “บางกะปิแกลเลอรี” บริเวณซอยอโศกหลังจากนั้นมีผู้สนใจเปิดหอศิลป์ อีกหลายราย เช่น “หอขวัญและทรีโอแกลเลอรี” บริเวณถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ซึ่งต่อมาได้ปิดไปในที่สุด

พ.ศ. 2509-2511 กลุ่มศิลปินร่วมสมัยที่ทำงานศิลปะแบบนามธรรมรวมตัวกันผลักดันเปิด “หอศิลปะปทุมวัน” มีนายพีระ พัฒนพีระเดชเป็นผู้จัดการ และได้เปิด “แกลเลอรี 20” ขึ้น ในย่านศูนย์การค้าราชประสงค์ ใน พ.ศ. 2516 ม.ร.ว. พันธุ์ทิพย์ บริพัตร ลงทุนจัดสร้าง “หอศิลปะเมฆพยัพ” ขึ้นที่ซอยอรธการประสิทธิ์ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าในช่วง พ.ศ. 2504-2516 มีหอศิลป์เกิดขึ้นหลายแห่งตามสถานที่ต่างๆ ส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายจำหน่ายผลงานมากกว่าดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

ภายหลังจาก ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ถึงแก่กรรมใน พ.ศ. 2505 ดร. ป่วยอิงภากรณ์ ได้สืบสานความคิดของศาสตราจารย์ศิลป์ เรื่อง การตั้งหอศิลป์ โดยได้จัดตั้งมูลนิธิหอศิลป์ พีระศรี ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2507 และได้รวบรวมเงินทุนจาก การบริจาค และการจำหน่ายผลงานศิลปกรรมที่ ศิลปินร่วมบริจาค รวมทั้ง ม.ร.ว. พันธุ์ทิพย์ บริพัตร ในซอยอรธการประสิทธิ์ ถนนสาทรใต้ โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7 เสด็จฯ ทรงเปิด ทั้งนี้ หอศิลป์แห่งนี้ ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องมาจนถึง พ.ศ. 2533 ก็ ปิดกิจการลง

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีความพยายามผลักดันให้เกิดหอศิลป์ขึ้นอีกหลายแห่ง บางแห่งก็ประสบความสำเร็จ บางแห่งต้องต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เป็นระยะเวลาช้านาน และหลายแห่งที่เปิดขึ้นมาแต่ก็ต้องปิดไป หากพิจารณาโดยสรุปสามารถ แบ่งกลุ่มของหอศิลป์ได้ 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หอศิลป์ของรัฐ เช่น หอศิลป์แห่งชาติ หอศิลป์ประจำจังหวัดและภูมิภาค หอศิลป์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

กลุ่มที่ 2 หอศิลป์ของสถาบัน บริษัท และองค์กรเอกชน เช่น หอศิลป์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ หอศิลป์กรุงไทยของธนาคารกรุงไทย หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ของธนาคารกรุงเทพ หอศิลป์ของธนาคารไทยพาณิชย์ หอศิลป์ตาดู ของบริษัทยนตรกิจ จำกัด

กลุ่มที่ 3 หอศิลป์ของเอกชนกลุ่มย่อยหรือของบุคคล เช่น หอศิลป์ริมน่าน สมบัติแกลเลอรี นัมเบอร์วันแกลเลอรี อาร์ตเทอร์รี่แกลเลอรี เอ็ม แกลเลอรี หอศิลป์ร่วมสมัยอาร์เดลแกลเลอรี

2.2.3 หอศิลป์ที่สำคัญในประเทศไทย

2.2.3.1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ (The National Gallery) ปี พ.ศ. 2517 ในวาระครบรอบ 100 ปี การพิพิธภัณฑไทย กรมศิลปากร ได้ริเริ่มโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานประเภทศิลปะสมัยใหม่ และขอใช้ “โรงกษาปณ์สิทธิการ” เพื่อทำการซ่อมแซมปรับปรุงสำหรับใช้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่เก็บรวบรวมและจัดแสดงผลงานศิลปะของศิลปินที่มีชื่อเสียงทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการศึกษาวิจัย และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศิลปกรรมแบบประเพณีและแบบร่วมสมัย ใช้ชื่อว่า “หอศิลป์แห่งชาติ” โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขณะดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ เสด็จฯ เป็นองค์ประธานทรงเปิด “หอศิลป์แห่งชาติ” เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2520 ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์” ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ลักษณะพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ เดิมเป็นโรงภาพยนตร์ สร้างขึ้นตามลักษณะสถาปัตยกรรมตะวันตกผู้ออกแบบคือ นายคาร์โลอัลเลกรี (Carlo Allegri) ชาวอิตาลี วิศวกรและสถาปนิกประจำราชสำนักสยาม ตั้งอยู่บริเวณ ถนนเจ้าฟ้า บริหารงานโดยผู้อำนวยการ และมีคณะกรรมการประจำหอศิลป์เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนวนโยบาย มีข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่หอศิลป์เป็นคณะทำงาน

ภาพที่ 2.1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2557

2.2.3.2 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (Bangkok Art and Culture) วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2513 แนวร่วมศิลปินแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการโครงการศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9 ได้จัดประชุมหารือร่วมกับ ดร. พิจิตร รัตกุล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในสมัยนั้น จัดสร้างหอศิลป์ร่วมสมัยแห่งกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ผู้ชนะเลิศการประกวดออกแบบ คือ บริษัท โรเบิร์ต จิบุย จำกัด ต่อมา พ.ศ. 2545 นายสมคร สุนทรเวช เป็นผู้ว่าฯ มีนโยบายเปลี่ยนแปลงโครงการทำให้เครือข่ายประชาชนและศิลปินต่อสู้เรียกร้องให้จัดสร้างตามแบบเดิม จนถึงสมัยที่นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน เป็นผู้ว่าฯ ได้อนุมัติงบประมาณก่อสร้างหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในที่ดินของกรุงเทพมหานคร บริเวณสี่แยกปทุมวัน และเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2548 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานครมีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งในส่วนที่เป็นผลงานเดิมและผลงานร่วมสมัยอันหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาสถาบัน บุคลากร ระดมเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรท้องถิ่น ในการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างศักดิ์ศรีให้กรุงเทพฯ เป็นมหานครแห่งศิลปวัฒนธรรมระดับโลก หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร บริหารงานโดยผู้อำนวยการ บริหารจัดการภายใต้การดูแล นโยบายของคณะกรรมการมูลนิธิหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่หอศิลป์ กำกับดูแลโดยหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2.2 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ที่มา : <http://www.alepaint.com>, พ.ศ. 2557

2.2.3.3 หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระจัดตั้งโดยมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้วังท่าพระจันทร์เป็นอาคารของหอศิลป์ อาคารนี้ก่อสร้างขึ้นในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ในปี พ.ศ. 2325 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเปิดหอศิลป์นี้ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2522 หอศิลป์ได้รับการจัดตั้งเป็นส่วนราชการ มีฐานะเทียบเท่าคณะวิชา เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคและการจัดนิทรรศการผลงาน ศิลปกรรมและงานออกแบบของศิลปิน คณาจารย์ นักศึกษา และเป็นศูนย์กลางศิลปะร่วมสมัยของประเทศด้านศิลปะสมัยใหม่ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมข้อมูลศิลปกรรม การศึกษาค้นคว้า วิจัย การทำหนังสือ ตำรา และสื่อสมัยใหม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจสู่สังคมในระดับชาติและนานาชาติ ลักษณะของหอศิลป์เป็นอาคารโบราณ วังท่าพระ ประกอบด้วย อาคารท้องพระโรงชั้นเดียว ตำหนักกลาง 2 ชั้น และพระตำหนักพรณราย ที่สร้างในสมัยรัชกาลที่ 5 ตั้งอยู่บริเวณมหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วังท่าพระ ถนนหน้าพระลาน เขตพระนคร กรุงเทพฯ บริหารจัดการโดยผู้อำนวยการ และมีคณะกรรมการประจำหอศิลป์เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนวนโยบายการบริหาร มีข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่หอศิลป์เป็นคณะทำงาน

2.2.3.4 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรีอนุสรณ์ เป็นหอศิลป์จัดแสดงผลงานศิลปะสมัยใหม่ที่รวบรวมมาจากการสะสมผลงานของอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ของคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ รวมทั้งผลงานที่ศิลปิน คณาจารย์ บริจาคและมอบให้แก่กรมศิลปากรเพื่อดำเนินการจัดทำเป็นหอศิลป์ และจำลองห้องทำงานของศาสตราจารย์ศิลป์ เพื่อเป็นอนุสรณ์ ผลงานที่จัดแสดงในรูปแบบนิทรรศการถาวรเป็นผลงานสมัยใหม่ของศิลปินยุคแรกๆ ที่เป็นศิษย์ของศาสตราจารย์ศิลป์ ในช่วง ปี พ.ศ. 2486-2505 ลักษณะหอศิลป์เป็นอาคารโบราณชั้นเดียว ในอดีตใช้เป็นห้องทำงานของอาจารย์ศิลป์ และห้องเรียนของนักศึกษาคณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งอยู่ภายในกรมศิลปากร ถนนหน้าพระธาตุ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ก่อด้วยศิลปะโดยกรมศิลปากร

ภาพที่ 2.3 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรีอนุสรณ์

ที่มา : <http://www.sadoodta.com/info/> พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ-ศิลป์-พีระศรี-อนุสรณ์,

พ.ศ. 2557

2.2.3.5 หอศิลป์สนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. 2548 และสร้างเสร็จใน พ.ศ. 2550 ณ พระราชวังสนามจันทร์ เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดแสดงผลงานฝีพระหัตถ์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สื่อประสม และศิลปะเครื่องปั้นดินเผา รวมทั้งเป็นศูนย์กลางเก็บรวบรวมผลงานศิลปะร่วมสมัยและศิลปกรรมไทยจากการประกวดศิลปกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แห่งชาติ นำออกจัดแสดงเผยแพร่แก่สาธารณชน ตลอดจนเป็นศูนย์กลางข้อมูลศิลปกรรม งานเครื่องปั้นดินเผา ศิลปกรรมของศิลปินรุ่นเยาว์ซึ่งนำเสนอในระบบสารสนเทศสมัยใหม่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเปิด และพระราชทานนามของหอศิลป์สนามจันทร์ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ลักษณะหอศิลป์เป็นอาคารสมัยใหม่ 3 ชั้น ตั้งอยู่บริเวณมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม บริหารงาน โดยผู้อำนวยการหอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมีคณะกรรมการประจำ หอศิลป์เป็นที่ปรึกษาด้านนโยบาย

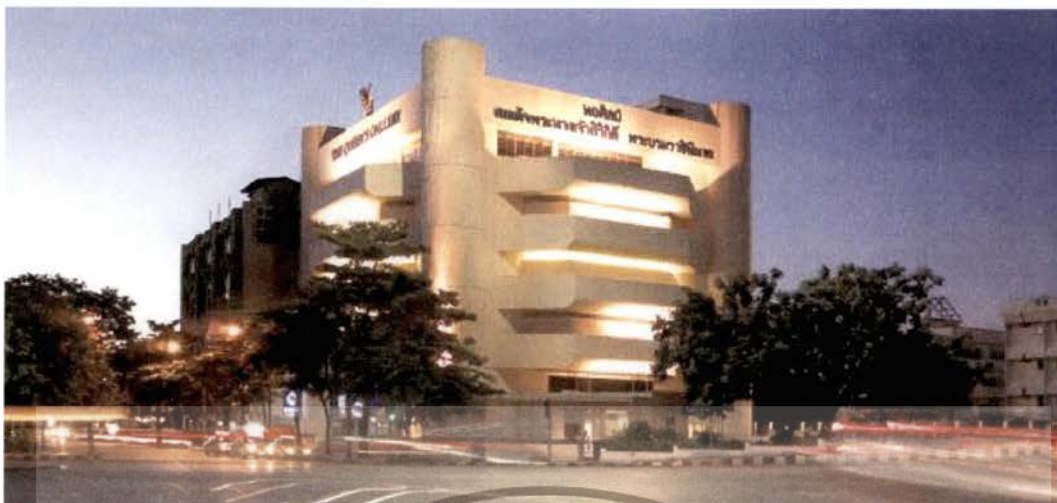

ภาพที่ 2.4 หอศิลป์สนามจันทร์

ที่มา : <http://www.panoramio.com/photo/47284647>, (พ.ศ. 2557)

2.1.3.6 หอศิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มูลนิธิธนาคารกรุงเทพได้ปรับปรุงอาคารที่ทำการธนาคารกรุงเทพ สาขาผานฟ้า จัดตั้งเป็นหอศิลป์ เพื่อจัดแสดงผลงานศิลปกรรมด้านต่างๆ และเป็นสถานที่สำหรับการบรรยาย เสวนา อภิปราย และอบรมเชิงปฏิบัติการด้านศิลปะ อีกทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านศิลปะ ซึ่งให้ความรู้ความเพลิดเพลินแก่สาธารณชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศลักษณะหอศิลป์ เป็นอาคารเก่า ๕ ชั้น ปรับปรุงใหม่บริเวณถนนราชดำเนินกลาง เขตพระนคร กรุงเทพฯ บริหารงานโดยผู้จัดการหอศิลป์ และมีคณะกรรมการประจำหอศิลป์เป็นที่ปรึกษาด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาของเอกสารนี้ไปแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.5 หอศิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ที่มา : <http://exhibition.contestwar.com/taxonomy/term/74>, พ.ศ. 2557

2.2.3.7 หอศิลป์วชิรศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2538 เพื่อเป็น ศูนย์กลางศิลปกรรมสะสม และศูนย์รวมแหล่งวิชาสำหรับเผยแพร่และส่งเสริมการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ การค้นคว้าวิจัยด้านศิลปะสมัยใหม่ ศิลปะด้านดนตรี ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และเป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานด้านศิลปวัฒนธรรมระหว่างคณะวิชามหาวิทยาลัย สถาบัน และองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ลักษณะหอศิลป์ อยู่บนชั้น 7 ของอาคารมหาธีรราชานุสรณ์ มีพื้นที่สำหรับการแสดงผลงานและห้องประชุมสัมมนา ตั้งอยู่ ชั้น 7 อาคารมหาธีรราชานุสรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ บริหารงานโดยผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมพิเศษ ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.3.8 หอศิลป์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2539 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น หน่วยงานที่ให้การส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรมแก่นักศึกษา บุคลากรของสถาบัน ชุมชนโดยรอบ สถาบัน และประชาชนทั่วไป รวมทั้งเป็นสถานที่จัดแสดงผลงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตั้งอยู่บริเวณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต บริหารงานโดย ผู้อำนวยการ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

2.2.3.9 หอศิลป์ภาคเหนือ “หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” เกิดขึ้น จากการสนับสนุนของ นายชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 เพื่อ เป็น ศูนย์กลางในด้านการส่งเสริมและอนุรักษ์งาน ศิลปะร่วมสมัย งานศิลปะแนวประเพณี ให้การ สนับสนุนการศึกษาด้านศิลปะของมหาวิทยาลัย องค์กร และหน่วยงานใน 17 จังหวัดภาคเหนือ อัน จะนำไปสู่ความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาท้องถิ่นต่อเนื่องสู่ประเทศชาติ นอกจากนี้ยังเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมของ ศิลปิน นักวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ลักษณะหอศิลป์เป็นอาคารขนาดใหญ่ ตั้งอยู่บริเวณตลาดต้นพยอม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ บริหารงานโดยคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพที่ 2.6 หอศิลป์ภาคเหนือ

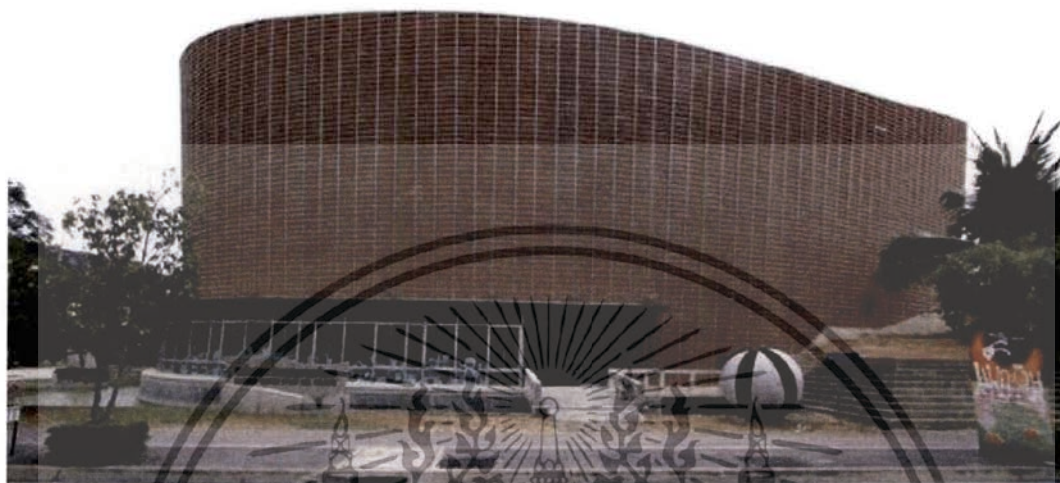
ที่มา : <http://exhibition.contestwar.com/taxonomy/term/454>, พ.ศ. 2557

2.2.3.10 หอศิลป์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “หอศิลป์วัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น” เกิดขึ้นจากการสนับสนุนของนายชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ และส่งเสริมงานศิลปะวัฒนธรรม ศิลปะสมัยใหม่ และหัตถกรรมท้องถิ่น จัดสร้างให้มีสวนพฤษภรณ์ เพื่อการศึกษาเรียนรู้ โดยหอศิลป์ มีบทบาทและ ภารกิจที่สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยลักษณะเป็นอาคารสร้างใหม่ ออกแบบ เป็นรูปทรง “เล่าข้าว” ของภาคอีสาน มีพื้นที่ของอาคารนิทรรศการหมุนเวียน 1,200 ตารางเมตร และพื้นที่ของอาคารนิทรรศการถาวร “อีสานทัศน์” 596 ตารางเมตร ตั้งอยู่ในบริเวณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น บริหารงานโดยฝ่ายกิจการพิเศษ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.2.3.11 หอศิลปะและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ “หอศิลป์กาญจนาภิเษกมหาวิทยาลัย บุรพา” ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2538 และ สำเร็จอย่างเป็นทางการใน พ.ศ. 2545 เพื่อเป็น ศูนย์กลางการจัดแสดง จัดกิจกรรม และส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย ทั้งยังเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและการส่งเสริมความรู้ด้านศิลปะวัฒนธรรม งานวิชาการ และงานวิจัยของศิลปิน ช่างพื้นบ้าน นักวิชาการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์เรียนรู้สำหรับชาวไทยและชาว ต่างประเทศ ลักษณะของหอศิลป์เป็นอาคารสร้างใหม่ ประกอบด้วย หออัครศิลปิน ส่วนนิทรรศการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถาวร ส่วนนิทรรศการหมุนเวียน ส่วนศิลปะท้องถิ่น เวทีการแสดง และสวนประติมากรรม ตั้งอยู่บริเวณมหาวิทยาลัยบูรพา ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี บริหารงานโดยคณะศิลปกรรมศาสตร์ และการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาพที่ 2.7 หอศิลปะและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา : <http://kanchanapisek.or.th>, พ.ศ. 2557

2.2.3.12 หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เกิดขึ้นจากการสนับสนุนของ นายชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรี ก่อสร้างในปี พ.ศ. 2543-2544 เพื่อจัดกิจกรรมเกี่ยวกับกรแสดงศิลปะร่วมสมัยของศิลปินท้องถิ่นภาคใต้ ศิลปินไทย ศิลปินจากต่างประเทศ และงานศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ อาคารแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มอาคารหอศิลป์ภาคใต้ จัดกิจกรรมศิลปะร่วมสมัย และกลุ่มอาคารหอวัฒนธรรมภาคใต้ จัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ ในภาคใต้ เป็นอาคารสร้างใหม่ตั้งอยู่บริเวณมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี บริหารงานโดยสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา

2.1.3.13 หอศิลป์นครหาดใหญ่ เฉลิมพระเกียรติฯ เกิดขึ้นจากการสนับสนุนของ นายไพฑูริย์ โนนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่จัดตั้งเมื่อพ.ศ.2549 ในโอกาสสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเป็นการแสดงความจงรักภักดีเป็นหอศิลป์ที่จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์รวมทั้งเป็นสถานที่จัดแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและกำหนดให้เป็นแหล่งเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และสถานที่ท่องเที่ยวของเทศบาลนครหาดใหญ่ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวที่สร้างใหม่แบ่งพื้นที่ออกเป็นห้องแสดงภาพเขียนห้องสะสมผลงานศิลปะหัตถศิลป์และหัตถวัฒนธรรมตั้งอยู่บริเวณสวนสาธารณะเทศบาลนคร หาดใหญ่อำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลาบริหารงานโดย เทศบาลนครหาดใหญ่

ภาพที่ 2.8 หอศิลป์นครหาดใหญ่

ที่มา : http://travel.gimyoung.com/?cmd=travel_detail&id=21, พ.ศ. 2557

2.2.3.14 หอศิลป์ปรีณาน เป็นของนายวินัย ปราบริปู ศิลปินท้องถิ่นชาวน่าน ที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2541-2545 เพื่อเป็นสถานที่จัดกิจกรรม และศูนย์การเรียนรู้ทางด้านศิลปะร่วมสมัย โดยเปิดดำเนินงานใน พ.ศ. 2546 เป็นอาคาร 2 ชั้น ที่สร้างขึ้นใหม่ ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ดูแลโดย นายวินัย ปราบริปู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.9 หอศิลป์ริมน้ำ

ที่มา : <http://www.thetrippacker.com/th/review/หอศิลป์ริมน้ำNanRiversideArtGallery/>
2248, พ.ศ. 2557

2.2.4 การดำเนินงานของหอศิลป์

การดำเนินงานของหอศิลป์ซึ่งมีการดำเนินงานที่ในการรวบรวมศิลปวัตถุจำแนกประเภทงานศิลปกรรมจัดทำทะเบียนหลักฐานดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัย จัดนิทรรศการให้ความรู้ ให้การศึกษา จัดกิจกรรมและจัดทำส่วนประกอบให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน โดยใช้งบประมาณจากภาครัฐ องค์กร และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน จึงต้องมีการแบ่งส่วนงานในกระบวนการจัดการให้มี ระบบและมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปที่คณะกรรมการจะประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ (Board of Trustees) ซึ่งมีหน้าที่ดูแลนโยบายและทิศทางในการดำเนินงานของหอศิลป์ ลำดับต่อมาเป็นคณะบริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ภัณฑารักษ์ คณะทำงาน และคณะกรรมการที่ปรึกษาหอศิลป์ ที่จะบริหารงานในด้านต่างๆ ของหอศิลป์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

2.2.4.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร งานหอศิลป์

(1) ผู้อำนวยการหอศิลป์ (Director) เป็นบุคคล ที่มีความรอบรู้ในงานทัศนศิลป์ งานพิพิธภัณฑ์และการบริหารจัดการกิจกรรมหอศิลป์ รวมทั้งเป็น ผู้มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่ม และมีมนุษยสัมพันธ์ ในการประสานงานกับศิลปิน นักวิชาการ ตลอดจนประชาชนในทุกระดับ

(2) ภัณฑารักษ์ (Curator) เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในงานทัศนศิลป์ทุกสาขา เข้าใจระบบงานพิพิธภัณฑ์และศิลปะสมัยใหม่ เป็นผู้วางแผนกำหนดโครงสร้าง แนวเรื่อง การจัดกิจกรรม นิทรรศการ และการประสานงานกับศิลปิน นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ และประชาชนในทุกระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) นักวิชาการช่างศิลป์ด้านการออกแบบ (Designer) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางศิลปะ การออกแบบ และการบริหารจัดการงาน ศิลปะกับพื้นที่ของหอศิลป์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) นักวิชาการวัฒนธรรมด้านการศึกษา (Curator of Education) เป็นบุคคลที่มีความรู้ด้านทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ ศิลปะร่วมสมัย มีการบริหารจัดการกิจกรรมด้านการศึกษา และงานวิชาการศิลปะ เพื่อการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งในงานศิลปะ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้กำหนดแนวเรื่องในการบรรยาย เสวนา ปาฐกถา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม

(5) นายช่างศิลปกรรมและเทคนิคต่างๆ (Technician) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจใน งานช่าง เช่น ช่างไม้ ช่างศิลป์ ช่างไฟฟ้า ซึ่งต้อง ทำงานสัมพันธ์กับภัณฑารักษ์ นักวิชาการ และ ศิลปิน ในการบริหารจัดการกิจกรรม นิทรรศการ แสงงานด้านการศึกษา

(6) เจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ (Staff) กลุ่มบุคคล ที่ปฏิบัติงานในหอศิลป์ ดูแลงานต่างๆ ในด้านนิทรรศการ งานข้อมูลศิลปะ งานวิชาการ และ งานธุรการอื่นๆ ตามขอบเขตและโครงสร้างของ หอศิลป์แต่ละประเภท

(7) ศิลปิน (Artist) นักสร้างสรรค์ผลงานด้าน ศิลปะทั้งประเภทงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ศิลปะสื่อประสม ศิลปะการแสดงสด หรืองานสร้างสรรค์อื่นๆ โดยทำงานประสานกับ ภัณฑารักษ์และนักวิชาการ ตามแนวเรื่องในการ นำเสนอผลงาน

2.2.4.2 การจัดนิทรรศการ (Exhibition) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

(1) การจัดนิทรรศการถาวร (Permanent Exhibition) คือ การจัดแสดงนิทรรศการแบบถาวรเป็นประจำ ทั้งนี้ในการจัดแสดงถาวรที่ใช้ระยะเวลานานๆ ควรเลือกเนื้อหาที่มีความสำคัญและมีคุณค่า ในปัจจุบันการจัดแสดงแบบถาวรอาจแสดงภายในระยะเวลา 6 เดือนไปจนถึง 5 ปี จึงจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใหม่ การจัดนิทรรศการถาวร นั้นจะมีระยะเวลาการแสดงผลยาวนาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าต่อการจัดเตรียมการดำเนินการและการลงทุน โดยมีการจัดกิจกรรม ประกอบสื่อสารสนเทศสมัยใหม่ คอมพิวเตอร์ วิดีทัศน์ (video) และการบรรยาย หรือการเสวนา ในนิทรรศการ

(2) การจัดนิทรรศการหมุนเวียน (Changing Exhibition หรือ Temporary Exhibition) คือ การจัดแสดงนิทรรศการในแต่ละโครงการเพียงชั่วคราว โดยกำหนดระยะเวลาสั้นกว่านิทรรศการถาวรอาจใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์ไปจนถึง 6 เดือน จากนั้นจึงมีการปรับเปลี่ยนนิทรรศการต่อไป ซึ่งการหมุนเวียนปรับเปลี่ยนนิทรรศการจะก่อให้เกิดความน่าสนใจต่อผู้ชม ในการจัดกิจกรรมประกอบ อาจมีสื่อสารสนเทศ วิดีทัศน์ การบรรยาย หรือ การเสวนาในนิทรรศการได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) การจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ (Travelling Exhibition หรือ Mobile Exhibition) คือ การขยาย การให้บริการแก่ชุมชน โดยการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ ซึ่งทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ การนำข้อมูลและสิ่งของหลังจากจัดกิจกรรมที่หอศิลป์ในส่วนกลางแล้ว ไปจัดนิทรรศการในส่วนภูมิภาคหรือหอศิลป์อื่นๆ ต่อไป บางครั้งอาจทำเป็นรูปแบบการ แสดงในยานพาหนะหรือพื้นที่จำเพาะที่เคลื่อนที่ได้ โดยการใช้สื่อสารสนเทศสมัยใหม่ คอมพิวเตอร์ วิดีทัศน์ และการบรรยาย ประกอบนิทรรศการในการให้ความรู้แก่สาธารณชนผู้สนใจ

2.2.4.3 กิจกรรมทางด้านการศึกษาของ หอศิลป์

นักวิชาการด้านพิพิธภัณฑ์และนักวิชาการ ด้านศิลปะได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทาง ด้านการศึกษาในหอศิลป์ไว้ ดังนี้

- การจัดการบรรยาย การอภิปราย และปาฐกถาทางวิชาการ
- การจัดการประชุมและสัมมนาทางวิชาการ โดยมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับนิทรรศการและกิจกรรมที่ดำเนินการ
- การจัดการบรรยายโดยศิลปิน
- การบริการนำชมผลงานศิลปะโดยบุคคล หรือใช้สื่อสารสนเทศสมัยใหม่ทางเสียง
- การจัดการสร้างสรรค์การทำงานศิลปะให้แก่ผู้สนใจ
- การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการประเภทต่างๆ ให้สัมพันธ์กับผู้รับ คือ เด็ก เยาวชน ครู อาจารย์ และประชาชนทั่วไป
- การจัดชั้นเรียนในหอศิลป์ เพื่อกำหนดการเรียนการสอนเฉพาะเรื่อง
- การจัดฉายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ตามเนื้อหาและโครงเรื่องที่นักวิชาการกำหนด
- หากการจัดกิจกรรมก้าวหน้าและมีศักยภาพ ก็ควรจัดทำเป็นรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ เพื่อกระจายภาพและเสียงให้กว้างขวางครอบคลุม เครือข่ายผู้สังคมและประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเท่าเทียมกัน
- การศึกษาค้นคว้า เป็นการส่งเสริมทั้งงาน สร้างสรรค์และการวิจัยศิลปะให้แก่ครู อาจารย์ นักวิชาการ และศิลปิน

2.2.4.4 ห้องสมุดและศูนย์ข้อมูลของ หอศิลป์

ห้องสมุดของหอศิลป์จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ที่มีทั้งการให้ความรู้และความเพลิดเพลิน มีการให้บริการด้วยหนังสือ สิ่งพิมพ์ สื่อสารสนเทศสมัยใหม่ ภาพเคลื่อนไหววีดิทัศน์ ไมโครฟิล์ม อีเมล เว็บไซต์ และระบบคอมพิวเตอร์

ศูนย์ข้อมูลมีระดับความรู้ตั้งแต่เบื้องต้นไปจนถึงข้อมูลเชิงลึกเพื่อการค้นคว้าวิจัยระดับสูง ในส่วนของการให้บริการ ควรนำเสนอข้อมูลที่เกิดความเพลิดเพลิน จูงใจไปสู่การเรียนรู้และการเป็นสมาชิกถาวรของหอศิลป์ในที่สุด

ดังนั้น หอศิลป์ถึงเป็นสถานที่ของครอบครัว ห้องสมุดของหอศิลป์จะรองรับบุคคลต่างๆ ทั้งพ่อแม่ และลูกๆ ให้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน

2.2.4.5 หนังสือ สื่อบัตร เอกสารสิ่งพิมพ์ และสื่อสมัยใหม่

(1) หนังสือ สื่อบัตร และสิ่งพิมพ์เชิงวิชาการ เป็นข้อมูลความรู้เนื้อหาและภาพประกอบที่มีความสำคัญ ควรจัดพิมพ์และดำเนินการอย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นความรู้ หรือการบันทึกด้านวิวัฒนาการและประวัติศาสตร์

(2) สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีระบบและหมวดหมู่ มีการออกหนังสือ เอกสาร วารสาร และสื่อบัตรของหอศิลป์อย่างต่อเนื่อง

(3) สิ่งพิมพ์ประเภทแผ่นพับ สื่อการนำชมและเอกสารเฉพาะเรื่อง ควรเป็นข้อมูลเพื่อการเผยแพร่ อาจมีทั้งการจำหน่ายและการแจก

(4) สื่อคอมพิวเตอร์ ระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่และวิวัฒนาการของระบบสิ่งพิมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้การเผยแพร่ระบบออนไลน์มีความก้าวหน้า และรวดเร็วในการถ่ายทอดข้อมูล เชื่อมโยงความรู้ข้ามพรมแดนทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ

(5) สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ ระบบดิจิทัล ออนไลน์ อีเมล เว็บไซต์ และการบริการดาวเทียม ในงานศิลปวัฒนธรรม เป็นสื่อที่มีศักยภาพและเข้าถึงกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนในด้านการ ศึกษาของโลกปัจจุบัน

2.2.4.6 กิจกรรมประกอบอื่น ๆ

(1) การให้ความรู้และความเข้าใจประกอบ กิจกรรมที่ให้ความสุข ความเพลิดเพลิน ด้วยการจัดการแสดงดนตรี นาฏศิลป์ ละคร และฉาย ภาพยนตร์

(2) การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ด้วยการสร้าง บรรยากาศที่ร่มรื่น และการจัดร้านจำหน่ายอาหาร หรือมีมุมกาแฟ รองรับครอบครัวพ่อ แม่ ลูก เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหอศิลป์กับชุมชน

(3) ร้านจำหน่ายหนังสือและของที่ระลึก เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการเรียนรู้ และขยายกลุ่มคนในสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมและเป็นสมาชิกของศูนย์เรียนรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ตั้งอยู่บนถนนเจ้าฟ้า เขตพระนครในอดีตเป็นสถานที่ตั้งพระตำหนักของเจ้านายฝ่ายวังหน้า (กรมพระราชวังบวรสถานมงคล) มาแต่ครั้งรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จนเป็นที่มาของชื่อ “ถนนเจ้าฟ้า” ในปัจจุบันต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้สร้างโรงงานผลิตเงินเหรียญแห่งใหม่ที่มีความทันสมัยโดยเลือกพื้นที่บริเวณริมคลองคูเมืองเดิม ใกล้วัดชนะสงครามตั้งนั้นจึงต้องรื้อถอนพระตำหนักของเจ้านายฝ่ายวังหน้าที่ตั้งอยู่บริเวณนี้และพระราชทานเงินค่ารื้อถอนและสร้างวังใหม่ให้แก่เจ้านายทุกพระองค์เพื่อก่อสร้างโรงงานผลิตเหรียญดังกล่าวซึ่งเมื่อสร้างแล้วเสร็จ ได้รับพระราชทานนามว่า “โรงกษาปณ์สิทธิการ” โรงงานกษาปณ์สิทธิการสร้างขึ้นตามลักษณะสถาปัตยกรรมตะวันตก โดย นายคาร์โลอัลเลกรี (Carlo Allegri) สถาปนิกชาวอิตาลีเงินประจำราชสำนักสยามเป็นผู้ออกแบบโดยได้แรงบันดาลใจมาจากโรงงานเครื่องจักรที่เมืองเบอร์มิงแฮม ประเทศอังกฤษมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมคืออาคารหลักด้านหน้าเป็นทรงปั้นหย่า สูงสองชั้นหลังคามุงกระเบื้องว่าว สองข้างอาคารหลักถือเป็นปีกทอดยาวเป็นอาคารชั้นเดียวหักมุมฉากสี่ด้านบรรจบกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเชื่อมต่อกัน บริเวณสันหลังคา เชิงชาย ช่องบานประตูหน้าต่างประดับด้วยลวดลายฉลุไม่อย่างงดงามการก่อสร้างโรงงานกษาปณ์สิทธิการเสร็จสมบูรณ์และเริ่มดำเนินการผลิตเหรียญครั้งแรกในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2445 ใช้งานเรื่อยมาจนถึงพ.ศ.2511 กรมธนารักษ์จึงได้ย้ายไปสร้างโรงงานแห่งใหม่โรงกษาปณ์สิทธิการจึงร้างลงตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในวาระครบรอบ 100 ปี การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (พ.ศ.2517) กรมศิลปากรได้ริเริ่มโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถาน ประเภทศิลปะสมัยใหม่จึงได้เสนอขอใช้โรงกษาปณ์สิทธิการเพื่อปรับปรุงให้เป็นหอศิลป์ ซึ่งกรมธนารักษ์ได้อนุมัติมอบอาคารแห่งนี้ให้กรมศิลปากร เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2517 เพื่อจัดตั้งเป็น “หอศิลป์แห่งชาติ” โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นสถานที่เก็บรวบรวมและจัดแสดงผลงานศิลปกรรมประเภททัศนศิลป์ของศิลปินผู้มีชื่อเสียงทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศตลอดจนเป็นศูนย์ศึกษาวิจัยและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศิลปกรรมทั้งแบบไทยประเพณีและร่วมสมัย พิธีเปิดหอศิลป์แห่งชาติอย่างเป็นทางการมีขึ้นในวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2520โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเมื่อครั้งดำรงพระยศสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตาฯ เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด

หลังจากนั้นไม่นานหอศิลป์แห่งชาติได้ปิดปรับปรุงและเปลี่ยนชื่อให้ตรงตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ว่า “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหอศิลป์” และเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าชมในวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2521 ต่อมาเมื่อวันที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15 กันยายนพ.ศ.2526 กรมธนารักษ์ได้มอบอาคารและที่ดินบางส่วนให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ทำให้มีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นทั้งสามารถดำเนินการปรับปรุงขยายพื้นที่อาคารจัดแสดงเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการแก่ศิลปินตลอดจนอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้เข้าชมได้อย่างครบถ้วนตามหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ประวัติความเป็นมา 2554: ออนไลน์)

2.3.2 หน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

2.3.2.1 วิสัยทัศน์ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหอศิลป์ คาดหวังว่าในอนาคตจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถประสบการณ์และความมุ่งมั่นของบุคลากรในหน่วยงานเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาองค์กร ดังนี้ “ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ศิลปะของชาติและเป็นผู้นำการพัฒนาหอศิลป์ในชาติไปสู่มาตรฐานสากล ”

2.3.2.2 พันธกิจของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

(1) อนุรักษ์ศิลปวัตถุทางด้านทัศนศิลป์ที่ทรงคุณค่าและถือได้ว่าเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติโดยการรวบรวมศิลปวัตถุมาอนุรักษ์ไว้ตามกระบวนการพิพิธภัณฑสถานเพื่อธำรงคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

(2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยศิลปวัตถุทางด้านทัศนศิลป์ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในงานศิลปะทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

(3) พัฒนาและเพิ่มศักยภาพระบบการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ให้ได้มาตรฐานแหล่งเรียนรู้ในระดับสากล

(4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปตลอดจนหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ในฐานะแหล่งเรียนรู้ของสังคมอย่างแท้จริง

(5) สร้างเครือข่ายกับองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุนให้หอศิลป์ในประเทศเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล

2.3.2.3 ยุทธศาสตร์ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์

(1) ปกป้อง คุ้มครอง และอนุรักษ์ ศิลปวัตถุด้านทัศนศิลป์อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อให้ธำรงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติสืบต่อไป

(2) เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการในงานด้านทัศนศิลป์สู่สาธารณชนโดยพัฒนารูปแบบการเผยแพร่งานวิชาการให้ทันสมัยเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและสภาวะสังคมปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) พัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหอศิลป์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานในระดับสากลโดยการพัฒนาระบบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์และพัฒนาบุคลากรไปพร้อมๆกันอย่างต่อเนื่อง

(4) ประชาสัมพันธ์กิจกรรมในทุกๆด้านของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหอศิลป์กับสื่อมวลชนทุกรูปแบบเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้ง่ายและพัฒนาการประชาสัมพันธ์ให้มีรูปแบบที่ดึงดูดและน่าสนใจเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมปัจจุบัน

(5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อเป็นการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความร่วมมือทางด้านวิชาการและการบริหารงานซึ่งจะนำไปสู่การร่วมกันพัฒนาหอศิลป์ในประเทศให้ได้มาตรฐานสากล

2.3.2.4 บทบาทและหน้าที่

(1) เป็นศูนย์กลางการเก็บรักษาและการจัดแสดงผลงานทั้งศิลปะแบบไทยประเพณีและศิลปะร่วมสมัยของศิลปินที่มีชื่อเสียงของประเทศ ทั้งประเพณีจิตรกรรม ประติมากรรมภาพพิมพ์ และสื่อผสม ฯลฯ

(2) ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเรื่องราวทางด้านศิลปะสาขาทัศนศิลป์และสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาด้านวิชาการ

(3) ให้บริการทางการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมประเภทต่างๆและการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะแก่สาธารณชนเพื่อให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหอศิลป์เป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคมตามนโยบายของรัฐได้อย่างแท้จริง

(4) เป็นศูนย์กลางการประสานงานด้านศิลปกรรมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการและการจัดแสดงนิทรรศการกับหน่วยงานต่างๆทั้งในและต่างประเทศ

(5) ให้คำปรึกษา แนะนำ ทางวิชาการและให้ความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนกิจการและการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ด้านศิลปะทั้งของภาครัฐและเอกชน

(6) ป้องกันการเสื่อมสภาพและซ่อมสงวนรักษาศิลปวัตถุในพิพิธภัณฑ์ตามหลักการอนุรักษ์(หน้าที่ของหอศิลป์ 2554: ออนไลน์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 ห้องจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ภาพที่ 2.10 แผนผังอาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

2.3.3.1 ห้องจัดแสดงจิตรกรรมไทยประเพณีจัดแสดงจิตรกรรมไทยประเพณี ซึ่งเป็นจิตรกรรมที่มีวิธีการสร้างสรรค์อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและได้รับสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนกลายเป็นระเบียบแบบแผนโดยมีเนื้อหาหลักที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาที่สอดแทรกด้วยเรื่องราวในวรรณคดีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยก่อน เช่น พระบรมรูป (จิตรกรรมไทยประเพณีบนผืนผ้า) ในสมัยอยุธยา, จิตรกรรมฝาผนังของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่วัดราชบูรณะ, จิตรกรรมชุดพงศาวดารประกอบโคลง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เป็นต้น

ภาพที่ 2.11 ห้องจัดแสดงจิตรกรรมไทยประเพณี

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.2 ห้องจัดแสดงศิลปะไทยแบบตะวันตกจัดแสดงผลงานในแบบตะวันตกที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยศิลปินชาวตะวันตกที่เข้ามารับราชการในเมืองไทยและศิลปินไทยที่ได้ไปศึกษางานศิลปะยังต่างประเทศเช่น ผลงานของพระสรลักษณ์ลิขิตมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เขียนโดยศิลปินชาวตะวันตก โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ เป็นต้น

ภาพที่ 2.12 ห้องจัดแสดงศิลปะไทยแบบตะวันตก

ที่มา: เพ็ญวดี เรื่องจันทร์, พ.ศ. 2557

2.3.3.3 ห้องศิลปะตั้งแต่ พ.ศ. 2475-ปัจจุบันจัดแสดงศิลปกรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 - 2510 เริ่มตั้งแต่ยุคของการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475 ส่งผลให้รัฐบาลมีบทบาทในการสนับสนุนและอุปถัมภ์ศิลปกรรมแขนงต่างๆแทนราชสำนักเช่นผลงานของ ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี, เพ็ญ นริพพิทักษ์, มีเซียมยิบอินซอย, เขียนยิ้มศิริ, จำรัส เกียรติ, อังคาร กัลยาณพงศ์, ชลูด นิ่มเสมอ, ประสงค์ ปัทมหนู เป็นต้น

จัดแสดงศิลปวัตถุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 เป็นต้นมาซึ่งในช่วงนี้ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาแห่งความคิดสร้างสรรค์ได้ปรากฏสถาบันทางศิลปะและกลุ่มศิลปินมากมายศิลปินล้วนมีอิสรภาพในเรื่องแนวความคิดและความเชื่อส่วนบุคคล มีรูปแบบเทคนิควิธีการทางศิลปะที่มีความแตกต่างและหลากหลายยิ่งขึ้นในห้องนี้ได้จัดแสดงผลงานของศิลปินแห่งชาติและศิลปินที่มีชื่อเสียงหลายท่านเช่น ผลงานของ นนอิวรรณจันทนะพะลิน, ปรีชา เกาทอง, จักรพันธ์ุโปษยกฤต, อิทธิพล ตั้งโฉลก, ประเทืองเอมเจริญ, ช่วงมูลพินิจ, เฉลิมชัยโฆษิตพิพัฒน์, กมล ทศนาชลิ ,วิโชคมุกตตามณี เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.13 ห้องศิลปะตั้งแต่ พ.ศ.2475-ปัจจุบัน

ที่มา: เพ็ญวดี เรื่องจันทร์, พ.ศ. 2557

2.3.3.4 ห้องเฉลิมพระเกียรติจัดแสดงภาพเขียนฝีพระหัตถ์ของพระมหากษัตริย์เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสชื่นชมในพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมดังเช่นผลงานภาพฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช(ห้องจัดแสดงถาวร 2554; ออนไลน์)

ภาพที่ 2.14 ห้องเฉลิมพระเกียรติ

ที่มา: เพ็ญวดี เรื่องจันทร์, พ.ศ. 2557

2.3.4 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเดอะ แกลเลอรี ช้อป (The NG Shop)

ภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มีร้านสำหรับจำหน่ายสินค้าที่ระลึกแก่ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ คือ ร้านเดอะ แกลเลอรี ช้อป (The NG Shop) เป็นร้านค้าของพิพิธภัณฑ์ดูแลบริหารจัดการโดยเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิพิธภัณฑ์ จำหน่ายสินค้าที่ระลึก ได้แก่ เสื้อยืด กระเป๋าหนัง หนังสือด้านศิลปกรรม
 สุนัขบัตร ไปสการ์ด สมุดฉีก สมุดบันทึก เนคไท แมกเนทขวดบรรจุน้ำผ่านลองเมาส์

ภาพที่ 2.15 ร้านเดอะ แกลเลอรี ช็อป (The NG Shop)

ที่มา: เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

ภาพที่ 2.16 สินค้าที่ระลึกภายในร้านเดอะ แกลเลอรี ช็อป (The NG Shop)

ที่มา: เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

2.3.5 ข้อมูลสถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ เปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าชมอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2520 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีผู้เข้าชมมากมายหลายกลุ่ม อาทิ ศิลปิน/ผู้ทำงานในแวดวงศิลปะ นักเรียน/นักศึกษา และบุคคลทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 สถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประจำปีพ.ศ. 2555

เดือน	ชาวไทย		ชาวต่างชาติ		นักเรียน นักศึกษา		แขกทาง ราชการ		ผู้ใช้ สถานที่	พระภิกษุ สามเณร	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง			
ม.ค.	251	271	315	340	1,195	1,111	76	85	744	10	4,398
ก.พ.	187	194	110	104	879	910	557	529	56	54	3,580
มี.ค.	69	69	107	112	1,270	1,068	813	615	68	-	4,191
เม.ย.	79	72	90	79	128	134	605	1,410	680	2	3,279
พ.ค.	88	73	89	91	455	464	0	0	719	1	1,980
มิ.ย.	76	82	54	57	413	463	41	29	1,113	2	2,330
ก.ค.	91	95	129	122	491	510	22	15	773	5	2,253
ส.ค.	98	104	155	160	672	687	44	35	2,341	2	4,298
ก.ย.	128	125	75	91	535	554	32	30	1,321	3	2,894
ต.ค.	92	122	101	106	474	477	34	40	599	2	2,047
พ.ย.	92	104	109	140	461	448	471	573	124	6	2,528
ธ.ค.	232	235	253	283	479	435	292	337	25	8	2,579
รวม	1,483	1,546	1,587	1,685	7,452	7,261	2,987	3,698	8,563	95	36,357

ที่มา : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ตารางที่ 2.2 สถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประจำปีพ.ศ. 2556

เดือน	ชาวไทย		ชาวต่างชาติ		นักเรียน นักศึกษา		แขกทาง ราชการ		ผู้ใช้ สถานที่	พระภิกษุ สามเณร	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง			
ม.ค.	124	139	121	135	344	356	399	350	539	3	2,510
ก.พ.	50	68	150	181	366	408	60	65	66	2	1,416
มี.ค.	147	132	262	247	114	119	338	309	0	0	1,668
เม.ย.	152	128	191	186	132	127	1,597	1,467	0	0	3,980
พ.ค.	162	154	115	104	130	138	366	392	0	2	1,563
มิ.ย.	112	98	124	108	484	486	443	412	126	3	2,396
ก.ค.	101	95	128	125	179	176	298	206	72	5	1,385
ส.ค.	94	96	171	172	384	424	381	352	23	1	2,098
ก.ย.	124	124	163	172	341	328	164	166	0	0	1,582
ต.ค.	148	153	119	116	123	103	350	259	493	2	1,866
พ.ย.	65	55	150	151	253	255	311	286	0	5	1,531
ธ.ค.	58	52	93	85	306	334	145	184	21	1	1,279
รวม	1,337	1,294	1,787	1,782	3,156	3,254	4,852	4,448	1,340	24	23,274

ที่มา : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 สถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประจำปีพ.ศ. 2557

เดือน	ชาวไทย		ชาวต่างชาติ		นักเรียน นักศึกษา		แขกทาง ราชการ		ผู้ใช้ สถานที่	พระภิกษุ สามเณร	รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง			
ม.ค.	42	35	112	109	202	197	246	234	92	3	1,272
ก.พ.	36	31	80	79	480	507	69	55	371	2	1,710
มี.ค.	94	92	111	82	245	243	112	68	515	2	1,564
เม.ย.	74	67	65	61	59	50	509	949	182	7	2,023
พ.ค.	50	37	51	44	137	116	419	315	150	3	1,322
มิ.ย.	159	177	33	29	175	184	395	295	90	1	1,538
ก.ค.	149	144	70	55	259	162	640	365	90	1	1,935
ส.ค.	237	217	85	71	242	225	494	410	40	4	2,025
ก.ย.	294	257	72	60	529	413	617	220	0	0	2,462
ต.ค.	218	166	76	67	447	474	531	231	1,055	3	3,268
พ.ย.	229	281	102	108	2,933	3,568	711	493	583	0	9,008
ธ.ค.	118	101	133	120	89	84	199	109	804	1	1,758
รวม	1,700	1,605	990	885	5,797	6,223	4,942	3,744	3,972	27	29,885

ที่มา : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ตารางที่ 2.4 สถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ แยกตามประเภทผู้เข้าชม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2557

ปี พ.ศ.	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	นักเรียน นักศึกษา	แขกทาง ราชการ	ผู้ใช้สถานที่	พระภิกษุ สามเณร	รวม
2555	3,029	3,272	14,713	6,685	8,563	95	36,357
2556	2,631	3,569	6,410	9,300	1,340	24	23,274
2557	3,305	1,875	12,020	8,686	3,972	27	29,885

ที่มา : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

2.4 เศรษฐกิจสร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม

เศรษฐกิจสร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม(Creative Fine Arts) เป็นโครงการเพื่อพัฒนาคุณค่าทุนทางวัฒนธรรมโดยการสร้างสรรค์ต่อยอดให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการทางวัฒนธรรมที่เพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม จัดขึ้นโดยกรมศิลปากรมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายให้คงอยู่สืบไป ส่งเสริมให้ชุมชนนำองค์ความรู้จากมรดกทางศิลปวัฒนธรรมไปใช้ในการสร้างสรรค์ พัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่มีคุณภาพหรือเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริการอื่นๆตามความเหมาะสมของเอกลักษณ์ในแต่ละชุมชน การสร้างต้นแบบและต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์จากทุนทางมรดกศิลปวัฒนธรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มจากแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เศรษฐกิจสร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม (Creative Fine Arts) มีเนื้อหาการนำเสนอผลงานใน 3 ประเด็นหลัก คือ

2.4.1. การส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์แก่ชุมชน ได้แก่

2.4.1.1 โครงการส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์แก่ชุมชน : พัฒนาผลิตภัณฑ์ดินเผาสมัยทริภุญไชย โดยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ทริภุญไชย

2.4.1.2 โครงการศิลปะจากแหล่งโบราณคดีสู่งานผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วย กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 7 น่าน

2.4.1.3 โครงการส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์แก่ชุมชนจากทุนมรดกศิลปวัฒนธรรม ปีงบประมาณ 2555 :เครื่องแก้วโบราณจากฐานความรู้โบราณคดี โดยกลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 11 อุบลราชธานี

2.4.1.4 โครงการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรม “ศิลาจารึก ลวดลาย พุกกาเขี่ยมหน้ากุกุ สิ่งศักดิ์เมืองเคย” โดยกลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 11 อุบลราชธานี

2.4.1.5 โครงการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยทุนทางวัฒนธรรมจากแหล่งเตาเผาบ้านบางปูนอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี

2.4.2 การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบใหม่ ได้แก่

2.4.2.1 โครงการผลิตของที่ระลึก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ (Art Collections from the National Gallery, Bangkok)

2.4.2.2 โครงการของที่ระลึกพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

2.4.2.3 โครงการจัดทำของที่ระลึกเครื่องประดับจี๋ทองคำฝังพลอยสมัยทวารวดี โบราณวัตถุชิ้นเยี่ยมในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

2.4.2.4 โครงการศึกษาออกแบบต้นแบบผลิตภัณฑ์จากโบราณวัตถุพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่ชุด “ลวดลายมงคลจากศิลปะล้านนา”

2.4.2.5 โครงการสืบสานงานศิลปะก่อนประวัติศาสตร์สู่ชีวิตประจำวัน: Prehistory in Daily Life (PHID) กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 10 ร้อยเอ็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2.6 โครงการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากมรดกศิลปวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมายชุดหนังสือ 3 มิติ (pop up book) โบราณวัตถุชิ้นเยี่ยมและประติมากรรมหินทราย ประยุกต์เพื่อทำที่เสียบปากกา

2.4.2.7 โครงการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรม โดยสำนักช่างสิบหมู่ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานในกลุ่มของงานศิลปประยุกต์และเครื่องเคลือบดินเผางานประติมากรรม งานจิตรกรรมและงานประณีตศิลป์

2.4.3 การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม เกี่ยวกับการนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่เป็นการบูรณาการแหล่งวัฒนธรรม มรดกศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตความเชื่อภาษาวรรณกรรมและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตามเส้นทาง ได้แก่ โครงการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ในประเทศไทย”เยี่ยมเยือนวัฒนธรรมชาติพันธุ์ 360องศา”(Cultural Routes of Ethnic Groups in Thailand – A Circular Map for Visiting Ethnic Groups) โดยพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กาญจนบุรี

ภาพที่ 2.17 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ Creative Fine Arts 2014

ที่มา : <http://www.finearts.go.th>, พ.ศ. 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ของที่ระลึก

2.5.1 ความหมายและประวัติความเป็นมาของของที่ระลึก

ของที่ระลึก หมายถึง สิ่งของต่างๆ สัญลักษณ์แทนบุคคล เหตุการณ์ เรื่องราว ฯลฯ ที่ได้รับการออกแบบสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อกระตุ้นเตือน หรือเน้นย้ำความทรงจำให้คิดถึง หรือนึกถึงอยู่เสมอในบุคคล เหตุการณ์ หรือเรื่องราว ฯลฯ นั้น (ประเสริฐ ศีลรัตน์, 2531)

ประวัติความเป็นมาของ “ของที่ระลึก” นั้น เป็นสิ่งที่ยากแก่การสืบค้นหาหลักฐาน ทั้งนี้ เนื่องจากการให้วัตถุสิ่งของในลักษณะของที่ระลึกจริงๆ นั้น มิได้มีบันทึกหรือหลักฐานใดๆ ที่กล่าวไว้โดยตรง แต่ถ้าจะกำหนดยึดจากพฤติกรรมกรรมการประดิษฐ์สร้างสรรค์ของมนุษย์ โดยถือเอาสิ่งที่มีมนุษย์รู้จักสร้างขึ้นมานั้นเป็น “ของ” และพฤติกรรมการให้ การเพื่อแบ่งปัน เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผู้รับ “การระลึก นึกถึงหรือคิดถึง” ผู้ให้แล้วก็พอที่จะสันนิษฐานสรุปกล่าวได้ว่า “ของที่ระลึกนั้นมีการมอบให้แก่กันมานับตั้งแต่มนุษย์พวกแรกที่เกิดขึ้นมาบนโลกแล้ว” และสิ่งหรือวัตถุที่ให้แก่กันนั้นย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจร่วมกันในระหว่างผู้ให้กับผู้รับ อันอาจนับเป็น “วัตถุแห่งความยินดี” ที่นำไปสู่ความคิดถึงหรือนึกถึงต่อกัน(ประเสริฐ ศีลรัตน์, 2531)

หากกำหนดยึดพฤติกรรมการให้สิ่งของแก่กัน โดยถือสิ่งของนั้นเป็นของที่ระลึกถึง สามารถกำหนดลำดับรูปแบบของที่ระลึกได้ คือ สันนิษฐานว่า “อาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้” อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตนั้น เป็นรูปลักษณะของของที่ระลึกในยุคแรกๆ ตามลำดับแสดงมาโดยพิจารณาจากพฤติกรรมการ “ให้หรือแบ่งปัน” เป็นเกณฑ์ แต่ถ้ามองกันที่จุดประสงค์ ของการสร้างและการนำไปใช้แล้ว อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องมือเครื่องใช้ ก็อาจไม่ใช่ของที่ระลึก ทั้งนี้ เพราะอาหารเป็นเครื่องยังชีพ การแบ่งปันก็เพื่อกิน เมื่อกินหมดแล้วก็ไม่มีเหลืออนุสรณ์ใดให้ระลึกถึง ส่วนเครื่องมือเครื่องใช้ก็เป็นเครื่องช่วยต่อการยังชีพ จุดประสงค์ที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อใช้สอยมิใช่สร้างไว้เป็นที่ระลึก การให้ก็เพื่อนำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องเน้นย้ำหรือกระตุ้นเตือนความทรงจำ สิ่งนั้นมีใช้ของที่ระลึกแต่ในทางกลับกันหากพิจารณาจุดที่จุดประสงค์ของการให้จุดมุ่งหมายของการรับ ก็อาจนับเอาสิ่งใดที่ถูกสร้างด้วยจุดประสงค์ใดก็ได้ เข้าอยู่ในลักษณะของที่ระลึกได้ เช่น การสร้างอาคารขึ้นเพื่อใช้ในการล่าสัตว์แต่ผู้ให้ต้องการให้ไว้เป็นเครื่องเตือนความจำ ผู้รับก็นำไปประดับไว้ในที่อาศัย อาคารดังกล่าวก็อาจนับได้ว่าเป็นของที่ระลึกได้ (ประเสริฐ ศีลรัตน์, 2531)

และเมื่อเกิดระบบแลกเปลี่ยนซื้อขายขึ้น ก็ยิ่งเป็นการยากที่จะชี้ชัดลงไปได้ว่า ของที่แลกเปลี่ยนซื้อขายขึ้นใด ลักษณะใด ประเภทใด เป็นของที่ระลึกหรือไม่ เพราะถ้าดูตามจุดมุ่งหมายหากของที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนหรือขายมีจุดประสงค์ของการซื้อเพื่อนำไปเป็นของที่ระลึก ของสิ่งนั้นก็จะเป็นของที่ระลึกได้ (ประเสริฐ ศีลรัตน์, 2531)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2 ความแตกต่างของรูปแบบของที่ระลึก

นับตั้งแต่อดีตมาจนปัจจุบัน รูปแบบของที่ระลึกมีความแตกต่างกันออกไปอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นรูปลักษณะของบริโภค เครื่องใช้ไม้สอย ตลอดจนเครื่องประดับ หรือวัตถุทางศิลปะก็ตาม สาเหตุที่ทำให้รูปแบบของสิ่งเหล่านี้แตกต่างกันก็เนื่องมาจากเงื่อนไขอิทธิพลของ(ประเพณี วัฒนธรรม, 2531)

2.5.2.1. ความแตกต่างอันเนื่องมาจากวัสดุที่ใช้ทำ (Material) โดยสภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทางดินฟ้าอากาศอันแตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่น ทำให้ทรัพยากรและวัสดุในแต่ละที่ที่ไม่เหมือนกัน บางแห่งเป็นป่าเขา บางแห่งเป็นที่ราบลุ่มประกอบด้วยแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ฯลฯ จุดเริ่มต้นของรูปแบบ มนุษย์นำเอาวัสดุธรรมชาติมาแปรรูปและประกอบกันเข้า กลายเป็นสิ่งใหม่ แทนของธรรมชาติ และกลายเป็นสัญลักษณ์ หรือตัวแทนธรรมชาติที่ใช้ในชีวิตประจำวันของมนุษย์

การที่วัสดุในแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน ย่อมทำให้สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมานั้นแตกต่างกัน เช่น ในท้องถิ่นที่เป็นป่าดงแล้งก็ย่อมได้ลวดลายทำผลิตภัณฑ์ใบลาน ในท้องถิ่นที่ปลูกข้าวก็ได้ฟางมาเป็นเชื้อเพลิงในการทำเครื่องปั้นดินเผา จากไร่จากสวนก็ได้ใบตองมาสรรค์สร้างศิลปะประดิษฐ์ จากป่าไผ่ก็ได้ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เป็นต้น ส่วนความแตกต่างกันของรูปแบบอีกประการ แม้ในท้องถิ่นเดียวกันจะนำวัสดุในท้องถิ่นชนิดเดียวกันมาใช้เป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ แต่รูปแบบของสิ่งที่สร้างก็อาจแตกต่างกันได้ เช่น ในท้องถิ่นที่มีต้นไผ่ บ้างนำมาสานเป็นหมวก บ้างทำตะกร้า บ้างทำพัด บ้างทำชะลอม ฯลฯ สุดท้ายแต่ประโยชน์และหน้าที่ในการนำไปใช้เป็นสำคัญ

นอกจากนี้การที่มนุษย์รู้จักนำเอาวัสดุมาใช้ในแต่ละช่วงเวลาแห่งพัฒนา ก็เป็นสาเหตุทำให้รูปแบบของสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นแตกต่างกันออกไปได้อีก เช่น มนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์รู้จักนำเอาวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น หิน เปลือกหอย หนังก้าง กระดุก ไม้ ใบไม้ ฯลฯ มาใช้ประโยชน์ต่อดารดำรงชีพ โดยส่วนใหญ่ได้คงรูปแบบธรรมชาติเดิมของวัสดุนั้นไว้ ต่อมามีการประดิษฐ์ดัดแปลง แต่ง ต่อ เติม เพิ่ม สดรูปแบบของวัสดุธรรมชาติให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพในการใช้สอย และมีความสวยงามยิ่งขึ้น

ครั้นเมื่อมนุษย์สามารถคิดค้นวัสดุอย่างใหม่ขึ้นนอกเหนือจากวัสดุธรรมชาติ รูปแบบของสิ่งประดิษฐ์สร้างสรรค์ก็เปลี่ยนแปลงออกไป โดยถือเอาสอดคล้องกับคุณสมบัติทางกายภาพของวัสดุ และคุณประโยชน์ในด้านการนำมาใช้ประโยชน์เป็นสำคัญในระยะแรก ระยะต่อมาจึงถือเอาคุณค่าทางด้านความงามมาประกอบร่วมมือ เมื่อความต้องการทางด้านการใช้สอยลดลง ดังนั้น จึงอาจสรุปกล่าวได้ว่าตราบนานเท่าที่มนุษย์ยังสามารถคิดค้นวัสดุอย่างใหม่ขึ้นไว้ใช้ รูปแบบของที่มนุษย์จะพึงสร้างและมอบให้แก่กันก็เปลี่ยนแปลงไปตราบนานเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.2 ความแตกต่างอันเนื่องมาจากเทคนิคการทำ (Technique) สิ่งใดก็ตามที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นโดยมนุษย์ ย่อมมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบและวิธีสร้าง ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และมีวิวัฒนาการทางการผลิต เนื่องมาจากผลมาจากการเรียนรู้ ทักษะ และความชำนาญ การพัฒนาทางด้านสติปัญญาทำให้รู้จักสร้างสรรค์ที่ดัดแปลง แต่ง ต่อเติม เพิ่มเติม สดรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งทางด้านการใช้สอยและความงาม

ส่วนวิวัฒนาการทางการผลิตอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ทักษะ และความชำนาญ ทำให้รู้จักดัดแปลงสร้างสรรค์เทคนิควิธีในการผลิต ตลอดจนคิดค้นหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีประสิทธิภาพมาช่วยในการผลิต ซึ่งทั้งเทคนิคในการสร้างและเครื่องมือช่วยในการสร้างสิ่งต่างๆ นี้ ส่งผลให้รูปแบบสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นแตกต่างกัน เพราะขีดจำกัดของความสามารถในการผลิตแต่ละเทคนิคการทำนั้นแตกต่างกัน โดยเฉพาะในปัจจุบันจากเทคโนโลยีและความก้าวหน้าในเรื่องเครื่องจักรกล ยิ่งเป็นสิ่งที่ยากในการสร้างผลิตสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับ ฯลฯ ให้มีรูปลักษณะที่ผิดแผกแตกต่างกันออกไปตามการออกแบบสร้างสรรค์ของมนุษย์ได้เกินกำหนด และบางครั้งก็เกินความคาดหมาย จากเทคนิคการทำอันมากมายนี้ ทำให้เราสามารถที่จะเลือกสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกรรมวิธีที่ต่างกันได้ ซึ่งอาจเป็นฝีมือที่ผลิตสร้างด้วยมือและเครื่องมือที่จำเพาะ อันเป็นงานที่แสดงออกถึงความสามารถ ทักษะ และความชำนาญของผู้สร้าง หรืออาจเลือกสิ่งๆ ที่สร้างขึ้นโดยใช้เทคนิคการผลิตระหว่างงานฝีมือกับเครื่องจักรกล กับงานที่สร้างขึ้นโดยใช้เครื่องกล ซึ่งแต่ละอย่างก็มีคุณค่าที่แตกต่างกันไปตามต้นกำเนิด หากเป็นงานผสมร่วมระหว่างมนุษย์กับเครื่องจักรกล คุณค่าของงานอาจอยู่ที่ความสามารถในการผลิตเป็นจำนวนมากโดยใช้ระยะเวลาอันสั้น อีกทั้งความประณีตทันทานอาจมากขึ้น ส่วนผลงานที่สร้างด้วยเครื่องจักรกลโดยตรง คุณค่าที่ปรากฏอาจเป็นไปในด้านเศรษฐกิจ คือ มีราคาซื้อขายถูกลง จำนวนมากขึ้น รูปแบบการผลิตอาจอยู่ในขีดขั้นเกินความสามารถของมนุษย์ เป็นต้น

2.5.2.3 ความแตกต่างอันเนื่องมาจากค่านิยมหรือประเพณีนิยมในท้องถิ่น (Tradition Fashion) แต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพดินฟ้าอากาศ ทรัพยากร และวัสดุในแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน ทำให้รูปแบบและรูปร่างของสิ่งๆ ที่สร้างขึ้นต่างกันออกไป และการสืบทอดวัฒนธรรมทางรูปแบบโดยการสร้างสมในทางปฏิบัติกัน จากรุ่นหนึ่งมายังอีกรุ่นหนึ่งเป็นลำดับมา และจากการศึกษารูปร่างของเครื่องใช้ ผลผลิตผลิตภัณฑ์บางชนิด ทราบได้ว่าเทคนิคการทำนั้นอาจคล้ายคลึงกัน แต่ทางด้านรูปร่าง รูปแบบ หรือลวดลายย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามความนิยมของท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น

2.5.3 พัฒนาการ และความเปลี่ยนแปลงของของที่ระลึก

การพัฒนาเปลี่ยนแปลงของของที่ระลึก ทั้งในด้านจุดประสงค์แห่งการสร้าง รูปแบบ รูปทรง และในการนำไปใช้นั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุใหญ่ 2 ประการ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.3.1 การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม

รูปแบบค่านิยมหรือประเพณีในท้องถิ่นที่สร้างวัตถุขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายในการบริโภค จุดมุ่งหมายในการใช้สอย หรือสร้างขึ้นเพื่อใช้ประดับตกแต่งและเป็นวัตถุทางศิลปะ โดยมีเป้าหมายแห่งการนำไปใช้และรูปแบบที่สืบทอดกันมานับชั่วอายุคนของแต่ละท้องถิ่น อันถือว่าเป็นวัฒนธรรม (Culture) ของท้องถิ่นนั้นๆ เมื่อมีการติดต่อกันในระหว่างกลุ่มชนต่างวัฒนธรรม ไม่ว่าจะด้วยระบบแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายก็ตาม แนวคิดเปรียบเทียบในสิ่งที่แตกต่างกันย่อมทำให้เกิดการลอกเลียน การประยุกต์ การดัดแปลง ในสิ่งที่ได้รับรู้ใหม่ให้เหมาะสมกลมกลืนกับสิ่งเดิมที่มีอยู่ สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ก็มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป เช่น การสร้างเครื่องปั้นดินเผาที่บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของชาวบ้านกับชาวเมือง จนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง คือ การสร้างเครื่องปั้นดินเผา เดิมสร้างไหปลาร้าเพื่อการใช้สอย ได้เปลี่ยนหน้าที่และรูปแบบมาเป็นรูปนก สุก ฯลฯ สำหรับใส่หลอดไฟฟ้าหรือสำหรับประดับตกแต่งบริเวณ เปลี่ยนบุคคลผู้ใช้จากชาวบ้านมาเป็นชาวเมือง เปลี่ยนรูปแบบจากดั้งเดิมมาเป็นแบบสมัยใหม่

2.5.3.2 ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

กาลเวลาเมื่อล่วงผ่านไป สภาพสรรพสิ่งย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคลี่คลายไปด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นปัจจุบันกาล ซึ่งความเปลี่ยนแปลงในสรรพสิ่งเหล่านี้ พอที่จะแยกแยะให้เห็นเป็นระบบตามลำดับแห่งเวลาดังนี้

(1) ในทางเศรษฐกิจ ก่อนที่จะมีระบบการใช้เงิน การผลิตสร้างสิ่งต่างๆ ทำเพื่อประโยชน์ เพื่อความปลอดภัย เพื่อคุณค่าทางความงาม และเพื่อความสะดวกสบายในการใช้เฉพาะตนและสมาชิกในครอบครัวเท่านั้น ในระยะต่อมาบางส่วนได้เริ่มเปลี่ยนเข้าสู่งานอาชีพ เมื่อบุคคลบางคนได้ใช้ความสามารถพิเศษในการกระทำผลงานเป็นที่สนใจของคนอื่นๆ เกิดมีความปรารถนาในสิ่งของหรือผลงานนั้นร่วมกัน การกระทำผลงานในเรื่องระบบจำนวนจึงเกิดขึ้น เพื่อตอบสนองการเลือกใช้การแลกเปลี่ยนผลงานซึ่งกันและกัน แล้วพัฒนามาถึงการแลกเปลี่ยนผลงานกับสิ่งของเครื่องใช้ กับอาหารและกลายเป็นระบบซื้อขายขึ้น เมื่อบุคคลคนหนึ่งได้รับความสำเร็จจากการได้กระทำผลงานจากการกระทำของเขาบ้าง ระบบการทำงานเพื่อการแข่งขันจึงเริ่มขึ้น

การแข่งขันก็มักจะแข่งขันกันในเรื่องของอัตลประโยชน์ก่อน จากนั้นก็มาแข่งขันกันในเรื่องรูปแบบส่วนโครงสร้าง เรื่องของขนาดและสัดส่วน ต่อมาจึงแข่งขันกันในเรื่องของความสะดวกสบายในการนำไปใช้ในเรื่องความปลอดภัย และในเรื่องความสวยงาม พอมาถึงระยะนี้ผลงานนั้นๆ ก็ได้รูปแบบแน่นอนว่าเป็นอะไรและเป็นอย่างไร เป็นเครื่องมือ เป็นเครื่องใช้ เป็นเครื่องประดับ เป็นวัตถุทางศิลปะก็หมายความว่าบุคคลส่วนหนึ่งในกลุ่มในสังคมนั้นๆ ไม่ต้องการทำการเพาะปลูก ไม่ต้องเลี้ยงสัตว์ ก็สามารถจะมีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ เพื่อประโยชน์ส่วนตนได้จากการทำผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งของเครื่องใช้ ฯลฯ ขึ้นมาเพื่อการแลกเปลี่ยนหรือซื้อขาย ให้ได้มาซึ่งอาหารและเครื่องนุ่งห่มนั้น ก็ นับได้ว่าเป็นการเริ่มต้นงานอาชีพของบุคคล ต่อมาก็เป็นงานอาชีพครอบครัว และอาจถึงขั้น อุตสาหกรรมโรงงาน แต่เดิมการผลิตงานต่างๆ นับตั้งแต่ต้นจนจบจะทำโดยคนคนเดียว ต่อมาเมื่อเกิด การผลิตขึ้นเป็นสินค้าในปริมาณที่มากขึ้นจึงมีการแบ่งงานกันทำ

มีการแบ่งกันทำโดยแยกเป็นงานกลึงหัวรถ ทุ่มรถด้วยเครื่องจักร งานผ่าร่องซี่หัวรถ ทุ่มรถด้วยเครื่องจักร งานเจาะซี่รถด้วยเครื่องจักร การมัดหัวรถติดกับซี่ยาว การร้อยดือรถ การผ่านโค้งรถ การกระดาศรถ การร้อยด้ายประดับรถ และการเขียนดอกหรือลวดลายรถ เป็นแผนกๆ แยกกันออกไปตามทักษะและความชำนาญ

ส่วนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อจัดจำหน่ายนี้ มีรูปแบบ ขนาด ลวดลาย ฯลฯ ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อสอดคล้องกับความนิยมและความต้องการของผู้บริโภค โดยคำนึงถึงความสะดวกสบายมากกว่าประโยชน์ใช้สอย

(2) ในทางสังคม เมื่อสภาพกาลเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของผู้คน จากการสร้างสรรค์เพื่อเพียงพอแก่ความต้องการของตนเองและครอบครัว มาเป็นการสร้าง เพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขาย จากชีวิตความเป็นอยู่ที่มีลักษณะของกลุ่ม ชุมชน ของท้องถิ่น เมื่อมีการแลกเปลี่ยนหรือถูกครอบงำทางวัฒนธรรม จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาวะการดำรงชีพในสังคม ย่อมทำให้ผลผลิตอันเนื่องมาจากการดำรงชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยเพื่อความเหมาะสม เช่น ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยแต่เดิมนิยมกินหมาก จึงใช้หมากพลูเป็นเครื่องต้อนรับแขกไม่ตรีจิต เมื่อเวลาแขกไปใครมาก็ยกเขียนหมากออกมารับรอง การไปสูขอกก็มีขึ้นหมากเป็นเครื่องสำคัญ แต่ในปัจจุบันสภาพชีวิต สังคม ความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง คนที่กินหมากก็เลิกหมดไป ความนิยมในเรื่องการกินหมากหมดไป ทำให้รูปแบบภาชนะเครื่องใช้รับรองแขกที่เป็นของขวัญของฝากอย่างเช่นพานหมาก หรือเขียนหมาก ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ในคราด้าหมาก ครกทองเหลือง ตะบันหมาก กรรไกรผ่าหมากก็กำลังจะหมดไปกลายเป็นของที่หาดูยาก

อีกทั้ง สังคมการผลิตได้พัฒนาไปสู่ระบบอุตสาหกรรม เทคโนโลยีใหม่ๆ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนวัสดุใหม่ๆ ทำให้กรรมวิธีการผลิตสามารถสร้างสิ่งที่อยู่เหนือขีดจำกัดในการสร้างของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ จำนวน คุณภาพ ฯลฯ ทำให้รูปแบบของสิ่งต่างๆ ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป ขณะเดียวกันรูปแบบเดิมของสิ่งต่างๆ บางอย่างก็กลายมาเป็นสินค้า ที่ขายในฐานะเป็นของที่ระลึกในท้องถิ่น ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้สอยในชีวิตประจำวันของผู้คนอย่างแต่ก่อนอีกต่อไป

(3) ในทางวัฒนธรรม ความเจริญทางวัตถุ ความสำเร็จทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพที่สูงของสังคมแห่งหนึ่ง อาจเป็นเหตุทำให้เกิดความสนใจยอมรับจากสังคมอีกแห่งหนึ่ง เมื่อสังคมกลุ่มที่รับเอาวัฒนธรรมของผู้อื่นเข้ามาไว้ ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองถูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทอดทิ้ง ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมค่อยๆ สูญไป รูปแบบสิ่งของเครื่องใช้ในพิธี ประเพณี ตลอดจนความเชื่อต่างๆ ในอดีตพลอยสูญหายไปหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป

2.5.4 ประเภทของที่ระลึก

ผลิตภัณฑ์ที่ถูกกำหนดสร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นของบริโภค เครื่องไม้ใช้สอย เครื่องประดับหรือ วัตถุทางศิลปะ ย่อมมีความผูกพันกับวัสดุความพร้อมของเครื่องมือ และอิทธิพลของสิ่งต่างๆ ตั้งแต่เริ่มสร้างสืบต่อๆ กันมา เช่น ความผูกพันกับความเชื่อ ศาสนา การเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม ฯลฯ ทำให้มีรูปแบบที่ผิดแผกแตกต่างกันออกไปอย่างมากมาย ซึ่งจุดประสงค์ในการสร้างก็แตกต่างกันออกไป และถ้าจะกำหนดแบ่งผลิตภัณฑ์เหล่านั้น เพื่อจัดประเภทในรูปลักษณะของที่ระลึกแล้วอาจสามารถกำหนดแบ่งได้ดังนี้

2.5.4.1 การแบ่งโดยจุดประสงค์ในการสร้าง

จุดประสงค์ในการผลิตสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ใดๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเพื่อใช้สอยให้สอดคล้องกับความต้องการของร่างกาย เพื่อสนองต่อความเชื่อความศรัทธา หรือความต้องการทางด้านจิตใจ หรือสร้างขึ้นเพื่อจัดจำหน่ายตามสภาวะความจำเป็นทางเศรษฐกิจและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ฯลฯ จุดประสงค์ที่แตกต่างกันเหล่านั้น ย่อมทำให้ผลผลิตมีรูปลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามความมุ่งหมายแห่งการสร้างดังนี้

(1) รูปลักษณะของที่ระลึกที่สร้างขึ้นตามประเพณีนิยม

ประเพณีนิยม คือ การสืบเรื่องรูปแบบและการจัดทำต่อๆ กันมา ดังนั้นรูปลักษณะของที่ระลึกประเภทนี้ จึงเป็นสิ่งที่สร้างสืบทอดวัฒนธรรมทางรูปแบบแต่ละช่วงอายุคนต่อเนื่องกันมา โดยจุดประสงค์ของคนรุ่นก่อนอาจสร้างสิ่งนั้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นจุดประสงค์หลัก แต่เมื่อสภาวะประกอบหลายอย่างเกิดความเปลี่ยนแปลง จุดประสงค์ในการสร้างของคนรุ่นต่อมาอาจเปลี่ยนเป็นสร้างเพื่อสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

(2) รูปลักษณะของที่ระลึกที่สร้างขึ้นตามสมัยนิยม

เป็นรูปแบบซึ่งอาจถูกแปลค่ามาจากเหตุการณ์ ปราบฏกการณ์ ความนิยมในสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่งออกมาเป็นรูปแบบ หรือสัญลักษณ์ของเหตุการณ์ หรือสิ่งที่ปรากฏในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งเป็นที่นิยมในกลุ่มชนกลุ่มหนึ่ง และอาจแพร่ไปยังอีกกลุ่มชนหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง จากนั้นก็เสื่อมความนิยมไปพร้อมกับมีรูปแบบของสิ่งใหม่เข้ามาแทนที่หมุนเวียนเปลี่ยนไปตามกาลเวลา แต่ละช่วงเวลาที่นิยมนี้เรียกว่า “สมัย” รูปแบบที่ปรากฏในช่วงสมัยหรือช่วงเวลาใด ก็เรียกรูปแบบในช่วงที่นิยมนั้นว่าเป็น “รูปลักษณะตามสมัยนิยม”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) รูปลักษณะของที่ระลึกที่สร้างขึ้นเฉพาะของบริโภค

เครื่องใช้ไม้สอย เครื่องประดับหรือวัตถุทางศิลปะที่สร้างขึ้นเฉพาะนี้ จะถูกสร้างขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายให้เป็นของที่ระลึกโดยตรง ซึ่งรูปแบบอาจได้รับการออกแบบสร้างเพื่อเฉพาะบุคคล เฉพาะเหตุการณ์ เฉพาะสถานที่ เฉพาะงาน ฯลฯ เช่น การสร้างของที่ระลึกประเภทเฉพาะบุคคล อาจเป็น รูป โล่ เหรียญ ถ้วย ชิง ฯลฯ ที่ได้รับการออกแบบจัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่บุคคลใด บุคคลหนึ่ง โดยมอบให้บุคคลนั้นเพื่อเป็นของที่ระลึกเตือนความทรงจำในเหตุผลใดก็ตาม หรือเพื่อจำหน่ายแจกเพื่อเผยแพร่ให้บุคคลอื่นๆ ได้มีไว้เพื่อเตือนใจให้ระลึกถึงบุคคลคนนั้น

การสร้างของที่ระลึกรูปแบบเฉพาะงาน เป็นการสร้างเฉพาะเพื่อให้แจก แลก ซื่อ ขยายในงานนั้นๆ โดยตรง เช่น งานแสดงสินค้า งานประกวด งานแต่ง งานศพ งานฉลองครบรอบ งานวันเกิด งานเลี้ยงส่งเลี้ยงรุ่น สัปดาห์ งานศิษย์เก่า ฯลฯ ซึ่งงานเหล่านี้มักจะสร้างสิ่งอนุสรณ์ไว้เป็นลักษณะเฉพาะเพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมในงานได้ระลึกถึงเมื่อเวลาผ่านไป

การสร้างของที่ระลึกรูปแบบเฉพาะเหตุการณ์ สภาพหรือสิ่งที่ปรากฏขึ้นเป็นเหตุการณ์ อาจเป็นเหตุการณ์ที่ดี ที่ร้ายแรง ที่เป็นตำนาน เป็นประวัติศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ทำให้เกิดความสนใจแก่ผู้รับรู้ ในเหตุการณ์นี้มักจะถูกจับช่วงตอนใดตอนหนึ่งของเหตุการณ์มา ถ่ายทอดสร้างสรรค์ สร้าง “สิ่ง” หรือ “ของ” ขึ้นมาไว้เป็นอนุสรณ์ให้ระลึกถึง “สิ่ง” ที่ว่านี้ อาจเป็น อนุสาวรีย์ สถานที่ และอื่นๆ ตลอดจนสัญลักษณ์แสดงถึงเหตุการณ์ ส่วน “ของ” ที่สร้างขึ้นอาจเป็น วัตถุ รูปจำลอง สัญลักษณ์แทนหรืออื่นๆ

รูปแบบเฉพาะสถานที่ เป็นรูปแบบเฉพาะของท้องถิ่นแต่ละที่ที่อาจถูกสร้างขึ้นจาก วัสดุที่มีเฉพาะในที่นั้นๆ ด้วยเทคนิควิธีที่สร้างสืบทอดกันมาในท้องถิ่นนับชั่วอายุคน ไม่มีในที่อื่นหรือที่อื่นไม่สามารถลอกเลียนเทคนิควิธีในการสร้างได้ หรืออาจจะได้แต่ไม่ดีเท่า ไม่ประณีตสวยงามเท่า และรูปแบบของสิ่งที่สร้างขึ้นก็เป็นรูปแบบเฉพาะของท้องถิ่นนั้น โดยอาจเป็นรูปแบบที่สืบทอดกันมานาน จนเป็นที่รู้จักและยอมรับของบุคคลภายนอกทั่วไป อาจเป็นรูปแบบของสิ่งหนึ่งสิ่งใด รูปแบบของ บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือของเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใด ฯลฯ ที่มีเฉพาะในท้องถิ่นนั้นโดยตรง เมื่อนำเอารูปแบบนั้นๆ มาจัดสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ ก็สามารถกระตุ้นให้ระลึกถึงท้องถิ่นหรือสถานที่นั้นๆ ทันที

รูปแบบเฉพาะท้องถิ่นหรือสถานที่อีกลักษณะหนึ่ง อาจเป็นรูปแบบที่ได้รับการ ออกแบบสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ใช้สัญลักษณ์สิ่งแทนรูปแบบใดๆ ตามการกำหนด และรูปแบบที่กำหนด ขึ้นนั้นจะค่อยๆ ซึมซาบเข้าไปในความรู้สึกของบุคคลทั่วไป ด้วยระยะเวลา ด้วยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และด้วยวิธีการต่างๆ กระทั่งเป็นที่ยอมรับและเข้าใจร่วมกันว่ารูปแบบสัญลักษณ์เช่นนี้ ย่อมหมายถึงท้องถิ่นหรือสถานที่นั้น เช่น ที่หน้าท่าเรือของนครโคเปนเฮเกน นครหลวงแห่งประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดนมาร์ก มีรูปปั้นของเงือกน้อย (Little Mermaid) ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเล ซึ่งรูปเงือกน้อยในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าเป็นสัญลักษณ์สิ่งแทนสถานที่แห่งนี้ ทั้งๆ ที่แต่เดิมเงือกน้อยแห่งนครโคเปนเฮเกน เป็นเพียงเจ้าหญิงในเทพนิยายที่เขียนขึ้นโดย ฮันส์คริสเตียน แอนเดอร์สัน เท่านั้น ในปี พ.ศ. 2380 ซึ่งเทพนิยายเรื่องนี้เป็นที่ฝังใจของคนทั่วไปทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ได้มีการแปลเรื่องนี้เป็นภาษาต่างๆ นอกจากนี้ยังมีผู้นำเรื่องนี้มาเรียบเรียงเป็นบทละครและบทบัลเลต์บัลเลต์เรื่องเงือกน้อยที่แสดงที่นครโคเปนเฮเกน ในปี พ.ศ. 2454 เป็นที่ประทับใจผู้ดูเป็นอย่างมากจน คาร์ จากอบสัน เศรษฐีผู้หนึ่งถึงกับออกเงินจ้างดาราบัลเลต์หญิงชื่อ เอลเลนไพร์สเดอ เพลนส์ ผู้แสดงเป็นตัวเจ้าหญิงเงือกน้อยให้เป็นนางแบบสำหรับประติมากรชาวเดนมาร์กปั้นรูปเงือกน้อยขึ้น เอ็ดเวิร์ดเอริกสัน ประติมากรได้หล่อรูปปั้นเงือกน้อยขึ้นด้วยทองเหลือง พอเดือนสิงหาคม พ.ศ.2456 ได้มีการนำเอารูปปั้นนี้ไปประดับไว้ที่ท่าเรือเมืองโคเปนเฮเกน แล้วตั้งแต่นั้นมาเงือกน้อยก็เป็นส่วนหนึ่งของเมืองและเป็นสัญลักษณ์ที่งดงามของเดนมาร์ก และมีการจำลองแบบออกจำหน่ายเป็นของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

2.5.4.2 การแบ่งจากวัสดุและเทคนิควิธีการสร้าง

การกำหนดแบ่งของที่ระลึกโดยกำหนดยึดความแตกต่างของวัสดุที่นำมาสร้าง หรือวัสดุชนิดเดียวกันแต่อาจสร้างเป็นรูปลักษณะขึ้นด้วยเทคนิคหรือวิธีการที่ต่างกัน อาจกำหนดแบ่งออกได้ดังนี้

(1) ของที่ระลึกที่สร้างหรือดัดแปลงขึ้นจากวัสดุธรรมชาติ

ของที่ระลึกประเภทนี้อาจนำเอาวัสดุในธรรมชาติมาเสริม เติมแต่ง ประกอบต่อดัดแปลง เป็นเครื่องใช้ไม้สอย เครื่องประดับ หรือวัตถุทางศิลปะซึ่งบางลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นจากวัสดุธรรมชาติยังคงรูปต้นแบบของธรรมชาติเดิม อาจแต่งต่อเติมบ้างเพียงเล็กน้อย เช่น งานเปลือกหอย งานดอกไม้แห้ง ผลิตภัณฑ์จากน้ำเต้า ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ฯลฯ บางลักษณะเป็นรูปแบบผสมผสานระหว่างรูปต้นแบบธรรมชาติกับความคิดจินตนาการของผู้ผลิตสร้างสรรค์ และบางลักษณะอาศัยเพียงคุณสมบัติทางกายภาพของวัสดุธรรมชาติ มาประกอบรวมกันเป็นรูปแบบใหม่ตามความคิดและจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ออกแบบ

(2) ของที่ระลึกที่สร้างขึ้นจากวัสดุสังเคราะห์

วัสดุสังเคราะห์แต่ละชนิดแต่ละประเภทที่มนุษย์ค้นพบและรู้จักนำมาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดรูปแบบผลผลิตผสมผสานสอดคล้องกับคุณสมบัติทางกายภาพของวัสดุนั้นๆ อยู่เสมอมา ซึ่งคุณสมบัติทางกายภาพของวัสดุแต่ละชนิดนั้นต่างกัน เมื่อนำมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ก็จะได้รับลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ไม่เหมือนกัน และกรรมวิธีหรือเทคนิคในการสร้างก็ต่างกัน คุณค่าและค่านิยมในผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติทางความรู้สึที่วัสดุแต่ละประเภทสามารถแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณสมบัติให้ปรากฏด้วย เช่น แก้วมีความใสมีประกาย ทองมีความสุกปลั่ง พลาสติกมีสีสดใสสวย ปูนพลาสติกมีความขาว ฯลฯ ดังนั้น ผลิตภัณฑ์จากวัสดุต่างๆ เมื่อสร้างขึ้นก็ถูกจัดแบ่งและเรียกต่างกันตามวัสดุที่สร้าง เช่น เครื่องแก้ว เครื่องทอง ผลิตภัณฑ์โลหะ ผลิตภัณฑ์พลาสติก ฯลฯ

นอกจากนี้ยังอาจแบ่งเรียกตามกรรมวิธีการผลิตหรือเทคนิคการสร้างอีก เช่น เครื่องถม เครื่องทองลงหิน เครื่องแก้วเจียรระโน งานหล่อพลาสติก งานปูนปั้น งานหล่อปูน ฯลฯ

(3) ของที่ระลึกที่สร้างขึ้นจากเศษวัสดุ

เศษวัสดุอาจเป็นวัสดุจากธรรมชาติหรือวัสดุสังเคราะห์ที่ถูกนำมาใช้งานแล้วเหลือหรือเกิน หรืออาจเป็นวัสดุที่แยกออกมาจากส่วนต่างๆ ของผลผลิตใดๆ ที่จัดเป็นเศษของส่วนนั้นๆ ของที่ระลึกที่ถูกสร้างประกอบหรือประดิษฐ์ขึ้นจากเศษวัสดุ โดยทั่วไปมักจะแสดงให้เห็นถึงฝีมือที่ประณีตละเอียดอ่อน ความเป็นช่างหรือนักประดิษฐ์สร้างสรรค์ผลงานที่ถูกสร้างขึ้นเหล่านี้ส่วนมากถูกนำไปใช้เป็นของที่ระลึกเพื่อประโยชน์ในทางประดับตกแต่งมากกว่าอย่างอื่น การกำหนดแบ่งประเภทในลักษณะนี้ นอกจากกำหนดจากลักษณะเด่นของวัสดุตั้งที่กล่าวมาแล้ว ยังมีของที่ระลึกที่สร้างขึ้นจากวัสดุผสมอีกประเภทหนึ่ง เป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ขึ้นโดยใช้วัสดุธรรมชาติประกอบเข้ากับวัสดุสังเคราะห์ เช่น พวงกุญแจหล่อด้วยพลาสติกภายในมีสัตว์เล็กๆ จำพวกปูหรือหอย เขี้ยวหรืองา สัตว์เลื้อยโลหะ ฯลฯ เป็นต้น

2.5.4.3 การแบ่งจากรูปลักษณะที่ปรากฏ

เป็นการกำหนดแบ่งจากรูปลักษณะที่พบเห็นอยู่โดยทั่วไป แล้วนำมาแยกกลุ่มแบ่งพวกกำหนดประเภทให้ชัดเจนลงไป โดยกำหนดจากรูปลักษณะเป็นเกณฑ์หลักซึ่งอาจแยกแบ่งได้ดังนี้

(1) รูปลักษณะตัวอักษร เป็นการนำตัวอักษรย่อหรือคำเต็มชื่อบุคคล สถานที่ ฯลฯ มาจัดทำเป็นของที่ระลึก เช่น การนำชื่อเล่นของบุคคลมาสลักด้วยหนังเป็นพวงกุญแจ ผลิตด้วยทองเป็นจี้ห้อยคอ การนำตัวอักษรย่อของสถาบันต่างๆ มาทำเป็นโล่ ธง เหรียญ เข็มขัด

(2) รูปลักษณะเรขาคณิต เป็นการนำเอารูปและลวดลายทางเรขาคณิตมาสร้างเป็นสื่อสัญลักษณ์ในรูปแบบของสิ่งต่างๆ

(3) รูปลักษณะตามลัทธิและความเชื่อ เป็นการนำเอาสมมุติเทพ เทวรูป รูปสัตว์ในวรรณคดีหรือสิ่งเคารพบูชาอื่นๆ มาจัดสร้างเป็นของที่ระลึก

(4) รูปลักษณะธรรมชาติ เป็นการนำเอาสิ่งที่มีหรือสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ นำมาทำเป็นรูปแบบของที่ระลึก ซึ่งอาจเป็นรูปแบบของคน สัตว์ ทิวทัศน์ โลก จักรวาล ฯลฯ

(5) รูปลักษณะผลผลิตและเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นการนำเอาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องประดับ ของบริโภค มาจัดทำให้อยู่ในลักษณะของที่ระลึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) รูปลักษณะอิสระ เป็นรูปลักษณะที่สร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยความคิดและจินตนาการ ที่ไม่ติดมติดอยู่กับรูปแบบธรรมชาติหรือรูปแบบใดๆ เป็นการสร้างสรรค์ถ่ายทอดให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระในทางด้านรูปแบบ

2.5.4.4 การแบ่งตามคุณค่าแห่งการนำไปใช้

การจัดแบ่งประเภทของที่ระลึกในลักษณะนี้ เป็นการจัดแบ่งโดยถือเอาเป้าหมายการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้เป็นสำคัญ คือ

(1) ของที่ระลึกประเภทของบริโภค นั่นคือของที่ระลึกที่อยู่ในรูปลักษณะของอาหาร ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอาหารเป็นรูปลักษณะของของสิ่งหนึ่งที่มีการให้ปันแก่กันมานานนับตั้งแต่อดีต เนื่องจากอาหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการยังชีพ อดีตการปันอาหารอาจอยู่ในลักษณะคงรูปแบบธรรมชาติเดิมคือ ผลไม้ก็อยู่ในรูปแบบผลไม้ เนื้อก็อยู่ในรูปแบบของเนื้อ ฯลฯ ไม่มีการปรุงแต่งเปลี่ยนจากรูปลักษณะเดิม ครั้นต่อมาเมื่อมนุษย์สามารถเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ได้ แทนที่จะเอาเวลาออกไปหาอาหาร ก็เอาเวลาส่วนนั้นมาประดิษฐ์สร้างปรุงแต่งอาหารให้มีรูปมีรสที่แลดูน่าบริโภคขึ้น เมื่อมีการแบ่งกลุ่มแรงงานของมนุษย์ในสังคมผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาหารโดยตรงก็พยายามพัฒนาทั้งรูปแบบและรสชาติของอาหารให้สามารถกระตุ้นเร้าความต้องการของผู้คนยิ่งขึ้น เช่น การแกะสลักผลไม้ การประดิษฐ์สร้างสรรค์อาหารในรูปและรสที่แปลกและใหม่ การใส่ภาชนะหรือบรรจุหีบห่อที่สวยงาม เป็นต้น จนในปัจจุบันอาหารเป็นของสิ่งหนึ่งที่นอกจากเป็นเครื่องยังชีพที่สำคัญแล้ว ยังถูกนำมามอบให้แก่กัน ซื้อขายแลกเปลี่ยนในรูปแบบของขวัญ ของชำร่วย ของที่ระลึก อีกด้วย เช่น เค้ก กระจ่างผลไม้ ขนมลูกชุบ ขนมเทียนสวย เครื่องระยอง ของหวานที่บรรจุในกล่องที่กะทัดรัด ขนมปัง ฯลฯ และด้วยเหตุที่อาหารเป็นสิ่งหรือของบริโภคที่ไม่สามารถเก็บไว้ในระยะเวลานานๆ อีกทั้งเมื่อได้รับแล้วมีการบริโภคในช่วงระยะเวลาสั้นๆ อาหารจึงมักไม่ค่อยได้รับการยอมรับว่าเป็นของที่ระลึกดังสิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นถาวรวัตถุอื่นๆ

(2) ของที่ระลึกประเภทประโยชน์ใช้สอย เครื่องมือเครื่องใช้ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์มานับตั้งแต่อดีตกาล และมีการให้ปันหรือซื้อขายแลกเปลี่ยนกันเพื่อการนำไปใช้ แต่เครื่องมือเครื่องใช้บางชนิดที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นอย่างเป็นพิเศษต่างจากรูปแบบที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งด้วยสีสันทวย ลวดลาย การใช้วัสดุที่ทรงคุณค่า ฯลฯ เครื่องมือเครื่องใช้เหล่านั้นมักจะถูกนำไปเป็นของที่ระลึกและประดับมากกว่าการนำไปใช้ ยิ่งในปัจจุบันเครื่องจักรกลได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีพ ด้วยการเป็นเครื่องแทนการใช้มือหรือใช้เครื่องมือ รูปลักษณะของสิ่งใช้สอยประเภทเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ นับวันก็จะสูญไปเพราะไม่มีความจำเป็นทางด้านการนำมาใช้ ดังนั้นการผลิตจึงเบนเป้าหมายไปเป็นของที่ระลึกไป เครื่องใช้ไม้สอยที่เป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ของใช้ในสมัยอดีต เช่น นาฬิกา โคมไฟ ตะเกียง ฯลฯ ที่ปรากฏให้พบเห็นได้ตามร้านขายของเก่าหรือร้านขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของที่ระลึกแก่ชาวต่างประเทศ และแม้กระทั่งอาวุธที่ใช้ในการศึกสงครามไม่ว่าจะเป็นดาบ หอก โล่ และอื่นๆ ปัจจุบันก็กลายเป็นของที่ระลึกไปแล้ว

(3) ของที่ระลึกประเภทประโยชน์ตกแต่ง เครื่องมือเครื่องใช้มักถูกสร้างขึ้นเพื่อสนองต่อความต้องการทางด้านร่างกาย แต่สิ่งที่ยังประโยชน์ในด้านการตกแต่ง มักจะถูกสร้างขึ้นเพื่อสนองต่อจิตใจเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งของที่ระลึกประเภทนี้มีทั้งที่ใช้ในการตกแต่งร่างกาย อันได้แก่ เครื่องประดับตกแต่งอาคาร ตกแต่งสถานที่ พิธีการ ฯลฯ

(4) ของที่ระลึกประเภทวัตถุทางศิลปะของที่ระลึกประเภทนี้ส่วนใหญ่สร้างสรรค์ขึ้นโดยศิลปินออกแบบและสร้างขึ้นโดยคนคนเดียว อาจด้วยวิธีการใดๆ จนสำเร็จเป็นงานศิลปะ ศิลปวัตถุเหล่านี้แต่เดิมเป็นการถ่ายทอดสร้างสรรค์ของศิลปินเพื่อแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก อันเป็นความงามและความพึงพอใจมากกว่าจะมุ่งสร้างเพื่อประโยชน์ในทางซื้อขายแลกเปลี่ยน ภายหลังเมื่อสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความจำเป็นในเรื่องปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญต่อการครองชีพ ทำให้ศิลปินเริ่มหันมาผลิตสร้างผลงานเพื่อซื้อขายกันมากขึ้น และผลงานประเภทศิลปวัตถุเหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะนำไปใช้ประโยชน์ในการตกแต่งมากกว่าประโยชน์อย่างอื่น

2.5.5 การออกแบบของที่ระลึก

ในปัจจุบันการออกแบบสร้างสรรค์ของที่ระลึกเป็นงานศิลปะในลักษณะประยุกต์ศิลป์ เป็นลักษณะที่มนุษย์นำเอาวัสดุและเรื่องราวต่างๆ มาผสมผสานกลมกลืน ประดับตกแต่ง ดัดแปลง สร้างสรรค์ขึ้นให้มีคุณค่าทางความงาม ทางการใช้สอยให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตประจำวัน การสร้างงานทางด้านนี้จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภค กาลเวลา สมัยนิยม และองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายประการ

ดังนั้น เรื่องราวของการออกแบบของที่ระลึกจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีการ แนวทาง ความนึกคิด การจัด การจัดรวบรวม การลำดับ การเลือก และความริเริ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่จะสร้างอยู่ที่ประโยชน์ใช้สอยหรือประโยชน์ในการตกแต่งเป็นสำคัญ และให้มีรูปลักษณะของสิ่งที่จะสร้างเป็นสื่อหรือสัญลักษณ์ที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย เร้าใจ มีความเหมาะสม กะทัดรัด ความเป็นระเบียบ และมีความสวยงามเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการออกแบบของที่ระลึก มักจะเปลี่ยนแปลงไปตามสมัย อาจเป็นเพราะอิทธิพลบางอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับงานออกแบบ และวงการของที่ระลึกมากขึ้นก็ได้ เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาการ ความก้าวหน้าทางความนึกคิด ความต้องการที่ไม่มีวันสิ้นสุดของมนุษย์ การแข่งขันกันในส่วนตัวบุคคล ในตลาด สภาวะทางเศรษฐกิจ สภาพของสังคมแบบใหม่ การค้นพบวัสดุใหม่ทางการผลิต สภาพความจำเป็นของการดำรงชีวิต ความประหยัด วัฒนธรรมและ

อื่นๆ ตลอดจนไปจนกระทั่งเหตุผลทางการเมือง สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของความซับซ้อนของสังคม อันมีผลต่อความคิดรวบยอดของบุคคลผู้ออกแบบได้ทั้งสิ้น

2.5.6 จุดมุ่งหมายและสาเหตุแห่งการออกแบบของที่ระลึก

การที่มนุษย์พยายามที่จะสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้นได้นั้น ย่อมมีสาเหตุอันเป็นที่มาแห่งแนวความคิดที่จะทำ และจุดมุ่งหมายอันเป็นที่ไปแห่งการกระทำ การออกแบบสร้างสรรค์ของที่ระลึกก็เช่นกัน ย่อมต้องมีสาเหตุและจุดมุ่งหมาย ซึ่งสาเหตุและจุดมุ่งหมายนั้นมีอยู่มากมาย อาทิเช่น

1. เป็นการออกแบบเพื่อพัฒนาอาชีพ และแข่งขันกันในการผลิต
2. เป็นการออกแบบที่มีผลมาจากความรักในงาน อันเป็นการกระทำด้วยใจรักในการที่จะสร้างสรรค์งานของที่ระลึก
3. เป็นการออกแบบเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดให้เป็นที่ไปตามยุคสมัยที่มีความนิยม
4. เป็นการออกแบบเพื่อสร้างผลงานตอบสนองความเชื่อทางลัทธิ ประเพณี
5. เป็นการออกแบบเพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย ทางจิตใจ และความต้องการทางด้านอื่นๆ ของบุคคลโดยส่วนรวมและโดยส่วนตัว
6. เป็นการออกแบบเพื่อผลประโยชน์ที่พึงได้รับ อาทิ สลีนจ้าง รางวัล หรือเพื่อให้เป็นไปตามสัญญา ข้อตกลง ข้อผูกมัด อันเป็นความผูกพันระหว่างผู้ออกแบบกับผู้จ้าง
7. เป็นการออกแบบเพื่อทดสอบความมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ ข้อกำหนด
8. การออกแบบอันเป็นผลเนื่องมาจากความนิยมทางปรัชญาธรรมวัตถุ สิ่งที่เป็นอนุสรณ์
9. เป็นการออกแบบอันมีผลที่ต่อเนื่องจากชาตินิยม เพื่ออนุรักษ์สิ่งที่ดีเด่นและแบบแผนดั้งเดิมไว้ให้ปรากฏต่อไป
10. เป็นการออกแบบตามลัทธินิยมทางศาสนา ความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อรูปวัตถุ
11. เป็นการออกแบบอันเป็นผลต่อเนื่องมาจากความรัก ความเกลียดชัง ความสมหวัง ความผิดหวัง ความหวาดกลัว รวมทั้งผลกระทบทางจิตใจ ทั้งสิ่งที่เป็นจริงและสิ่งที่เหนือความเป็นจริง
12. เป็นการออกแบบเพื่อสร้างทฤษฎีใหม่ การกำหนดแม่บทหลักของการทำงาน และกฎเกณฑ์
13. เป็นการออกแบบอันมีผลมาจากความริเริ่ม จินตนาการ และแนวความคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานนั้นๆ ให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น
14. เป็นการออกแบบเพื่อตอบสนองความรู้สึกนึกคิดที่เป็นอิสระเสรี
15. เป็นการออกแบบเพื่อสร้างรสนิยมใหม่ เปลี่ยนแนวคิดของบุคคลว่าสิ่งของรูปแบบเช่นนั้น ไม่จำเป็นต้องใช้เพื่อประโยชน์เช่นนั้นตลอดไป อาจใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นอีกก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. เป็นการออกแบบเพื่อความเหมาะสมกับวัสดุ เหมาะสมกับเครื่องมือเครื่องจักร เพื่อความประหยัดและมีประโยชน์ใช้สอย มีความคงทนถาวร

2.5.7 ขั้นตอนของการออกแบบของที่ระลึก

การออกแบบเพื่อกำหนดสร้างของที่ระลึกในแต่ละครั้ง หากได้มีการกำหนดแน่นอนลงไปทั้งรูปแบบ ประเภท วัสดุ การนำไปใช้ ฯลฯ โดยมีการสำรวจและวางแผนที่มีเป้าหมายชัดเจน ย่อมทำให้ของที่ระลึกที่จะผลิตสร้างขึ้นนั้น มีความหมายมากกว่าการออกแบบสร้างขึ้นอย่างไร้เป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากของที่ระลึกอาจเปรียบได้ดังสัญลักษณ์สิ่งที่ใช้แทนบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ ฯลฯ อันมีความหมายต่อความรู้สึกนึกคิดในทางการกระตุ้นเร้าจิตใจให้คิดและระลึกถึง ดังนั้น ลำดับขั้นตอนของการออกแบบควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

2.5.7.1 กำหนดประเภทของรูปแบบ การกำหนดประเภทคือกำหนดเป้าหมายเบื้องต้นในเรื่องรูปแบบว่าจะให้มีแนวโน้มไปในลักษณะใด เช่น อาจกำหนดให้มีรูปแบบในลักษณะตามประเพณีนิยมก็อาจออกแบบจำกัดให้ชัดเจนไปได้อีกว่ารูปแบบประเพณีนิยมนั้น จะเป็นประเพณีนิยมแบบสากลทั่วไป หรือเป็นรูปแบบประเพณีนิยมเฉพาะของท้องถิ่น ของภูมิภาค ของหมู่บ้าน ฯลฯ หรืออาจกำหนดสร้างให้มีรูปแบบในลักษณะตามสมัยนิยม ก็อาจออกแบบจำกัดให้ชัดเจนไปได้ว่าจะเป็นรูปแบบที่กำลังนิยมอยู่โดยทั่วไปในปัจจุบัน หรือรูปแบบที่กำลังจะเป็นที่นิยม และรูปแบบที่พยายามจะสร้างให้กลายเป็นความนิยมขึ้นใหม่ในโอกาสต่อไป และถ้าจะกำหนดเป้าหมายในเรื่องรูปแบบให้เป็นลักษณะเฉพาะนั้น เป็นรูปแบบเฉพาะของอะไร ของบุคคล เหตุการณ์ งาน สถานที่ ฯลฯ

2.5.7.2 เก็บรวบรวมข้อมูล การออกแบบสร้างสัญลักษณ์สิ่งแทนบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ ฯลฯ หรือแทนที่สิ่งใดๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบควรเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบให้มีลักษณะสอดคล้องกับความเป็นสิ่งนั้นอย่างแท้จริง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจจะเป็นประวัติเรื่องราวรายละเอียด รูปภาพ หลักฐานเอกสารสิ่งตีพิมพ์ ฯลฯ

2.5.7.3 สำนวจค่านิยม ในปัจจุบันของที่ระลึกมีส่วนผูกพันกับค่านิยม รสนิยมของบุคคล ความสนใจความพึงพอใจ ความชอบ ความปรารถนา ความอยาก ความต้องการ และความดึงดูดหรือความรู้สึกอื่นที่มนุษย์มีต่อผลผลิต มีต่อการกระทำ สิ่งเหล่านี้มนุษย์ยึดถือไว้สำหรับเป็นแนวทางในการใช้เลือกหรือแนวทางในการจัดการรวบรวมองค์ประกอบของสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

2.5.7.4 การจับประเด็นสำคัญของข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบ จากข้อมูลที่เก็บรวบรวม ผู้ออกแบบจะต้องนำมาคัดเลือกถ่วงดุลเอาแต่เฉพาะช่วงตอนที่เป็นประเด็นสำคัญ เพื่อถ่ายทอดสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการจับประเด็นสำคัญในข้อมูลนั้นขึ้นอยู่กับผู้ออกแบบต้องการเน้นย้ำในด้านใด ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลทั้งหมดอาจเป็นเรื่องราวของความรัก ความพลัดพราก ความปีติยินดี ความตาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความกล้าหาญ ความเชื่อความศรัทธา ความกล้าหาญวีรกรรมเรื่องราวอันก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ จากข้อมูลเหล่านี้ ย่อมสามารถกระตุ้นเตือนหรือเน้นย้ำความทรงจำได้ต่างกัน หากเรื่องราวเป็นที่ประทับใจ ความทรงจำก็จะฝังแน่นยาวนานกว่าเรื่องราวที่เป็นปกติธรรมดา ดังนั้น ผู้ออกแบบจึงควรมีความเข้าใจในการแยกแยะข้อมูล และจับประเด็นความรู้สึกอันถูกกระตุ้นเร้าจากข้อมูลที่ได้ผนวกกับค่านิยมแปลค่าออกมาเป็นสื่อสัญลักษณ์สิ่งแทน

2.5.7.5 กำหนดคุณค่าและการนำไปใช้ การจับประเด็นของข้อมูลที่เป็นเนื้อหาเรื่องราวเพื่อกำหนดถ่ายทอดเป็นรูปแบบให้สอดคล้องกับค่านิยมนั้น สามารถกระตุ้นเร้าทางความรู้สึกให้เกิดความประทับใจอันเป็นคุณค่าทางความรู้สึกหรือคุณค่าภายใน ส่วนคุณค่าอีกประการหนึ่งที่ผู้ออกแบบควรรักษาไว้ควบคู่กันไปด้วยคือ คุณค่าภายนอกหรือคุณค่าทางกายภาพของวัตถุ คุณค่านี้อาจเกิดจากการนำวัสดุที่มีคุณค่าในตัวเองอยู่บ้างแล้วมาสร้างสรรค์เป็นของที่ระลึก เช่น อัญมณี งาม แก้ว ทอง ฯลฯ หรือค่าของงานอยู่ที่ความเก๋ กะทัดรัด แปลกตา น่าทึ่ง สวยงาม มีคุณค่าต่อการมอง สามารถบันทาลให้เกิดความภาคภูมิใจ มีเกียรติ มีสง่าราศี ดังนี้ เป็นต้น และคุณค่าอีกลักษณะหนึ่งก็คือคุณค่าที่เกิดจากการนำไปใช้ ในปัจจุบันของที่ระลึกมักออกมาในรูปแบบของสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับ ที่ได้รับการออกแบบให้มีความหมายว่าเป็นของที่ระลึก นับว่าเป็นความคิดที่ดี ผู้รับสามารถใช้ประโยชน์จากของที่ระลึกได้ด้วยซึ่งดีกว่าตั้งไว้เพื่อคุณค่าทางจิตใจหรือคุณค่าทางความวามเฉยๆ ซึ่งรูปแบบที่ใช้ในการออกแบบอาจดัดแปลงแปรรูปจากสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับที่มีปรากฏอยู่แล้วให้เป็นของที่ระลึก เช่น เอาถ้วยขนม ช้อนส้อม จาน ฯลฯ ย่อขนาดและสัดส่วนลงให้พอเหมาะ แล้วกำหนดสัญลักษณ์ของที่ระลึกลงไป ก็เป็นของที่ระลึกได้โดยสมบูรณ์

2.5.7.6 ข้อควรคำนึงในด้านการผลิตและการตลาด หากของที่ระลึกที่จะออกแบบนั้น เกี่ยวข้องกับการจัดจำหน่ายโดยผลิตขึ้นเป็นจำนวนมาก ผู้ออกแบบอาจต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ อีกดังนี้

- (1) ของที่ระลึกนั้นจำเป็นหรือมีค่านิยมหรือไม่ ใช้ประโยชน์ได้หรือเปล่า
- (2) ของที่ระลึกนั้นผลิตขึ้นมาได้ง่ายหรือไม่ วัสดุที่จะนำมาประดิษฐ์นั้นมีอยู่พอเพียงและหาได้ยากง่ายประการใด

(3) จะใช้วัสดุอะไร สีอะไร การซึกเงาเคลือบผิวอย่างไร

(4) การนำออกโชว์ การขนส่ง ทำได้ง่ายหรือเปล่า จะต้องจัดใส่หีบหิ้วหรือต้องระมัดระวังเป็นพิเศษประการใด

(5) วัตถุดิบอะไร ชิ้นส่วนมากน้อยเพียงไหน ต้องใช้เครื่องมือเครื่องมืออะไร เครื่องแรงงานเป็นอย่างไร ออกแบบแล้วผลิตขึ้นได้หรือไม่ จะผลิตให้ถูก มีคุณสมบัติดีและรวดเร็วขึ้นได้อย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) จะซื้อวัสดุได้หรือไม่ ควบคุมคุณภาพได้อย่างไร จะใช้วัสดุอะไรแทนกันได้บ้าง และสามารถผลิตวันละเท่าไร เดือนหรือปีละเท่าใด

(7) ตลาดสินค้าของที่ระลึกนั้นๆ สำหรับคนไทยหรือชาวต่างประเทศ

(8) ตลาดมีขอบเขตกว้างแค่ไหน เป็นตลาดท้องถิ่น ทั่วประเทศ หรือตลาดต่างประเทศ

(9) จะนำสินค้าออกสู่ตลาดโดยวิธีใด

(10) ลูกค้าชอบและไม่ชอบอะไร เช่น สี วัสดุ รูปร่าง ฯลฯ ลูกค้าต้องการอะไร จำเป็นต้องใช้อะไร มีความสามารถซื้อได้หรือไม่

(11) ของที่ระลึกประเภทเดียวกันนี้มีผู้ผลิตแข่งขันรายอื่นหรือไม่ มีอยู่แพร่หลายเพียงไร ราคาเป็นอย่างไร คุณภาพเป็นอย่างไร และรูปร่างเป็นอย่างไร

2.6 การออกแบบผลิตภัณฑ์

2.6.1 คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ดี

สิ่งที่จะเป็นตัวนำทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมานั้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ดี มีคุณสมบัติครบถ้วนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ก็คงจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่ผลิตภัณฑ์ควรมี (ธีระชัย สุขสด, 2544 : 93-94) ดังนี้

2.6.1.1 ความแปลกใหม่ (Innovative)

ความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ควรเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ซ้ำซาก มีการนำเสนอความแปลกในด้านต่างๆ เช่น ประโยชน์ใช้สอย รูปแบบ วัสดุ เป็นต้น

2.6.1.2 มีที่มา (Story)

ผลิตภัณฑ์ที่มีประวัติหรือมีที่มาเล่าเรื่องได้ไม่ว่าจะเป็นต้นกำเนิด ความคิดรวบยอด (Concept) ของการออกแบบให้ผู้บริโภคทราบถึงเรื่องราวเหล่านี้ เช่น นาฬิกาของประเทศสวีเดน แลนด์ยี่ห้อหนึ่ง ที่กล่าวถึงต้นกำเนิดมาจากงานช่างฝีมือในหมู่บ้านที่เก่าแก่หมู่บ้านหนึ่ง ที่มีการทำสืบทอดกันต่อๆ มาจนถึงปัจจุบัน เป็นต้น

2.6.1.3 ระยะเวลาเหมาะสม (Timing)

มีระยะเวลาที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดนั้นเหมาะสมตามฤดูกาล หรือตามความจำเป็น หรือเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค ในช่วงเวลานั้นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์เสื้อกันฝนหรือร่ม ก็ควรจะทำออกสู่ตลาดฤดูฝน หรือผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าชุดนักเรียนก็ออกสู่ตลาดช่วงฤดูกาลก่อนเปิดภาคเรียน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.4 ราคาพอสมควร (Price)

ราคาพอสมควร หมายถึง ราคาขายเหมาะสมกับกำลังซื้อของผู้บริโภคในตลาดที่ผลิตภัณฑ์นี้ส่งไปขาย ซึ่งคงจะต้องอาศัยการศึกษาวิจัยกลุ่มผู้บริโภคให้ได้ข้อมูลออกมาก่อนที่จะเริ่มทำการออกแบบและผลิต

2.6.1.5 มีข้อมูลข่าวสาร (Information)

ข้อมูลข่าวสารของตัวผลิตภัณฑ์ควรจะสื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบและเข้าใจอย่างถูกต้องในด้านการใช้งานประโยชน์ใช้สอย ผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนของการเสนอขายผลิตภัณฑ์ทุกระดับต้องมีความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์นั้นอย่างละเอียด เพื่อการถ่ายทอดข้อมูลผลิตภัณฑ์ไปยังผู้ซื้อได้อย่างถูกต้อง จะบังเกิดความเข้าใจและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่ผลิตภัณฑ์นั้น

2.6.1.6 เป็นที่ยอมรับ (Regional Acceptance)

ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือชุมชนทุกชั้นทุกระดับที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ ไม่เป็นสิ่งที่ทำให้เสื่อมเสียหรือขัดต่อขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม หรือศาสนา

2.6.1.7 อายุการใช้งานเหมาะสม (Life cycle)

อายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ มีความแข็งแรง คงทนต่อสภาพของกรใช้งาน เหมาะสมกับระยะเวลา หรือมีอายุการใช้งานที่เหมาะสมกับลักษณะของผลิตภัณฑ์หรือราคาที่เหมาะสม

2.7 การออกแบบกราฟิก

2.7.1 ความหมายของการออกแบบกราฟิก

การออกแบบ หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อประโยชน์และความงาม ด้วยการนำทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดส่วนประกอบของงานออกแบบมาใช้ รวมไปถึงการปรับปรุงของเดิมที่มีอยู่แล้วดัดแปลงให้เหมาะสม

โดยเฉพาะการออกแบบกราฟิก คือ การสื่อความหมาย สื่อสิ่งนี้นักออกแบบคิดหรือพยายามถ่ายทอดออกมาได้ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ หลักสำคัญในการออกแบบให้สื่อความหมายนั้น เราจะต้องจับประเด็นสำคัญของโจทย์ หรืออาจตีโจทย์ออกมาให้ได้ก่อน อาจใช้คำสำคัญ (Keyword) เป็นจุดกำเนิดในการคิด จากนั้นเอาคำสำคัญมาลงพิจารณาสร้างความคิด เชื่อมโยงอุปมาอุปไมย ซึ่งอาจทำให้เราเห็นภาพคร่าวๆ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไปได้

การออกแบบจะต้องตอบสนองจุดมุ่งหมายและความต้องการของคน และนำกลับมาใช้งานได้อย่างถูกต้อง คำว่า “ฟังพอใจ” จึงมีอยู่ 3 ประเด็นสำคัญ (ประการ (สืบศิริ แซ่ลี และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. 2554 : 13-17) คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.1.1 การตอบสนองประโยชน์ใช้สอย

เป็นข้อสำคัญมากในการออกแบบทั้งหมด ในงานออกแบบกราฟิกนั้น ประโยชน์ใช้สอยมีอิทธิพลกับงานที่เราออกแบบ เช่น งานออกแบบหนังสือ ต้องอ่านง่าย ตัวหนังสือชัดเจน ไม่วางเกะกะไปหมด หรืองานออกแบบเว็บไซต์ ถึงจะสวยอย่างไรแต่ถ้าโหลดช้า ทำให้ผู้ใช้งานต้องรอนาน ก็ไม่นับว่าเป็นงานออกแบบเว็บไซต์ที่ดี หรืองานออกแบบซีดีรอม ถ้าปุ่มที่มีไว้สำหรับกดไปยังส่วนต่างๆ ของเนื้อหานั้นวางเรียงอย่างกระจัดกระจาย ทุกครั้งที่ผู้ใช้งานจะใช้ก็ต้องกวาดตามองหาอยู่ตลอดเวลา อย่างนั้นก็เรียกว่าเป็นการออกแบบที่ไม่สนองต่อประโยชน์ใช้สอย เป็นงานออกแบบที่ไม่ดี

2.7.1.2 ความสวยงามพึงพอใจ

งานที่มีประโยชน์ใช้สอยดีพอแล้ว ความงามจะเป็นเกณฑ์ตัดสินคุณค่าของงาน โดยเฉพาะงานออกแบบกราฟิก ซึ่งถือเป็นงานออกแบบที่มีประโยชน์ใช้สอยกว่างานออกแบบด้านอื่น อย่างงานออกแบบผลิตภัณฑ์ งานออกแบบสถาปัตยกรรมต่างๆ ฯลฯ ความสวยงามจึงเป็นเรื่องสำคัญ และมีอิทธิพลในงานออกแบบกราฟิกอย่างมาก

2.7.1.3 การสื่อความหมาย

งานศิลปะจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อสื่อความหมายออกมาได้ งานกราฟิกคืองานศิลปะเช่นกัน การสื่อความหมายจึงเป็นสิ่งที่นักออกแบบขาดเสียไม่ได้ ต่อให้งานที่ได้สวยงามอย่างไร แต่ไม่สามารถตอบโจทย์ของงานออกแบบ หรือสื่อสิ่งที่ผู้ออกแบบคิดเอาไว้ได้ งานกราฟิกนั้นก็จะมีคุณค่าลดน้อยลงไป

2.7.2 องค์ประกอบในการออกแบบ

2.7.2.1 ส่วนสัดส่วน (Proportion) คือ การกำหนดสัดส่วนของรูปแบบงานที่จะออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการใส่องค์ประกอบลงไปให้เหมาะสม การกำหนดกรอบ ขอบเขต รูปแบบ รูปเล่มหรือขนาดได้ รูปแบบส่วนสัดส่วนมี 2 ประการ (สิบศิริ แซ่ลี และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง, 2554 : 141-154) คือ

(1) ความสัมพันธ์ในเรื่องของขนาด ระยะหรือพื้นที่ระหว่างของสองสิ่ง เช่น กว้าง-ยาว สอดคล้องกับสัดส่วนของกระดาษอย่างคุ้มค่าไม่ควรกำหนดสัดส่วนให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพราะจะดูไม่น่าสนใจ

(2) การเปรียบเทียบระหว่างองค์ประกอบย่อย และภาพรวมขององค์ประกอบทั้งหมด เช่น ขนาดตัวอักษรและภาพประกอบในแต่ละหน้า คือ ไม่ควรใช้ตัวอักษรที่มีขนาดต่างกันมากเกินไปในหนึ่งหน้า ยกเว้นหนังสือพิมพ์

2.7.2.2 ความสมดุล (Balance) คือ การจัดวางตำแหน่งขององค์ประกอบต่างๆ ในภาพให้มีน้ำหนักเท่ากัน น้ำหนักของภาพขึ้นอยู่กับขนาดรูปร่าง ความเข้ม และสี ความสมดุลในการจัดวางรูปแบบ 2 ประเภท คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) ความสมดุลแท้ หรือองค์ประกอบทางซ้ายและขวา หรือบนและล่างมีน้ำหนักเท่ากัน

(2) ความสมดุลเทียม คือ ความสมดุลที่องค์ประกอบทางด้านซ้ายและขวา หรือบนและล่างมีน้ำหนักไม่เท่ากัน เมื่อมองรวมกันแล้วจะให้ค่าน้ำหนักของภาพเท่ากันรอบจุดกึ่งกลางของสายตา โดยทั่วไปแล้ว ความสมดุลเทียมจะให้ความรู้สึกมากกว่า เพราะเป็นการเปรียบเทียบและใช้รูปทรงขององค์ประกอบภาพต่างๆ มาจัดแบ่งน้ำหนักของภาพให้อยู่ในสมดุล การทดสอบว่าการจัดวางตำแหน่งมีความสมดุลกันหรือไม่ อาจทำงานๆ ได้ด้วยการหรีตามองในระยะห่างหลายๆ ฟุต ซึ่งจะช่วยให้มองไม่เห็นรายละเอียดของภาพ แต่จะมองเห็นเฉพาะส่วนประกอบใหญ่ๆ ที่มีน้ำหนักเท่านั้น ซึ่งจะทำให้พิจารณาได้ว่ามีส่วนใดใหญ่ไปเล็กไป เข้มไปหรืออ่อนไป หรือหนักไปทางด้านใดด้านหนึ่งได้

2.7.2.3 ความแตกต่าง (Contrast) เป็นการเน้นส่วนใดส่วนหนึ่งเพื่อสร้างความรู้สึก ซึ่งอาจทำได้โดยการใช้ขนาด รูปทรง สี และทิศทางที่แตกต่างไปจากองค์ประกอบอื่นๆ ที่อยู่โดยรอบเพื่อทำให้เกิดความเด่นชัดขึ้น

(1) การเน้นความแตกต่างโดยขนาด คือ ต้องการเน้นให้มีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าปกติ ซึ่งมักพบในงานโปสเตอร์ ปกหนังสือ และงานโฆษณาต่างๆ

(2) การเน้นความแตกต่างโดยรูปทรง การใช้ขนาดที่แตกต่างกันเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ อาจต้องใช้วิธีสร้างองค์ประกอบภาพให้มีรูปทรงที่ต่างๆ กันออกไปด้วย ซึ่งอาจทำได้โดยการบังภาพบางส่วน การใช้อาร์ฟโทน หรือการใส่สกรีนขนาดต่างๆ เข้าช่วยในการทำตัวอักษรหรือภาพได้

(3) การเน้นความแตกต่างโดยการใช้ความแก่-อ่อนของสีภาพ อาจจะทำให้สวยงาม น่าสนใจมากขึ้น หากกำหนดให้แต่ละส่วนมีความเข้มแก่-อ่อนไม่เท่ากัน จะช่วยให้เห็นความลึก ความชัดของภาพได้ดีขึ้น เป็นความเพิ่มความน่าสนใจให้สิ่งพิมพ์ และเร้าความรู้สึกของผู้ดูได้โดยการใช้สีตัดกัน การใช้ตัวอักษรเว้นขาวในพื้นที่บ หรือการใช้เนื้อที่ว่างแทรกกระหว่างหน้าที่มีเนื้อความมากๆ เป็นต้น

(4) การเน้นความแตกต่างด้วยทิศทาง การใช้ทิศทางในการชี้แนะผู้อ่านให้ติดตามข้อความที่ต้องการสื่อความหมายไปตามลำดับ เช่น ข้อความพาดหัวทางด้านบนภาพจะไปสิ้นสุดข้อความด้านขวามือ และจะถูกชักนำมาสู่ข้อความข้างล่างโดยเส้นทแยงมุม และเมื่อจบข้อความสุดท้ายแล้วจึงจะถึงข้อความปิดท้าย ส่วนกรอบสี่เหลี่ยม จะทำหน้าที่เป็นกรอบกำหนดทิศทางให้องค์ประกอบภาพว่าจะอยู่ในแนวตั้งหรือแนวนอน

2.7.2.4 ลีลา (Rhythm) การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้ำกันขององค์ประกอบเป็นการซ้ำที่เป็นระเบียบ จากระเบียบธรรมดาที่มีช่วงห่างเท่าๆ กัน มาเป็นระเบียบที่สูงขึ้น ชับซ้อนขึ้น จนถึงขั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดเป็นรูปลักษณะของศิลปะ โดยเกิดจากการซ้ำของหน่วย หรือการสลับกันของหน่วยกับช่องไฟ หรือเกิดจากการเลื่อนไหลต่อเนื่องกันของเส้น สี รูปทรง หรือน้ำหนัก

2.7.2.5 ความมีเอกภาพ (Unity) เป็นการจัดวางองค์ประกอบทั้งหมดของรูปแบบตั้งแต่ข้อความ ภาพ สัญลักษณ์ และอื่นๆ ให้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สามารถสะท้อนเรื่องราวเป็นหนึ่งเดียว ทำให้เกิดผลต่อผู้อ่าน หรือผู้ดูในทางเดียวกัน โดยสอดคล้องกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของเจ้าของงานและผู้ออกแบบ การจัดองค์ประกอบให้มีเอกภาพทำได้โดยการใช้จำนวนแบบตัวพิมพ์ หรือแบบตัวอักษรที่ไม่มากเกินไปในหนึ่งหน้า เพื่อไม่ให้เกิดความหลากหลายหรือทำให้ส่วนประกอบต่างๆ ของรูปแบบแยกออกจากกันมากเกินไป

2.7.2.6 การจัดวางรูปร่าง (Lay-out shape) การจัดองค์ประกอบของภาพให้เป็นบล็อกสี่เหลี่ยมหรือเป็นรูปทรงใดรูปทรงหนึ่งที่ชัดเจนเกินไป จะทำให้เป็นที่น่าสนใจน้อยกว่าการจัดให้อยู่ในรูปแบบที่ไม่แน่นอน แต่รูปแบบที่ไม่มีขอบเขตแน่นอนนั้น จะต้องมียุติที่สัมพันธ์กับกรอบของภาพแต่ละด้าน เพื่อให้อยู่ในขนาดและขอบเขตที่เป็นไปตามข้อกำหนดของแผ่นภาพนั้น

2.7.2.7 การใช้กรอบหรือภาพพื้นที่เป็นลวดลาย การสร้างอารมณ์ให้กับภาพ ข้อความ และรูปแบบสิ่งพิมพ์ โดยใช้การตกแต่งกรอบหรือวาดลวดลายเป็นกรอบล้อมรอบภาพและข้อความ หรืออาจใช้พื้นที่มีลวดลาย หรือใช้กระดาษพิมพ์ลายในตัว การเลือกใช้คำนำถึงการใช้ลวดลายที่กลมกลืนกับแบบตัวพิมพ์หรือแบบตั้งอักษรและภาพที่อยู่ภายใน และต้องเข้ากับคามหมายและลักษณะของเนื้อหาด้วย

2.7.2.8 การผสมกลมกลืน (Harmony) การออกแบบจะต้องจัดองค์ประกอบของภาพให้มีความผสมกลมกลืนและได้ผลตามความต้องการหลัก 2 ประการ คือ รูปแบบที่ออกมาจะต้องสะดุดตา ผู้ชม และภาพรวมทั้งหมดจะต้องสื่อความหมายหรือให้ผลในการมองเห็นสิ่งเดียวกัน ความผสมกลมกลืนจะจัดการได้ในเรื่องสี รูปทรง ขององค์ประกอบต่างๆ และแบบตัวอักษร

2.7.2.9 เน้นจุดแห่งความสนใจ (Center of interest) ควรจะต้องมีจุดหรือบริเวณหนึ่งซึ่งมีลักษณะเด่น น่าสนใจเป็นพิเศษกว่าบริเวณอื่น เพื่อดึงดูดสายตาของผู้ดู

2.7.3 องค์ประกอบในงานออกแบบกราฟิก

ส่วนประกอบที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความสุนทรีย์บนงานออกแบบมี 2 ส่วนใหญ่ๆ ด้วยกันที่จะได้รับความพิถีพิถันกับการคิด แก้ปัญหา และกำหนดรูปแบบให้น่าสนใจและสอดคล้องกัน (วรพงษ์วิชาติอุดมพงศ์, 2540 : 159-162) คือ

2.7.3.1 ตัวอักษรและตัวพิมพ์ตัวอักษรจะทำหน้าที่เป็นส่วนแจจแจงรายละเอียดข้อมูลสาระที่ต้องการนำเสนอด้วยรูปแบบและการจัดตำแหน่งอย่างสวยงามและมีความชัดเจนการออกแบบการเลือกแบบตลอดจนการกำหนดรูปแบบจะต้องมีลักษณะเด่นอ่านง่ายสวยงามและน่าสนใจลักษณะที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แตกต่างกับตัวอักษรจึงถูกกำหนดตามสภาวะการนำไปใช้โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ส่วนแรกเป็นส่วนของหัวเรื่องหรือชื่อสินค้าชื่อหัวข้อหรือข้อความพาดหัวหรือข้อความที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษส่วนนี้จะถูกเน้นความโดดเด่นมากเป็นพิเศษเรียกว่าแบบอักษรกลุ่มนี้ว่าเป็นแบบDisplay face ส่วนที่ 2 คือส่วนข้อความที่แสดงเนื้อหารายละเอียดต่างๆนิยมใช้ตัวอักษรที่เรียกว่าแบบBook faceหรือแบบตัวTextซึ่งมีรูปแบบที่เรียบง่ายสะดวกในการอ่านมากที่สุดในการเลือกใช้ตัวอักษรผู้ออกแบบควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- (1) รูปแบบตัวอักษร(Type Style)
- (2) ขนาดตัวอักษร (Type Size)
- (3) รูปร่างลักษณะของตัวอักษร(Type Character)

2.7.3.2 ภาพและส่วนประกอบตกแต่งภาพภาพและส่วนประกอบตกแต่งต่างๆที่ต้องการเน้นให้เกิดคุณค่าทางความงามจะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นรูปแบบเพื่อวางแนวทางในการนำเสนอแนวคิดให้เป็นรูปธรรมตามความคิดพร้อมกับการออกแบบจัดงานเพื่อต้องการให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารวัตถุประสงค์ของการออกแบบและการนำเอาภาพมาใช้สร้างสรรค์ในงานออกแบบกราฟิก

(1) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างบุคลิกของสิ่งพิมพ์ทำให้ผู้ดูหรือผู้อ่านได้รับรู้และยอมรับในรูปแบบลักษณะเด่นเฉพาะและส่วนประกอบต่างๆในงานพิมพ์นั้น

(2) เพื่อสร้างความสวยงามทางศิลปะของสิ่งพิมพ์ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและนำเสนอภาพมุ่งที่จะใช้ภาพเพื่อการเสนอเนื้อหาและเน้นการสร้างคุณค่าทางความสวยงามเป็นการพัฒนาความคิดความรู้สึกลดจนการก่อให้เกิดความงามทางจิตใจ

(3) เพื่อดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็นและกลุ่มเป้าหมายโดยตรงไม่ว่าจะเป็นรูปแบบภาพการจัดวางเนื้อหาในภาพตลอดจนสีสรรที่ปรากฏจะเป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดความสนใจในสื่ออื่นๆ

(4) เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเกิดความง่ายในการจดจำรูปแบบและแนวทางการออกแบบนั้นจะทำให้เกิดความชัดเจนของเนื้อหาสาระมากยิ่งขึ้นภาพจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้นบุคลิกของการออกแบบจะช่วยเน้นความทรงจำได้ดียิ่งขึ้น

(5) เพื่อปิดบังความด้อยในคุณภาพของวัสดุพิมพ์อาจเป็นเหตุผลของความจำกัดในด้านงบประมาณหรือความจำกัดอันเนื่องมาจากขีดจำกัดของวัสดุที่มีอยู่จะเป็นเหตุผลประกอบที่จะทำให้สิ่งพิมพ์นั้นด้อยความน่าสนใจลงไปบ้างรูปแบบและการออกแบบที่ดีจะช่วยลดความสนใจเกี่ยวกับจุดด้อยลงไปได้บ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อความหมายการออกแบบและการใช้ภาพที่เหมาะสมจะช่วยให้การสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเข้าใจได้ง่ายใช้เวลาน้อยและเพิ่มความชัดเจนของสาระได้มากยิ่งขึ้น

แม้ว่าภาพประกอบจะทำหน้าที่หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการสนองตอบแนวทางการคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบหรือการสร้างสรรค์ทางด้านความสวยงามหรือการทำหน้าที่ในด้านประโยชน์ใช้สอยนักออกแบบจะต้องพึงระลึกไว้เสมอว่างานออกแบบที่ดีควรนำภาพมาใช้ให้เหมาะสมกับโอกาสและหน้าที่อย่างเหมาะสมดังนี้

เมื่อต้องการดึงดูดความสนใจ(To attract attention)

เมื่อต้องการใช้ประกอบอธิบายความรู้(To explain instructions)

เมื่อต้องการอธิบายความคิดรวบยอด(To explain concept)

เมื่อต้องการอ้างอิงสิ่งที่ปรากฏจริง(To inform of the appearance)

เมื่อต้องการใช้ประกอบข้อมูลทางสถิติ(To illustrate statistical information)

2.8 การสร้างภาพประกอบ

ภาพประกอบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของมนุษย์มาช้านาน เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงศิลปวัฒนธรรมความเป็นไปของมนุษย์ มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์เกือบทุกด้าน เป็นเสมือนเทปบันทึกอดีต เป็นรากฐานของการสร้างงานอดีตสู่ปัจจุบัน ดังตัวอย่างการเขียนภาพประกอบผนังถ้ำ ตั้งแต่ยุคสมัยหินประวัติศาสตร์ของอียิปต์ กรีก โรมัน และอีกหลายชาติ ที่มีเรื่องราวให้คนรุ่นหลัง ได้เรียนรู้จากภาพประกอบเหล่านั้น ดังนั้นภาพประกอบคือตัวบอกคุณสมบัติ เล่าเรื่องสิ่งที่ต้องการชี้แนะบอกเล่าให้รู้กระจ่าง ที่ผู้ดูแล้วสามารถรู้เรื่องเข้าใจกระจ่างชัดได้ในทันที เป็นสิ่งสำคัญไม่น้อย ให้ผู้ดูเกิดความรู้สึกตอบสนอง บางกรณี ภาพประกอบจะให้ความเข้าใจได้ดีกว่าการพรรณนาตัวอักษร แต่เราไม่อาจสรุปได้ว่า ระหว่างตัวอักษรกับภาพประกอบ อะไรให้ความเข้าใจได้ชัดเจนกว่ากัน อย่างไรก็ตาม ผู้สร้างภาพประกอบ ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการประมวลความรู้สึก ความจำ ความคิด อันเป็นจินตนาการจากคำบอกเล่าหรือความรู้สึกที่มองไม่เห็นเป็นรูปธรรมให้เห็นได้ ดังนั้นผู้สร้างภาพประกอบ จึงนับว่ามีความสำคัญระดับหนึ่ง

ในปัจจุบันภาพประกอบมีความสำคัญต่อการออกแบบโฆษณาและงานสิ่งพิมพ์ทุกชนิด การจัดองค์ประกอบของภาพและตัวอักษร จึงมีความหมายทั้งความงาม ความกลมกลืน และจิตวิทยาการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญด้วย ระหว่างภาพประกอบกับตัวอักษรที่บรรยายในทางออกแบบนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งใดให้ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจโตเติกว่า อย่างไรก็ตาม ทั้งภาพและข้อความ เมื่อมาจัดรวมกัน ต้องส่งเสริมความสำคัญซึ่งกันและกัน ให้น่าเชื่อถือ น่าสนใจ

2.8.1 หน้าที่ของภาพประกอบกับงานออกแบบกราฟิก

หน้าที่ของภาพประกอบกับงานออกแบบกราฟิก คือ

2.8.1.1 แสดงรูปร่างลักษณะสิ่งของ สินค้า หรือสิ่งต่างๆ ที่ต้องการให้เห็นเป็นรูปธรรม

2.8.1.2 เป็นสิ่งที่ชี้นำดึงดูดความสนใจให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกคล้อยตาม พอใจ ต้องการติดตามไปดู

2.8.1.3 ตกแต่งสิ่งพิมพ์ให้สวยงามเป็นที่พักสายตาเมื่อใช้ร่วมกับตัวอักษร

ดังนั้น การสร้างภาพประกอบจึงมีความสำคัญ ซึ่งผู้สร้างภาพประกอบต้องคำนึงถึงคุณภาพของผลสำเร็จ เมื่อนำไปใช้ด้วยทุกครั้ง สิ่งหนึ่งที่ผู้สร้างภาพประกอบควรคำนึงถึงคือ การนำวัสดุและเทคนิคต่างๆมาใช้ ซึ่งวัสดุและเทคนิคเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ภาพมีคุณภาพดีและสวยงาม ภาพประกอบในปัจจุบันมีราคาไม่ต่างกับงานศิลปะ ยิ่งผู้สร้างงานมีพื้นฐานเรียนรู้ศิลปะโดยตรง ภาพประกอบจะยังมีคุณค่า มีราคา เพราะงานคนทั่วไปไปเข้าใจได้ง่ายในทันทีที่เห็น มีเทคนิคสร้างสรรค์ ดึงดูดความสนใจ และมีคนจำนวนมากไม่น้อย ที่ชอบภาพประกอบที่มีเทคนิค ความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้างงาน ผสมกับการใช้วัสดุอย่างมีคุณภาพ นำภาพประกอบไปตกแต่งฝาผนังบ้านตามรสนิยม

วัสดุและเทคนิคการสร้างภาพประกอบ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง วัสดุที่เป็นพื้นฐานสำหรับการวาดภาพ ได้แก่ ดินสอ ดินสอที่ใช้ควรใช้เกรดดินสอที่แตกต่างกัน ไม่ใช่ใช้ดินสอแท่งเดียววาดภาพได้ทั้งหมด ทั้งนี้เกรดอ่อนแก่ของดินสอ ช่วยสร้างความกลมกลืนภายในภาพได้ดีกว่า การผ่อนหนักผ่อนเบาผ่อนน้ำหนักมือขณะวาดภาพ กระดาษที่ใช้กับดินสอดำ ดินสอสี ควรเป็นกระดาษสีขาวเกรดสูง การแรงापประสานกลมกลืนมีส่วนทำให้ภาพนุ่มสบายตา วัสดุที่ใช้เราสามารถแบ่งตามคุณสมบัติคือ วัสดุประเภทแห้ง (Dry media) ได้แก่ ดินสอ ดินสอคาร์บอน ดินสอสี ชาร์โคล เครยอง พาสเทล วัสดุเปียก ได้แก่ สีน้ำ สีน้ำมัน สีหมึก สีอะคริลิก สีโปสเตอร์ ซึ่งเทคนิคจะเปลี่ยนไปตามคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ เทคนิคที่ใช้สำหรับการสร้างภาพประกอบมีหลากหลาย ได้แก่ วิธีพ่น (Airbrush) พิมพ์ (printing) ปะติด (Collage and Assemblage) วัสดุผสม (Mixed media) เทคนิคการล้างภาพ เซ็ดภาพ ขูดขีด (ใช้กับภาพสีน้ำ สีน้ำมัน สีอะคริลิก)

การสร้างภาพประกอบจำเป็นต้องนึกถึงลักษณะงานที่ใช้สอยด้วย เช่นภาพประกอบในหนังสือพิมพ์ ต้องการภาพประกอบที่เป็นความจริง แสดงบรรยากาศของจริง เหตุการณ์จริง มักเป็นภาพที่ไม่ต้องการเทคนิคมาก เป็นเพียงคำบอกเล่า เข้าใจง่าย มักใช้ภาพถ่ายเป็นภาพประกอบ ส่วนภาพประกอบในนิตยสาร นิยมทั้งภาพถ่ายที่มีการจัดองค์ประกอบให้สวยงาม พอๆ กับการเขียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพประกอบเรื่องราว ที่มีการเปิดกว้างทางด้านเทคนิคการทำงานมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนิตยสารนั้นว่า เน้นเรื่องใดเป็นหลัก ภาพประกอบปกหนังสือ ถ้าเป็นประเภทปกหุ้ม ภาพประกอบควรเป็นเรื่องราว ต่อเนื่องในภาพเดียวกัน มีความสัมพันธ์กันระหว่างปกหลังและสันปกด้วย ภาพประกอบประเภทเล่า เรื่องหรือบรรยายด้วยภาพ (Narrative illustration) ภาพประกอบประเภทนี้ต้องการความละเอียด สมจริง ดูแล้วรู้ในทันทีว่าเป็นเรื่องอะไร นิยมใช้ภาพวาดมากกว่าภาพถ่ายรูป เพราะการวาดภาพจะได้ ความสวยงามของเทคนิค ความละเอียดประณีตมีเสน่ห์มากกว่าภาพถ่าย (นิยมใช้กับนิยาย นิทาน โบราณ)

การประกอบตกแต่งหน้าหนังสือ (Decorative illustration) นิยมใช้กับหนังสือที่ต้องการ ความสวยงาม และการชี้แนะโดยใช้ภาพประกอบที่เข้าช่วยบางจุด การจัดวางรูปภาพให้เหมาะสมจะ ช่วยให้เห็นหนังสือน่าอ่านน่าซื้อมากยิ่งขึ้น ภาพประกอบประเภทนี้ จึงมีความสวยงามของการออกแบบ ภาพผสมกับตัวอักษร ถ้าต้องการความสะอาด ความสวยงาม ความน่ารัก มักใช้พื้นกระดาษสีขาว เขียนภาพด้วยสีน้ำ จะโปร่งเบาว่าการใช้ภาพถ่าย

ภาพประกอบที่นำไปใช้หลากหลายแตกต่างกัน จำเป็นต้องมีลักษณะพิเศษไม่ เหมือนกัน เช่น ภาพประกอบที่มีลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับร่างกาย ประเภทภาพประกอบกายวิภาค (Medical illustration) ภาพประวัติศาสตร์ หรือภาพประกอบที่เกี่ยวกับแฟชั่นเสื้อผ้า ภาพประกอบ ประเภทเทคนิค (Technical illustration) ต้องการความถูกต้องของเครื่องยนต์กลไกต่างๆ ยิ่ง ต้องการความละเอียดมาก เพื่อความเข้าใจ ซึ่งใช้วิธีถ่ายภาพไม่ได้ ทั้งนี้เพราะเป็นการออกแบบงาน เบื้องต้นก่อนไปทำเป็นหุ่นจำลอง และนำไปสร้างจริง เช่น ภาพประกอบชิ้นส่วนภายในเครื่องจักรกล ของรถยนต์และเครื่องบิน เป็นต้น

2.8.2 การสร้างภาพประกอบ

การสร้างภาพประกอบมี 3 รูปแบบ คือ

2.8.2.1 การสร้างภาพประกอบด้วยการวาดรูปภาพ

การสร้างภาพประกอบด้วยการวาดรูปภาพที่จะใช้ประกอบด้วยมือ วิธีนี้เป็นวิธีที่ใช้มาก่อน เป็นการแก้ปัญหาที่มนุษย์จะนำภาพประกอบมาใช้อธิบาย หรือบอกในสิ่งที่อยากบอกให้ชัดเจน และ ขยายความเข้าใจ โดยใช้ตัวอักษรมาใช้ร่วม ซึ่งสมัยก่อนนั้นยังไม่ใช้กล้องถ่ายรูปบันทึกภาพไว้ แม้ใน ปัจจุบันการเขียนภาพประกอบด้วยมือยังมีความสำคัญอยู่แม้เทคโนโลยีต่างๆ จะนำสมัยไปมากแล้วก็ตาม คุณค่าของภาพประกอบที่เขียนด้วยมือจะมีความประณีต ความมีเสน่ห์ของงานศิลปะและเป็น ภาพประกอบที่ไม่อาจทำซ้ำได้อีก อาจได้ใกล้เคียง แต่ไม่สามารถเก็บได้เหมือนทั้งหมด ซึ่ง ภาพประกอบมีทั้งแบบเหมือนจริง และแบบการ์ตูน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8.2.2 การสร้างภาพประกอบจากการถ่ายรูป

การสร้างภาพประกอบจากการถ่ายรูป วิธีนี้มีการคิดค้นกันมาตั้งแต่สมัย ค.ศ.1410 มีการพัฒนามาเป็นลำดับจนถึง ค.ศ.1490 และประมาณปี ค.ศ.1800 ลิสซิกกี (Lissisky) ชาวรัสเซีย และ โมฮอลย-นอจ (Moholy-Nagy) ชาวฮังการีแห่งสถาบันบาวเฮาส์(Bauhaus) ได้เริ่มนำภาพถ่ายเข้ามาในระบบพิมพ์งาน ความแตกต่างของภาพประกอบที่เป็นภาพเขียนและภาพถ่ายคือ ภาพถ่ายสามารถเห็นความจริงของสิ่งที่ต้องการได้หมดอย่างละเอียดและเป็นธรรมชาติ ภาพประกอบที่เป็นภาพเขียน สามารถใส่สี ใส่ความรู้สึกของจินตนาการ อาจแสดงความคิดชีวิตชีวาของสี แสงเงาที่สร้างได้ ซึ่งภาพประกอบของทั้งสองอย่างนี้ต่างกัน จึงขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน ความต้องการของลูกค้า ว่าต้องการภาพประกอบแบบใด

2.8.2.3 การสร้างภาพประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

การสร้างภาพประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์มีบทบาทมาก มีโปรแกรมสำหรับสร้างภาพ มีรูปของโปรแกรมให้เลือกลักษณะภาพประกอบที่ได้ลักษณะแตกต่างกันออกไปมีรูปแบบที่ออกแบบสำเร็จแล้ว ก็รูปแบบที่ต้องการสร้างขึ้นใหม่ มีความใกล้เคียงกับการสร้างภาพประกอบด้วยมือ แต่มีอุปกรณ์ใช้งานได้หลากหลายและสะดวก ภาพประกอบที่สร้างด้วยคอมพิวเตอร์ สามารถใช้เทคนิคตัดต่อ ตกแต่งเพิ่มเติมได้ ทำให้ได้ภาพประกอบรูปแบบแปลก ทั้งนี้เพราะมีอุปกรณ์ใช้งานเป็นเทคนิคสามารถสร้างภาพได้หลากหลาย ภาพประกอบจากคอมพิวเตอร์ กำลังเป็นที่นิยมแพร่หลายในวงการสิ่งพิมพ์มาก

2.8.3 รูปแบบของภาพประกอบ

2.8.3.1 รูปแบบเหมือนจริง (Realistic Style)

เป็นรูปแบบที่ต้องการความเป็นธรรมชาติ ความถูกต้อง และบรรยากาศของความเป็นจริง ขณะนั้น นิยมใช้กับภาพถ่าย ใช้ภาพประกอบปกหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ประกอบหนังสือวิชาการต่างๆ ที่ต้องการความถูกต้อง เพราะต้องการความเข้าใจง่ายต่อการรับรู้ของคนทั่วไป

2.8.3.2 รูปแบบดัดแปลงธรรมชาติ (Modulation Style)

เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราว เนื้อหา ซึ่งไม่มีในธรรมชาติ เช่นภาพการ์ตูน ภาพซ้อน (เทคนิคการถ่ายภาพหรือการจัดองค์ประกอบในการเขียนภาพซ้อนกัน)

2.8.3.3 รูปแบบอิสระ (Free Style)

เป็นรูปแบบที่ไม่แสดงเรื่องราวเนื้อหา อาจจะเป็นเพียงลวดลาย รูปทรงแปลก หรือต้องการความสวยงามของสีล้นมากกว่าเนื้อหา เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9 การออกแบบบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ หมายถึง กระบวนการขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การบรรจุผลิตภัณฑ์ ห่อหุ้มและรวบรวมผลิตภัณฑ์ให้เป็นหน่วย เพื่อการขนส่งและคุ้มครองป้องกันผลิตภัณฑ์ให้ปลอดภัยจากความเสียหาย เริ่มจากจุดสิ้นสุดของกระบวนการผลิตจากแหล่งผลิตจนกระทั่งมีการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภคอย่างปลอดภัย รวมวัตถุประสงค์ทางด้านการเก็บรักษาและด้านการตลาดด้วย (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์, 2555 : 10)

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ (Packaging) คือ วัสดุห่อหุ้ม ปกป้อง คุ้มครองสินค้าให้มีคุณลักษณะและคุณสมบัติเหมือนเดิมมากที่สุดตั้งแต่แหล่งผลิตจนถึงผู้ใช้ อีกทั้งยังทำหน้าที่ให้ข้อมูลสินค้าและนำเสนอสินค้าให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจผู้บริโภค(ศักดิ์ชัย เกียรติวนาคินทร์, 2553 : 31)

2.9.1 องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์

การออกแบบบรรจุภัณฑ์คำนึงถึงองค์ประกอบดังนี้ (ศักดิ์ชัย เกียรติวนาคินทร์, 2553 : 32)

2.9.1.1 โครงสร้างบรรจุภัณฑ์คือ รูปทรงกล่อง หีบห่อหุ้ม สิ่งมีคร้อยและคุ้มครองผลิตภัณฑ์ให้ปลอดภัยไม่เสียหาย การออกแบบโครงสร้างควรคำนึงถึงรูปทรงที่เหมาะสม สอดคล้องการใช้งาน การจัดวางเพื่อการขายปลีกและการเรียงซ้อนเพื่อการขนส่ง ความสวยงาม การใช้วัสดุที่ประหยัดแต่ได้ประโยชน์สูงสุด ความเป็นไปได้ในการผลิต ความปลอดภัยต่อผู้ใช้และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.9.1.2 กราฟิกบรรจุภัณฑ์ คือภาพ สวดลาย ตัวอักษรและข้อมูลประกอบสินค้าที่อยู่ภายนอกบรรจุภัณฑ์ การออกแบบกราฟิก และตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ควรปังซ์และให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภายในและสร้างความสวยงาม เพิ่มมูลค่าและดึงดูดใจผู้บริโภค

2.9.2 ประเภทของบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์จำแนกตามลักษณะการใช้งานเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (ศักดิ์ชัย เกียรติวนาคินทร์, 2553 : 32-34)

2.9.2.1 บรรจุภัณฑ์ปฐมภูมิ (Primary or Individual Packaging) คือ บรรจุภัณฑ์ขั้นในสุดที่สัมผัสกับสินค้าโดยตรง มีคุณสมบัติถนอมและรักษาผลิตภัณฑ์ให้คงสภาพเดิมจากแหล่งผลิตให้ได้มากที่สุดจนถึงผู้ใช้ วัสดุที่ใช้จึงทนความร้อน ทนไขมัน ไม่ทำปฏิกิริยากับสินค้า เช่น ซองขนม ซองน้ำตาล ขวดน้ำมันพืช ขวดแชมพู กระปุกครีมถนอมผิว กระป๋องนมข้น เป็นต้น

2.9.2.2 บรรจุภัณฑ์ทุติยภูมิ (Secondary or inner Packaging) คือบรรจุภัณฑ์ขั้นที่สองที่ห่อหุ้มบรรจุภัณฑ์ขั้นแรก ไม่สัมผัสกับสินค้าโดยตรง มีคุณสมบัติป้องกันสินค้าให้ดูแข็งแรงยิ่งขึ้น รวมถึงเพื่อการจำหน่าย การจัดเรียงบนชั้นสินค้า การให้ข้อมูลสินค้าและการใช้งานบน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรจุภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ชั้นนี้จึงถูกออกแบบให้มีความสวยงามเพื่อให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อ เช่น กล่องใส่สบู่ กล่องผลิตภัณฑ์สปา กล่องใส่ผลิตภัณฑ์อาหารและยา

2.9.2.3 บรรจุภัณฑ์ทุติยภูมิ (Tertiary or Outer Packaging) คือบรรจุภัณฑ์ที่อยู่ภายนอกสุดของสินค้า ทำหน้าที่ห่อหุ้มบรรจุภัณฑ์ชั้นในทั้งหมดเพื่อการขนส่งสินค้า บรรจุภัณฑ์ชั้นนี้จึงได้รับการออกแบบให้มีความแข็งแรงและประหยัดเนื้อที่ในการขนส่ง สามารถจำแนกลักษณะบรรจุภัณฑ์ทุติยภูมิได้ 3 ลักษณะ คือ

(1) บรรจุภัณฑ์จากโรงงานถึงโรงงานเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ขนส่งสินค้าระหว่างโรงงานผลิตภัณฑ์ด้วยกันเอง เช่น ลังบรรจุปลาหรือพริกที่เป็นวัตถุดิบนำส่งโรงงานผลิตปลากระป๋อง เป็นต้น

(2) บรรจุภัณฑ์จากแหล่งผลิตถึงแหล่งขายปลีกเป็นบรรจุภัณฑ์ขนส่งสินค้าจากโรงงานผลิตสู่ร้านค้า เน้นการป้องกันสินค้าไม่ให้เสียหาย จึงมักทำด้วยกระดาษลูกฟูกที่แข็งแรง มีขนาดเหมาะสมต่อการจัดเรียงในตู้ขนส่งสินค้า

(3) บรรจุภัณฑ์จากแหล่งขายปลีกถึงผู้บริโภค เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ขนส่งสินค้าน้อยจากร้านสู่ผู้ซื้อ เน้นความสะดวกในการถือหิ้วสินค้าเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันสามารถช่วยประชาสัมพันธ์ร้านค้า การณรงค์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมไปด้วย

2.9.3 หลักและวิธีการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์แบ่งออกได้ 2 ขั้นตอน (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์, 2555 : 26-28) คือ

2.9.3.1 การออกแบบลักษณะโครงสร้าง (Construction Design) หมายถึง วิธีการกำหนดรูปลักษณะโครงสร้างวัสดุที่ใช้ กรรมวิธีการผลิต ตลอดจนการขนส่ง การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์นั้น ตั้งแต่สถานที่ผลิตจนถึงมือผู้บริโภค ดังนั้นการออกแบบโครงสร้างจะเกี่ยวข้องกับการออกแบบรูปทรงของบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับสินค้าและการใช้งาน การเลือกมิติของกล่องให้เหมาะสมกับสินค้าและการลำเลียงขนส่ง การเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีความเข้ากันได้กับตัวสินค้า สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่อยู่ออกแบบควรทำการศึกษาคุณสมบัติของวัสดุ และบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งคุณสมบัติของสินค้าที่จะนำมาบรรจุ และวิธีการลำเลียงขนส่งเสียก่อน จึงจะทำการออกแบบและเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม

2.9.3.2 การออกแบบกราฟิก หรือลวดลายบนบรรจุภัณฑ์ (Graphic Design) หมายถึง วิธีการกำหนดลักษณะตลอดจนรายละเอียดของลวดลายบนบรรจุภัณฑ์ อันจะมีผลทางด้านจิตวิทยาต่อผู้บริโภค เช่น ดึงดูดความสนใจ ทราบถึงสรรพคุณ ประโยชน์ของผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้น เป็นการสร้างบุคลิกลักษณะพิเศษของสินค้า อันจะนำมาซึ่งความทรงจำของผู้บริโภค ทั้งหมดนี้ก็โดยอาศัยเทคนิคในการออกแบบ ข้อความความโฆษณา สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายการค้า ตลอดจนการให้สีเส้นต่างๆ ประกอบกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก่อนการออกแบบต้องการมีพิจารณาและศึกษาสภาวะตลาด อุปนิสัยของผู้บริโภค รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายของสินค้า เช่น เพศ อายุ ฐานะ การศึกษา ตลอดจนความคิดเห็น และความรู้สึกที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ของเดิมหรือของคู่แข่งชั้นในตลาด ความเป็นไปได้ในด้านเทคนิคการผลิต การวางจำหน่าย ยอดการจำหน่ายสินค้า เพื่อจะได้วางนโยบายได้ถูกต้อง ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของสินค้าได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2.9.4 วัสดุบรรจุภัณฑ์

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งาน ส่วนใหญ่นิยมใช้กระดาษ แก้วและพลาสติก โดยเฉพาะพลาสติกมีหลากหลายประเภท เช่น พลาสติกไนลอนใช้เคลือบบรรจุอาหาร พลาสติกพอลิไวนิลคลอไรด์ใช้ทำขวด และพลาสติกพอลิเอทิลีนใช้ทำถุง เป็นต้น (ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์, 2553 : 34-46)

ตารางที่ 2.5 วัสดุที่ใช้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์

วัสดุ	ผลิตภัณฑ์	เหตุผล
1.กระดาษ จำแนกตามลักษณะการใช้งาน ดังนี้		
กระดาษของจดหมาย	แม่ลีดพีช ซา ยาเม็ด	กันฝุ่น ล้างสบปรก ขนาดเหมาะสมกับการใช้งาน
ถุงกระดาษ	คุกกี้ ขนม	กระดาษเคลือบไข/พลาสติก ป้องกันน้ำมัน พับเป็นถุง ขยาย ข้างหรือฉีกด้านข้าง
ถุงกระดาษหลายชั้น	อาหารสัตว์ บูนซีเมนต์ เม็ด พลาสติก สารเคมี ผลิตภัณฑ์ ที่มีน้ำหนักประมาณ 10 กิโลกรัม	ส่วนใหญ่ใช้กระดาษคราฟท์ เหนียว ทำจากเส้นใยยาว เคลือบ พลาสติกหรือยาง มะตอย ชั้นหลายชั้น
เยื่อกระดาษขึ้นรูป	ผลไม้ ผัก อาหารสำเร็จรูป อุปกรณ์ไฟฟ้า	ทำจากเยื่อบริสุทธิ์ ใช้บรรจุอาหาร ได้ และเยื่อเศษกระดาษที่ทำเป็น วัสดุกันกระแทก
กระป๋องกระดาษ	อาหารแห้ง ขนมขบเคี้ยว	ใช้กระดาษเป็นเกลียว ใส่ร่วมกับ อลูมิเนียมพอยล์พลาสติกจะรักษา คุณภาพอาหารดี พิมพ์ง่าย สวยงาม ต้นทุนน้อยกว่าโลหะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

วัสดุ	ผลิตภัณฑ์	เหตุผล
ถังกระดาษ	สารเคมี เม็ดพลาสติก	ผลิตเช่นเดียวกันกระป๋องกระดาษ แต่ใช้กระดาษหนาเพื่อการขนส่ง แข็งแรง ต้านแรงกดทับ
กล่องกระดาษแข็ง	ของใช้/รองเท้า	เนื้อหยาบ ราคาถูก สำหรับงานที่ไม่เน้นความปราณีต
กล่องกระดาษลูกฟูก	บรรจุผลิตภัณฑ์เพื่อการขายปลีก/ขนส่ง	น้ำหนักเบา แข็งแรง ออกแบบให้รับน้ำหนัก หรือรูปแบบได้ตามความต้องการโดยใช้ขนาดกระดาษที่เหมาะสม
ถ้วยกระดาษเคลือบ	น้ำ เครื่องดื่ม	เก็บความเย็น รักษาสิ่งแวดล้อม ได้รับการยอมรับจากประเทศอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
กระดาษแก้วหรือเซลโลเฟน	ลูกอม ขนม	ป้องกันขึ้นพอสสมควร ใช้ห่อขนม ปิดปลาย
2. พลาสติก จำแนกตามจุดหลอมเหลวและความหนาแน่น		
กลุ่ม PETE หรือ PRT พอลิเอทิลีน	น้ำดื่ม น้ำผลไม้ น้ำมันพืช	ใส หรือฟลิกขาว แข็งแรง ทนทาน เหนียว คงรูป เพิ่มมูลค่าสินค้า ไม่ควรนำกลับมาใช้ซ้ำบ่อย
กลุ่ม HDPE พอลิเอทิลีน ชนิดความหนาสูง	ถุงช้อปปิ้งแคมพู ขวดนม ถุงร้อนซุ่น กล่องนม ถุงซิป	นิ่ม เหนียว ไม่แตกง่าย มีความหนาแน่นสูง
กลุ่ม PVC พอลิไวนิลครอไรด์	กล่องอุปกรณ์/อาหาร ขวดน้ำผลไม้	มีทั้งแข็งและนิ่ม ให้สีสวยงาม
กลุ่ม V พอลิไวนิลครอไรด์		
กลุ่ม LDPE พอลิเอทิลีน ชนิดความหนาท่ำ	แผ่นฟิล์มอาหารแช่แข็ง ถุงบางสำหรับใส่ของ	ของเย็น นิ่ม ใส เหนียว หนาแน่น ต่ำ ยืดหยุ่นเล็กน้อย ราคาถูก ปิดผนึกด้วยความร้อนได้ง่าย
กลุ่ม PP พอลิโพรพิลีน	ถุงร้อนชนิดใส จาน ชาม ขวดฝาปิดถัง ถุงปุ๋ย	แข็งแรง เหนียว คงรูป ทนความร้อนและสารเคมี ไขมัน ป้องกันความชื้นดี เพิ่มมูลค่าสินค้า ปิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

วัสดุ	ผลิตภัณฑ์	เหตุผล
กลุ่ม PS พอลิสไตรีน	กล่องไอศกรีม โยเกิร์ต นม กล่องโฟม กรอบอกน้ำ โฟม วัสดุกันกระแทก	โปร่ง ใส เปราะ ทนกรด ต่าง ไอ น้ำ กันกระแทก อากาศซึมผ่านได้ พอสสมควร
พอลิสไตรีนชนิด EPS	กล่องใส่ของ แผ่นฉนวน แก้ว น้ำดื่ม ถาดใส่อาหาร	รักษาอุณหภูมิ ทนกรด-ต่าง
กลุ่มอื่นๆ พอลิคาร์บอเนต	ขวดน้ำ ขวดนมเด็ก	ใส แข็ง ทนความร้อน เก็บในตู้เย็น และเข้าไปโครเวฟได้
พอลิยูรีเทน	โฟมกันกระแทก	เหนียว ยืดหยุ่น
3. แก้ว		
แก้วใส	อาหาร น้ำดื่ม	วัสดุเฉื่อยไม่ทำปฏิกิริยาเคมีกับ อาหาร ใสมองเห็นด้านใน ทน ความร้อน นำกลับมาใช้ใหม่ได้
แก้วสีอำพัน	ยา เบียร์	ป้องกันแสง UV ได้ดี
แก้วสีเขียว	ขวดยา เครื่องดื่ม เบียร์	เพิ่มมูลค่าสินค้า
แก้วทึบ	ยา เครื่องสำอาง	ราคาถูก หลอมละลายง่าย ใสสีให้ ดูทึบ ป้องกันการเปลี่ยนแปลงได้ดี
4. โลหะ		
กระป๋องเหล็กเคลือบดีบุก	ยา อาหาร ผัก ผลไม้สำเร็จรูป ถวบน้ำมัน	รักษาผลิตภัณฑ์ ทนความร้อนใน การฆ่าเชื้อ ทำได้หลายรูปแบบ พิมพ์ได้ดี แข็งแรงทนทาน
อลูมิเนียม	เครื่องดื่ม น้ำอัดลม	เพิ่มมูลค่าสินค้า ไม่เป็นสนิม นำกลับมาใช้ใหม่ได้ดี
ถัง	สารเคมี น้ำมันหล่อลื่น สีทาบ้าน เครื่องดื่ม	ทนน้ำมัน ไขมัน
เออโรโซล	ยาฆ่าแมลง เครื่องสำอาง ยาบางชนิด สารที่เป็น ของเหลวผสมก๊าซสำหรับ ฉีดเป็นฝอย	ทนทาน ปลอดภัย ป้องกันการ รั่วซึมสารที่เป็นของเหลวและก๊าซ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

วัสดุ	ผลิตภัณฑ์	เหตุผล
คอลล์บซีบีลทูบ	อาหาร ยา ยาสีฟัน เครื่องสำอาง กาว ของเหลวชนิดหนืด	นิ่ม ยืดหยุ่น บีบพับได้
อลูมิเนียมแผ่นเปลว	อาหาร ยา	ใช้ปิดฝาบรรจุภัณฑ์ เก็บความ เย็น/ร้อน/ความชื้น ใช้ห่อแบบปิด เกลียวได้
5. เครื่องเคลือบดินเผา	เครื่องดื่ม	รักษาคุณภาพสินค้า เก็บความเย็นได้ดี
6. วัสดุจากพืช/ไม้/เยื่อไม้/ ใบไม้	อาหาร ขนม ของที่ระลึก	เป็นวัสดุในท้องถิ่น ราคาถูก สร้างเอกลักษณ์ท้องถิ่น สามารถออกแบบให้เกิด ความสวยงามได้ เช่น แข็งปลาทุ ใบตองห่อขนม กล่องไม้ของ ที่ระลึก

2.10 การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

2.10.1 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ของที่ระลึกที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
การวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพของตัวชิ้นงานที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่จะ
ทำการออกแบบหรืออยู่ในขั้นตอนการพัฒนารูปแบบเพื่อหาความเป็นไปได้ในการนำสู่การผลิต หรือ
ชิ้นงานผลิตภัณฑ์ที่ลงสู่ตลาดแล้ว เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญใน
การดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต โดย SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมาย ดังนี้

S Strengths หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ

W Weaknesses หมายถึง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ

O Opportunitines หมายถึง โอกาสที่ดำเนินการได้

T Threats หมายถึง อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงาน

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ได้ผลิตสินค้า
ต้นแบบของที่ระลึกมาแล้วหลายรูปแบบด้วยกัน ผู้วิจัยจึงนำสินค้าต้นแบบเหล่านี้มาวิเคราะห์ SWOT
Analysis เพื่อดูว่าสินค้าประเภทใดมีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.18 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

<p>S จุดแข็ง หอศิลป์แตกต่างจากพิพิธภัณฑสถานทั่วไปตรงที่เป็นพิพิธภัณฑสถานเฉพาะที่แสดงผลงานทางด้านศิลปะ มีเอกลักษณ์ชัดเจนในผลงานที่แสดง และอาคารสถานที่จัดแสดง มีต้นทุนทางศิลปะมากมายจากการที่ศิลปินมอบลิขสิทธิ์ให้</p>	<p>W จุดอ่อน การผลิตจำนวนน้อยส่งผลให้ราคาสินค้าสูงทำให้ขายยาก</p>
<p>O โอกาส หอศิลป์ ไม่มีข้อกำหนดอะไรตายตัวในส่วนของประเภทของของที่ระลึกที่จะผลิตออกมา</p>	<p>T อุปสรรค ร้านจำหน่ายขาดการดูแลอย่างจริงจัง จึงทำให้สินค้าในร้านดูไม่น่าสนใจ บรรยากาศของร้านไม่ดึงดูดผู้เยี่ยมชม</p>

ภาพที่ 2.19 สรุปผลการวิเคราะห์ SWOTผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.6 แนวทางการออกแบบของที่ระลึกจากกระบวนการนำจุดแข็ง(S)ไปกำจัดจุดอ่อน(T)

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (T)	แนวทางการออกแบบ
หอศิลป์แตกต่างจากพิพิธภัณฑ์ทั่วไปตรงที่เป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะที่แสดงผลงานทางด้านศิลปะ มีเอกลักษณ์ชัดเจนในผลงานที่แสดง และอาคารสถานที่จัดแสดง มีต้นทุนทางศิลปะมากมายจากการที่ศิลปินมอบลิขสิทธิ์ให้	ร้านจำหน่ายขาดการดูแลอย่างจริงจัง จึงทำให้สินค้าในร้านดูไม่น่าสนใจ บรรยากาศของร้านไม่ดึงดูดผู้เยี่ยมชม	สามารถนำเอกลักษณ์ในด้านผลงานศิลปะ และอาคารสถานที่มาใช้ในการออกแบบตกแต่งร้าน และผลิตภัณฑ์ให้มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับพิพิธภัณฑ์

ตารางที่ 2.7 แนวทางการออกแบบของที่ระลึกจากกระบวนการนำโอกาส (O) ไปกำจัดจุดอ่อน (W)

โอกาส (O)	จุดอ่อน (W)	แนวทางการออกแบบ
หอศิลป์ ไม่มีข้อกำหนดอะไรตายตัวในส่วนของประเทศของของที่ระลึกที่จะผลิตออกมา	การผลิตจำนวนน้อยส่งผลให้ราคาสินค้าสูง ทำให้ขายยาก	เลือกผลิตของที่ระลึกเพียงประเภทใดประเภทหนึ่งที่น่าสนใจจริงๆ เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิต จะได้ลดต้นทุนและขายสินค้าได้ในราคาถูกลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.2 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ของที่ระลึกหอคิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

พระบรมราชินีนาถ

ภาพที่ 2.20 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกหอคิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

<p>S จุดแข็ง เป็นพิพิธภัณฑ์เอกชน การบริหารจัดการจึงง่าย และสะดวกรวดเร็ว</p>	<p>W จุดอ่อน สินค้าไม่สื่อถึงเอกลักษณ์ความเป็นหอคิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ</p>
<p>O โอกาส ศิลปิน และบุคคลทั่วไปสามารถนำสินค้ามาฝากจำหน่ายได้ สินค้าจึงมีหลากหลายให้เลือกซื้อ</p>	<p>T อุปสรรค ควบคุมสินค้าให้ไปในทางเดียวกันค่อนข้างยาก</p>

ภาพที่ 2.21 สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกหอคิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.3 สรุปผลกาวิเคราะห์แนวทางการออกแบบของที่ระลึก

2.10.3.1 ออกแบบของที่ระลึก และออกแบบตกแต่งร้านจำหน่ายของที่ระลึก โดยนำเอกลักษณ์ของอาคารสถานที่มาใช้เป็นแนวทาง เพื่อดึงดูดความน่าสนใจ และความสอดคล้องกันของพิพิธภัณฑ์

2.10.3.2 ออกแบบของที่ระลึก และออกแบบตกแต่งร้านจำหน่ายของที่ระลึก โดยใช้ต้นทุนทางศิลปะที่ศิลปินมองลิขสิทธิ์ให้ทางหอศิลป์ มาใช้ในการออกแบบและตกแต่ง

2.10.3.3 เลือกผลิตของที่ระลึกเพียงประเภทใดประเภทหนึ่งที่น่าสนใจจริงๆ เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตให้มากขึ้น จะได้ลดต้นทุนและขายสินค้าได้ในราคาถูกลง

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชิตการพันทา2557 การวิจัยเรื่อง “การศึกษา และออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมิวเซียมสยาม” สารระนิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จากการศึกษาพบว่า การศึกษาออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมิวเซียมสยาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา และค้นคว้าข้อมูลทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนประวัติศาสตร์ของประเทศไทย และข้อมูลของมิวเซียมสยาม เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายในมิวเซียมสยามและนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก และผลของการวิจัยสรุปได้ว่า แฟลชไดร์ (Flash Drive) รูปแบบสร้อยคอเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีความแตกต่างจากของที่ระลึกที่มีอยู่เดิมมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจมากที่สุด และมีความคิดเห็นตรงกันว่าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกแฟลชไดร์ (Flash Drive) รูปแบบสร้อยคอ มีรูปแบบเฉพาะ มีความโดดเด่น และสื่อความหมายถึงมิวเซียมสยามได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำกระบวนการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินการของงานวิจัยเรื่อง การศึกษา และออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก มิวเซียมสยาม นี้ มาเป็นแนวทางในการวิจัย การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ณัฐวรรณ์ ขจัดภัย2556 การวิจัยเรื่อง “การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดของที่ระลึกที่สะท้อนเอกลักษณ์สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาพบว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดของที่ระลึกที่สะท้อนเอกลักษณ์สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาเอกลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดของที่ระลึกสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์ชุดของที่ระลึกสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ชุดผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีความเหมาะสมกับองค์กรมากที่สุด คือ ชุดเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ที่ประดับลวดลายตกแต่งด้วยดอกไม้อันเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นั่นก็คือ ดอกราชพฤกษ์ หรือดอกคูณ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดของที่ระลึกที่สะท้อนเอกลักษณ์สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และนำขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมาเป็นแนวทางในการวิจัย การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

กมลวรรณจันทร์ 2555 การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากการศึกษาพบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะการบริหารจัดการ รวมถึงศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานหอศิลป์ของรัฐในปัจจุบัน เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐต่อไปในอนาคต โดยผลการวิจัย พบว่า หอศิลป์ที่มีการบริหารจัดการในรูปแบบสถาบันที่อยู่ภายใต้มูลนิธิ จะสามารถบริหารจัดการได้คล่องตัวกว่าหอศิลป์ที่อยู่ในรูปแบบราชการ โดยมีปัจจัยคือ การจางทัศนคติขององค์กร ทรัพยากรบุคคลและงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในด้านการจัดนิทรรศการผลงานศิลปะมากที่สุด และพึงพอใจด้านการประชาสัมพันธ์น้อยที่สุด ผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นว่า การที่ประชาชนเข้าไม่ถึงวงการศิลปะและไม่เข้าใจศิลปะร่วมสมัย เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด จึงสรุปข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐในอนาคต ควรจะมีรูปแบบการบริหารที่ไม่ใช่ส่วนราชการ เช่น องค์กรมหาชน เพื่อความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีการวางแผนทางการตลาดเพื่อตอบใจกลุ่มเป้าหมายและให้ความสำคัญกับการให้บริการแก่สาธารณชนเป็นหลัก ทั้งในส่วนการอำนวยความสะดวกและการจัดกิจกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐในประเทศไทย และนำแนวทางการบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐ มาใช้ประกอบแนวคิดในการออกแบบของที่ระลึกให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการหอศิลป์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย “การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ตลอดจนได้ศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก การออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ก่อนทำการออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ด้วย SWOT Analysis และ Compare จากนั้นได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยการใช้แบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ จำนวน 22 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่มาก และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทนักเรียนนักศึกษา จำนวน 387 คน จากการเทียบตาราง Taro Yamane ในการหากลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มากที่สุดจากสถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ปี 2557 จากจำนวน 12,020 คน

3.1.2 ขั้นตอนการออกแบบ

ผู้วิจัยออกแบบร่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากการวิเคราะห์ผลในขั้นตอนการศึกษาข้อมูล จากนั้นนำไปขอคำแนะนำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้

3.1.2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.1.2.2 คุณจักรพันธ์ วิเศษบุญหนัก นักวิชาการช่างศิลป์

3.1.2.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา สุวรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะการออกแบบและเทคโนโลยี สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3 ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจ

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ประกอบกับต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ

3.1.3.1 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ จำนวน 22 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่มาก

3.1.3.2 ผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทนักเรียนนักศึกษา จำนวน 387 คน จากการเทียบตาราง Taro Yamane ในการหากลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มากที่สุดจากสถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ปี 2557 จากจำนวน 12,020 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือในการวิจัย เรื่อง การศึกษาและออกแบบของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก

การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ นอกจากผู้วิจัยจะใช้การศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว และการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์แล้ว ยังศึกษาข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก จากกลุ่มตัวอย่าง คือ จากการเทียบตาราง Taro Yamane ในกรรหากลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มากที่สุดจากสถิติการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ปี 2557 จากจำนวน 12,020 คนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ จำนวน 22 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่มาก และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทนักเรียนนักศึกษา จำนวน 387 คน จากสูตรของทาโร ยามาเน่ ในการหากลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มากที่สุด

3.2.2 แบบสอบถามเพื่อประเมินผลงานออกแบบของที่ระลึก

ผู้วิจัยออกแบบร่างผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และด้านการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 คน ประเมินผลด้วยแบบสอบถามเพื่อประเมินผลงานออกแบบของที่ระลึกสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ เพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่มีความเหมาะสม และนำไปผลิตเป็นต้นแบบสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 ประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

ผู้วิจัยสรุปรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากการวิเคราะห์ผลและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นใช้แบบประเมินความพึงพอใจร่วมกับต้นแบบสินค้า กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ

3.2.3.1 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ จำนวน 22 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่มาก

3.2.3.2 ผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทนักเรียนนักศึกษา จำนวน 387 คน จากสูตรของทาโร ยามาเน่ ในการหากลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มากที่สุด

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เป็นการนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาตรวจสอบว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับเก็บข้อมูลในการวิจัยหรือไม่ โดยจะต้องเหมาะสมกับลักษณะตัวแปรและประชากร นอกจากนี้ ยังต้องวัดให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และมีค่าคงที่ของการวัด ผู้วิจัยมีวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.3.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

งานวิจัยจะต้องมีการแต่งตั้งหรือเรียนเชิญผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญ (ธานีทร์ ศิลป์จารุ 2551 : 92) การตรวจสอบเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความ และสิ่งที่ต้องการวัด (IOC) สอดคล้องกับแนวความคิดในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญของ พิสนุ พองศรี กล่าวไว้ว่า ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยควรมีจำนวน 3 คนขึ้นไป โดยให้ผู้มีคุณวุฒิหรือมีประสบการณ์ทางด้านการศึกษา ประเมินผลหรือวิจัย ในงานวิจัยครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. อาจารย์ ดร. สุธาสินี บุรีคำพันธ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. อาจารย์ดารณี ธนวัฒน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การหาความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วิธีที่ใช้ตรวจสอบ คือ การหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item objective Congruence) โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าประเด็นคำถามนั้นสอดคล้อง
- 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าประเด็นคำถามนั้นสอดคล้อง
- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าประเด็นคำถามนั้นไม่สอดคล้อง

IOC ที่คำนวณได้จะต้องมีค่า ≤ 0.5 จึงจะถือว่าประเด็นคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.5-1.0 ในทุกข้อ

ผลของค่าความเที่ยงตรง สำหรับเครื่องมือในการวิจัย เป็นดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของทีระลึก ค่า IOC = 0.94 โดยผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเท่ากับ 0.94 แสดงว่าแบบสอบถามนี้นำไปใช้ในการวิจัยได้
2. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบและลวดลายกราฟิกสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ค่า IOC = 0.96 โดยผลการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ 0.96 แสดงว่าแบบสอบถามนี้นำไปใช้ในการวิจัยได้
3. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประเภทกระเป๋า/ถุงผ้า ค่า IOC = 0.90 โดยผลการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ 0.90 แสดงว่าแบบสอบถามนี้นำไปใช้ในการวิจัยได้
4. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประเภทสมุดบันทึกค่า IOC = 0.90 โดยผลการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ 0.90 แสดงว่าแบบสอบถามนี้นำไปใช้ในการวิจัยได้

3.3.2 การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

นำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ ทำการตรวจสอบความเหมาะสมและถูกต้องอีกครั้งจากอาจารย์ที่ปรึกษาสาหรณิพนธ์ ก่อนนำไปใช้ในกระบวนการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่วางไว้ ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา และค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก การออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก และสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายในพิพิธภัณฑ์ ด้วยแบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก (Checklist) เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก/ จากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 โดยวิธีการทำแบบร่าง (Sketch Design)

ขั้นตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็น จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และด้านการออกแบบกราฟิก ด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อคัดเลือกรูปแบบของที่ระลึกทั้ง 3 รูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 5 ผลิตแบบจำลองผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ พร้อมบรรจุภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ ด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบแบบจำลอง ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ นักท่องเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านการตลาด

ขั้นตอนที่ 7 สรุป และอภิปรายผล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ขั้นตอนศึกษาข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษา และค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก การออกแบบกราฟิกและบรรจุภัณฑ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก และสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายในพิพิธภัณฑ์ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก วิเคราะห์หาค่าร้อยละ และสรุปผลข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.5.2 ขั้นตอนการออกแบบ

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านการตลาด จำนวน 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยพิจารณาช่วงคะแนน ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

3.5.3 ประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) โดยพิจารณาช่วงคะแนน ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.1 แสดงกระบวนการวิจัย

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ. 2557

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย “การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์” ครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นรายงานผลการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกการศึกษาข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

4.1 ผลการศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อหาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

เพื่อให้การศึกษา และออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ตรงตามความต้องการและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และผู้เยี่ยมชม ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1.1 ศึกษา และค้นคว้าข้อมูลของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ด้วยการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ พบว่า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มีลักษณะเด่น ดังนี้

4.1.1.1 อาคารรูปแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก

4.1.1.2 เรื่องราวในอดีตก่อนจะมาเป็นหอศิลป์ ในปัจจุบัน ซึ่งเคยเป็นโรงภาพยนตร์แห่งแรกของประเทศไทย

4.1.1.3 แท่งน้ำ ซึ่งในอดีตใช้เก็บน้ำสำหรับการผลิตเหรียญกษาปณ์ อันมีลักษณะโดดเด่น

4.1.1.4 เป็นสถานที่จัดแสดงผลงานศิลปะมากมาย อาทิ ภาพฝีพระหัตถ์ ภาพจิตรกรรมเรื่องราวสำคัญในอดีต ภาพจิตรกรรมเกี่ยวพระพุทธศาสนา ภาพและประติมากรรมพระมหากษัตริย์ราชวงศ์ และบุคคลสำคัญในอดีตเป็นนิทรรศการถาวร และมีการจัดแสดงผลงานศิลปะของจิตรกรต่างๆ มากมาย เป็นนิทรรศการหมุนเวียน อีกทั้งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้งานศิลปะ และมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้านศิลปะเป็นประจำต่อเนื่อง

4.1.2 ศึกษา และค้นคว้าข้อมูลของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ด้วยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน คุณสมบัติ คำตรง เจ้าหน้าที่ภัณฑรักษ์ชำนาญการ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หอศิลป์ ในขณะนั้น พบว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ได้มีการจัดทำของที่ระลึกเป็นประจำทุกปี ตามนโยบายของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม โดยแบ่งหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์เป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มประติมากรรม 2) กลุ่มแฟชั่นและของใช้ 3) กลุ่มสิ่งพิมพ์ 4) กลุ่มเครื่องเขียน และ 5) กลุ่มเครื่องใช้ภายในบ้าน จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากพิพิธภัณฑสถานอื่นๆ แล้วได้จำแนกประเภทผลิตภัณฑ์ในแต่ละกลุ่มออกมา เพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งด้วยแบบสอบถาม

4.1.3 ศึกษาแนวทางการออกแบบของที่ระลึกด้วยแบบสอบถาม

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการศึกษาและออกแบบของที่ระลึก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑสถาน จำนวน 22 ท่าน และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถาน จำนวน 387 ท่าน เพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ แล้วแปลผลข้อมูลด้วยการจัดลำดับคะแนน แสดงดังตารางที่ 4.1 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบ

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์ผลแบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม		เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 22 คน		ผู้เยี่ยมชม 387 คน		รวมทั้งหมด 409 คน	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	9	40.91	143	37.63	152	37.16
	หญิง	13	59.09	244	64.21	257	62.84
อายุ	น้อยกว่า 20	3	13.64	152	40.00	155	37.90
	21 - 30 ปี	10	45.45	193	50.79	203	49.63
	31 - 40 ปี	5	22.73	21	5.53	26	6.36
	41 - 50 ปี	2	9.09	21	5.53	23	5.62
	มากกว่า 50 ปี	2	9.09	0	0.00	2	0.49
การศึกษา	ม.6 หรือต่ำกว่า	8	36.36	82	21.58	90	22.00
	อนุปริญญา (ปวส.)	2	9.09	0	0.00	2	0.49
	ปริญญาตรี	12	54.55	263	69.21	275	67.24
	ปริญญาโท	0	0.00	21	5.53	21	5.13
	ปริญญาเอก	0	0.00	21	5.53	21	5.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 409 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ พบว่ามีมีเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วน 62.84 ต่อ 37.16 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 21 - 30 ปี ถึงร้อยละ 49.63 ช่วงอายุน้อยกว่า 20 ร้อยละ 37.90 ช่วงอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 6.36 ช่วงอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 5.62 และช่วงอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 0.49 ตามลำดับ

ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 67.24 ระดับ ม.6 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 22.00 ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ร้อยละ 5.13 และระดับอนุปริญญา (ปวส.) ร้อยละ 0.49 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อความ	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 22 คน		ผู้เยี่ยมชม 387 คน		รวมทั้งหมด 409 คน	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
2.1 เมื่อนึกถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ท่านคิดถึงสิ่งใดเป็นครั้งแรก						
- อาคารแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก	18	81.82	280	72.35	298	72.86
- แห้งน้ำ	5	22.73	10	2.58	15	3.67
- ผลงานศิลปะ	2	9.09	120	31.01	122	29.83
- โรงกาปณ์	1	4.55	0	0.00	1	0.24
- อื่นๆ โปรดระบุ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
1. กลุ่มประติมากรรม						
- ที่ทับกระดาษ	2	9.09	50	12.92	52	12.71
- ประติมากรรมจำลองอาคาร	13	59.09	170	43.93	183	44.74
- ประติมากรรมจำลองผลงานศิลปิน	6	27.27	140	36.18	146	35.70
- ประติมากรรมจำลองแห้งน้ำ	5	22.73	10	2.58	15	3.67
- อื่นๆ โปรดระบุ	1	4.55	0	0.00	1	0.24
2. กลุ่มแฟชั่นและของใช้						
- เสื้อผ้า/เนคไท	9	40.91	50	12.92	59	14.43
- กระเป๋า/ถุงผ้า	13	59.09	220	56.85	233	56.97
- รองเท้า	4	18.18	20	5.17	24	5.87
- ผ้าพันคอ	3	13.64	70	18.09	73	17.85
- นาฬิกา	10	45.45	50	12.92	60	14.67
- สร้อยข้อมือ	10	45.45	130	33.59	140	34.23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อความ	เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงาน 22 คน		ผู้เยี่ยมชม 387 คน		รวมทั้งหมด 409 คน	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
- เข็มกลัด	9	40.91	30	7.75	39	9.54
- อื่นๆ โปรดระบุ	1	4.55	0	0.00	1	0.24
3. กลุ่มสิ่งพิมพ์						
- สมุดบันทึก	11	50	210	54.26	221	54.03
- หนังสือ วารสาร นิตยสาร สุจิตร์	12	54.55	160	41.34	172	42.05
- ที่คั่นหนังสือ	9	40.91	40	10.34	49	11.98
- ไปรษณียบัตร (Post card)	9	40.91	70	18.09	79	19.32
- อื่นๆ โปรดระบุ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
4. กลุ่มเครื่องเขียน						
- ดินสอ	7	31.82	170	43.93	177	43.28
- ปากกา	10	45.45	90	23.26	100	24.45
- ยางลบ	3	13.64	60	15.50	63	15.40
- ไม้บรรทัด	4	18.18	20	5.17	24	5.87
- กล่องดินสอ	6	27.27	70	18.09	76	18.58
- สมุดฉีก	8	36.36	120	31.01	128	31.30
- แฟ้มเอกสาร	8	36.36	30	7.75	38	9.29
- อื่นๆ โปรดระบุ	0	0	0	0.00	0	0.00
5. กลุ่มเครื่องใช้ภายในบ้าน						
- กรอบรูป	9	40.91	110	28.42	119	29.10
- แก้วน้ำ/ขวดน้ำ	15	68.18	140	36.18	155	37.90
- แผ่นแม่เหล็ก (Magnet)	4	18.18	40	10.34	44	10.76
- อื่นๆ โปรดระบุ	0	4.55	20	5.17	21	5.13

2.3 ลักษณะของที่ระลึก ที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

สื่อถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	15	68.18	210	54.26	225	55.01
สื่อความเป็นไทย	9	40.91	80	20.67	89	21.76
แสดงด้วยภาพผลงานศิลปะของ ศิลปิน	11	50.00	50	12.92	61	14.91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อความ	เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงาน 22 คน		ผู้เยี่ยมชม 387 คน		รวมทั้งหมด 409 คน	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
มีความทันสมัย แปลกใหม่	8	36.36	120	31.01	128	31.30
อื่นๆ โปรดระบุ	0	0	0	0.00	0	0.00
- เชื่อมกลัด	9	40.91	30	7.75	39	9.54
- อื่นๆ โปรดระบุ	1	4.55	0	0.00	1	0.24

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปรากฏว่า เมื่อพูดถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ กลุ่มเป้าหมายนึกถึง อาคารแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก ร้อยละ 72.86 ผลงานศิลปะ ร้อยละ 29.85 แท่งน้ำ ร้อยละ 3.67 และโรงกษาปณ์ ร้อยละ 0.24 ตามลำดับ

หากให้กลุ่มตัวอย่างเลือกสินค้าที่ระลึก กลุ่มตัวอย่างอยากให้ของที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทกลุ่มประติมากรรม เป็นประติมากรรมจำลองอาคาร ร้อยละ 44.74 ประติมากรรมจำลองผลงานศิลปะ ร้อยละ 35.70 ที่ทับกระดาษ ร้อยละ 12.71 ประติมากรรมจำลองแท่งน้ำ ร้อยละ 3.67 และสินค้าอื่นๆ ร้อยละ 0.24 ตามลำดับ ประเภทกลุ่มแฟชั่นและของใช้เป็น กระเป๋าหรือถุงผ้า ร้อยละ 56.97 สร้อยข้อมือ ร้อยละ 34.23 ผ้าพันคอ ร้อยละ 17.85 นาฬิกา ร้อยละ 14.67 เสื้อผ้า/เนคไท ร้อยละ 14.43 เชื่อมกลัด ร้อยละ 9.54 รองเท้า ร้อยละ 5.87 และสินค้าอื่นๆ ร้อยละ 0.24 ตามลำดับ ประเภทกลุ่มสิ่งพิมพ์เป็น สมุดบันทึก ร้อยละ 54.03 หนังสือ วารสาร นิตยสาร สุจิตร์ ร้อยละ 42.05 ไปรษณียบัตร ร้อยละ 19.32 และที่คั่นหนังสือ ร้อยละ 11.98 ตามลำดับ ประเภทกลุ่มเครื่องเขียนเป็น ดินสอ ร้อยละ 43.28 สมุดฉีก ร้อยละ 31.30 ปากกา ร้อยละ 24.45 กล่องดินสอ ร้อยละ 18.58 ยางลบ ร้อยละ 15.40 แฟ้มเอกสาร ร้อยละ 9.29 และไม้บรรทัด ร้อยละ 5.87 ตามลำดับ และประเภทกลุ่มเครื่องใช้ภายในบ้านเป็น แก้วน้ำหรือขวดน้ำ ร้อยละ 37.90 กรอบรูป 29.10 แผ่นแม่เหล็ก 10.76 และสินค้าอื่นๆ ร้อยละ 5.13 ตามลำดับ

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้คุณลักษณะของที่ระลึกที่สามารถสื่อถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ได้ร้อยละ 55.01 มีความทันสมัย แปลกใหม่ ร้อยละ 31.30 สื่อความเป็นไทย 21.76 และแสดงด้วยภาพผลงานศิลปะของศิลปิน ร้อยละ 14.91

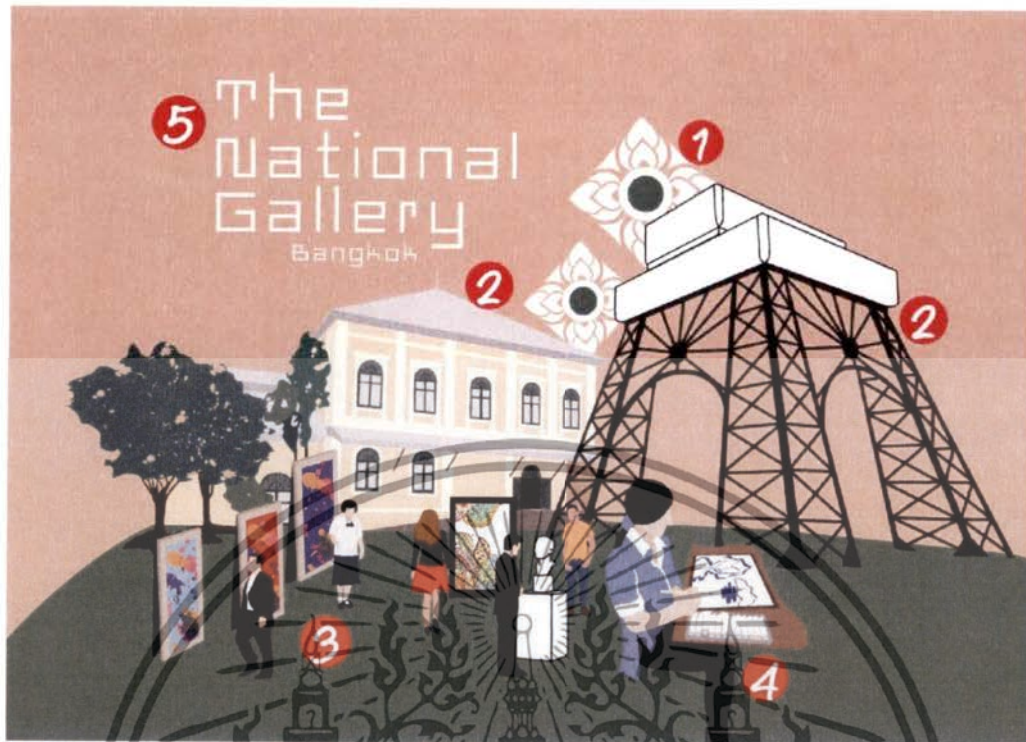
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อกำหนดรูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ตาราง 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมากที่สุดจากสินค้าแต่ละกลุ่มได้แก่ กลุ่มประติมากรรม คือ ประติมากรรมจำลองอาคาร กลุ่มแฟชั่นและของใช้ คือ กระเป๋าหรือถุงผ้า กลุ่มสิ่งพิมพ์ คือ สมุดบันทึก กลุ่มเครื่องเขียน คือ ดินสอ และกลุ่มเครื่องใช้ภายในบ้าน คือ แก้วน้ำหรือขวดน้ำ จากผลการสรุปดังกล่าว ผู้วิจัยได้ออกแบบลวดลายกราฟิกเพื่อนำมาประกอบการออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ 3 รูปแบบ โดยใช้หลักการสร้างภาพประกอบ คือ การสร้างภาพประกอบด้วยการวาดรูปภาพ การสร้างภาพประกอบจากการถ่ายรูป และการสร้างภาพประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยผสมผสานแนวความคิดมาจากการศึกษารูปลักษณะเด่นของหอศิลป์ อันมีสถาปัตยกรรมอาคารที่โดดเด่นแบบตะวันตก มีแท่งน้ำอันเป็นสิ่งที่พบเห็นได้เมื่อมาเยือนหอศิลป์ ซึ่งในสมัยก่อนมีสำคัญเพราะเดิมหอศิลป์เคยเป็นโรงอาบน้ำมาก่อน และแท่งน้ำนี้ก็ยังมีอยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะโดดเด่นคล้ายหอไอเฟล และผสมผสานในส่วนของหน้าทึบของหอศิลป์ อันมีหน้าที่ในการรวบรวม รักษาอนุรักษ์ และจัดแสดงผลงานศิลปะต่างๆ ทั้งเก่าแก่และผลงานของศิลปินในยุคปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

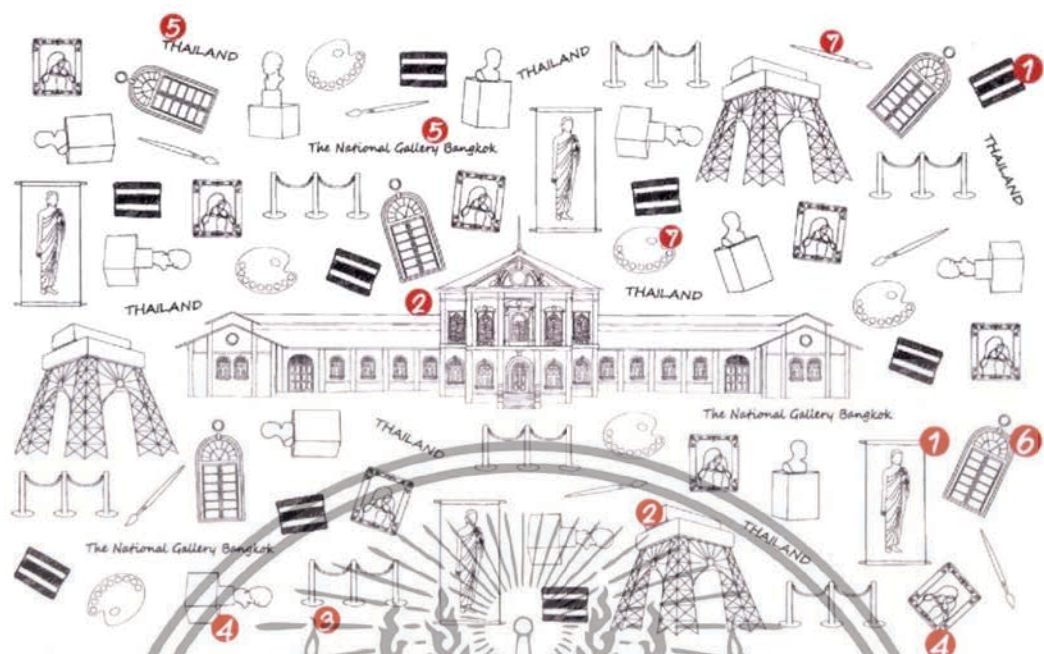
แนวคิดการถ่ายทอดหน้าที่ พิธีกร กิจกรรมของหอศิลป์ผ่านกราฟิกคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบการสร้างภาพประกอบ ได้นำเรื่องราวต่างๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นหอศิลป์ ในปัจจุบันมาจัดองค์ประกอบภาพสำหรับถ่ายทอดสไลด์ลายบนผลิตภัณฑ์ของโทรศัพท์

1. เพิ่มองค์ประกอบด้วยสไลด์ลายไทย
2. ภาพแสดงตัวอักษรและแท่งสีที่เป็นจุดเด่นของหอศิลป์
3. การสื่อถึงหน้าที่ของหอศิลป์ ด้วยภาพการเดินทางชมงานแสดงแบบสวยงาม
4. ภาพแสดงกิจกรรมทางงานศิลปะสำหรับประชาชน
5. สื่อสารด้วยตัวอักษรชื่อสถานที่ ตำแหน่ง

ภาพที่ 4.1 กราฟิกรูปแบบที่ 1 การสร้างภาพประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ที่มา: เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

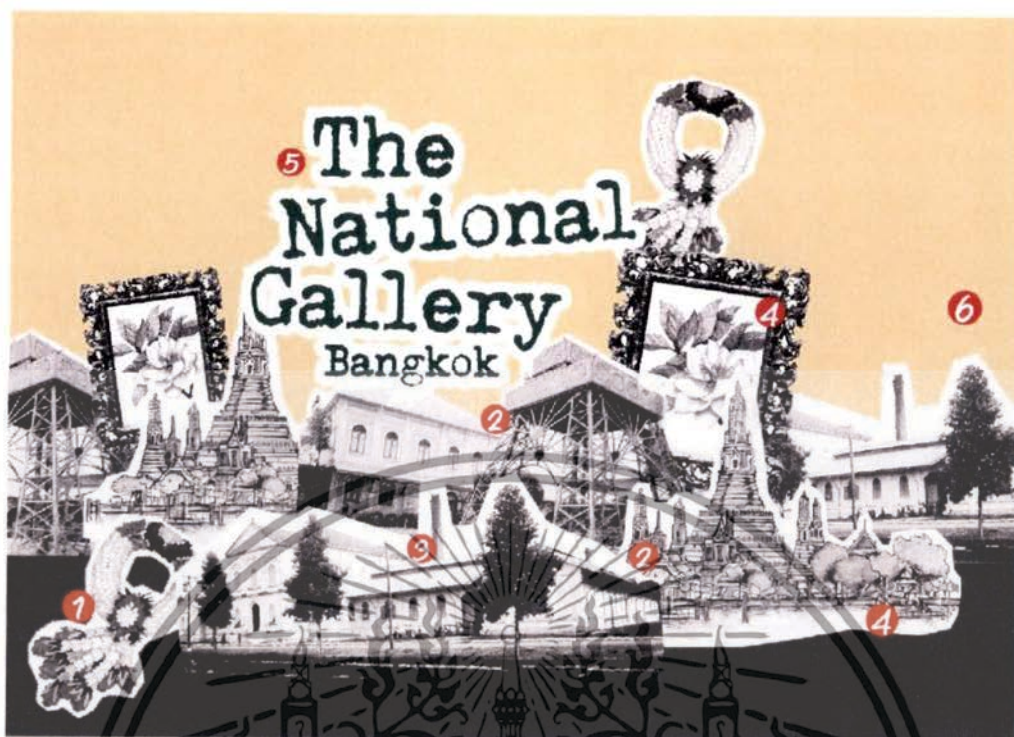
แนวคิดการถ่ายทอดหน้าที่ พิธีกรรมของหอศิลป์ผ่านภาพจริงที่สละสลวยและเรียบง่าย ลายเส้นนั้นเป็นการขีดเขียนถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ในท่วงสร้างสรรคดีถือเป็นการสร้างงานศิลปะในขั้นต้นได้ จึงได้นำเทคนิคนี้มาช่วยถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ที่ระกอบขึ้นมามีเป็นหอศิลป์ในปัจจุบันออกมาเป็นลักษณะของไอคอนสตรองที่นิยมกันในปัจจุบันนี้จึงต้องที่ระกอบภาพด้วยการซ้ำสาย ออกมาเป็นลำดับสายเส้นสำหรับช่วยถ่ายทอดลงบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

1. เพิ่มองค์ประกอบความบันเทิงด้วยการเขียนเรื่องราวที่แสดงภายในหอศิลป์ในเรื่องของไทยประเพณี และสัญลักษณ์สำคัญของประเทศไทยคือธงชาติไทย
2. ภาพแสดงตัวอาคารและแท่งคานาที่บริเวณคานของหอศิลป์
3. ได้นำเอาอุปกรณ์การวัดขนาดงานมาวางยลอด
4. ลักษณะงานแสดงบางส่วนภายในหอศิลป์
5. สื่อสารด้วยตัวอักษรชื่อสถานที่ของหอศิลป์
6. ได้หยิบเอาส่วนประกอบของอาคารที่ชื่นชอบนำมาถ่ายทอดในองค์
7. ได้นำเอาอุปกรณ์สร้างสรรค์งานศิลปะที่รู้จักกันโดยทั่วไปอย่าง ขาตั้งและพุกกันมาวางยลอดเรื่องราว

ภาพที่ 4.2 กราฟิกรูปแบบที่ 2 การสร้างภาพประกอบด้วยการวาดรูปภาพ

ที่มา: เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดการถ้อยทอดหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของหอศิลป์ผ่านภาพกราฟิกในรูปแบบเทคนิคการตัดปะภาพ โดยการถ่ายทอดเรื่องราวของหอศิลป์ในอดีตจนถึงปัจจุบันให้ออกมาสนุก ทันสมัย และแปลกใหม่เหมาะกับยุคปัจจุบัน โดยการสร้างสัมพันธ์ภาพต่าง ๆ ที่นำมาใช้ด้วยการทำเป็นภาพขาวดำซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอดีตซึ่งอาคารแห่งนี้ได้ถือกำเนิดมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2445 และใช้สีเหลืองเป็นสีตัดดำเนื่องจากเป็นสีของอาคารและปรับให้สดขึ้นเพื่อความสวยงามและดึงดูดความสนใจเหมาะสำหรับถ้อยทอดลวดลายบนผลิตภัณฑ์ของพิธีถัก

1. ปังบอกความเป็นไทยด้วยภาพพวงมาลัย
2. ภาพแสดงตัวอาคารและแท่งคาน้ำซึ่งเป็นจุดเด่นของหอศิลป์
3. ภาพหอศิลป์ในอดีตที่เคยเป็นโรงคชาบัน
4. ตัวทนต์ภาพศิลปะที่ตัดแสง
5. สื่อสารด้วยตัวอักษรชื่อสถานที่ ตัวหนังสือ
6. ได้หยิบเอาสีเหลืองมาใช้เป็นสีตัดดำเนื่องจากเป็นสีอาคารและให้ความรู้สึกสนุกและสดใส

ภาพที่ 4.3 กราฟิกรูปแบบที่ 3 การการสร้างภาพประกอบจากการถ่ายรูปรูป

ที่มา: เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.4 รูปแบบกระเป๋าหรือถุงผ้า
ที่มา: เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

ภาพที่ 4.5 รูปแบบสมุดบันทึก
ที่มา: เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

ภาพที่ 4.6 รูปแบบดินสอ
ที่มา: เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.7 รูปแบบแก้วน้ำหรือขวดน้ำ
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

ภาพที่ 4.8 รูปแบบประติมากรรมจำลองอาคาร
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

ผู้วิจัยนำกราฟิกที่ออกแบบ 3 รูปแบบ และรูปแบบของของที่ระลึกรูปแบบต่างๆ ชนิดละ 3 รูปแบบไปศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์ จำนวน 3 คน เพื่อหารูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดสำหรับของที่ระลึก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วแปลผลข้อมูลด้วยการจัดลำดับคะแนน แสดงดังตารางที่ 4.2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบลวดลายกราฟิกสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

รายการ	รูปแบบที่ 1			รูปแบบที่ 2			รูปแบบที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการสื่อความหมาย									
1.1 มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจาก ลวดลาย ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์อื่นๆ	2.33	0.58	น้อย	4.00	0.00	มาก	2.00	1.73	น้อย
1.2 เมื่อพบเห็นแล้วทำให้ระลึกถึง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	2.67	1.15	ปาน กลาง	5.00	0.00	มากที่สุด	3.00	1.73	ปานกลาง
1.3 สื่อความเป็นไทย ประเพณีไทย การดำรงชีวิตของคนในชาติไทย สอดคล้องกับผลงานที่แสดงใน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	2.33	0.58	น้อย	3.33	0.58	ปานกลาง	2.67	1.15	ปานกลาง
2. ด้านความสวยงาม									
2.1 ส่งเสริมให้เกิดความต้องการใน การซื้อ	2.67	1.15	ปานกลาง	4.00	0.00	มากที่สุด	2.67	1.15	ปานกลาง
2.2 องค์ประกอบของลวดลายมีความ เหมาะสมเป็นน้อยจนดี	1.67	0.58	น้อย	4.00	0.00	มาก	2.00	1.73	น้อย
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น	2.33	0.58	น้อย	2.00	1.00	มาก	2.33	0.58	น้อย
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต									
3.1 สามารถเลือกใช้ได้กับหลากหลาย รูปแบบการผลิต	3.00	0.00	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด	3.00	1.00	ปานกลาง
3.2 สามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้หลายรูปแบบ	3.33	0.58	ปานกลาง	4.67	0.58	มากที่สุด	3.33	0.58	ปาน กลาง
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.54	0.72	ปานกลาง	4.25	0.27	มาก	2.62	1.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์ จำนวน 3 คน พบว่า กราฟิกรูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ $\bar{x} = 4.25$ รูปแบบที่ 3 เท่ากับ $\bar{x} = 2.62$ และรูปแบบที่ 1 เท่ากับ $\bar{x} = 2.54$ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบกระเป๋า/ถุงผ้า สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

รายการ	รูปแบบที่ 1			รูปแบบที่ 2			รูปแบบที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย									
1.1 มีรูปร่างทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน	3.00	1.73	ปานกลาง	3.67	1.15	มาก	4.33	0.47	มาก
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน	2.67	1.15	ปานกลาง	2.67	1.15	ปานกลาง	4.67	0.47	มากที่สุด
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.33	0.58	มากที่สุด	4.33	0.58	มาก	4.00	0.00	มาก
2. ด้านความสวยงาม									
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อ	3.67	0.58	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	4.67	0.47	มากที่สุด
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	3.67	1.75	มากที่สุด	3.67	1.15	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น	2.67	1.45	ปานกลาง	2.67	1.15	ปานกลาง	3.33	0.94	ปานกลาง
2.4 เหมาะสมกับเป็นของขวัญแก่ผู้รับ	3.33	0.58	มากที่สุด	3.33	0.58	ปานกลาง	4.33	0.60	มาก
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต									
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ฯ	3.33	0.58	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน	3.33	0.58	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.33	0.58	มาก	3.33	0.58	มาก	4.33	0.47	มาก
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.33	0.58	มาก	4.00	1.00	มาก	4.00	0.00	มาก
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน	3.67	1.15	มาก	3.67	1.15	มาก	3.67	0.47	มาก
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่ใช้	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	4.33	0.47	มาก
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ฯ	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรวม	3.61	0.83	มาก	3.64	0.81	มาก	4.34	0.30	มาก

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์ จำนวน 3 คน พบว่า กระเป๋า/ถุงผ้า รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ $\bar{x} = 4.34$ รูปแบบที่ 2 เท่ากับ $\bar{x} = 3.64$ และรูปแบบที่ 1 เท่ากับ $\bar{x} = 3.61$ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบสมุดบันทึก สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

รายการ	รูปแบบที่ 1			รูปแบบที่ 2			รูปแบบที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย									
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน	5.00	0.00	มากที่สุด	3.67	1.15	มาก	4.00	1.00	มาก
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน	4.67	0.58	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.00	1.00	มาก	3.67	1.15	มาก	4.00	1.00	มาก
2. ด้านความสวยงาม									
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อ	4.67	0.58	มากที่สุด	3.33	0.58	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	4.67	0.58	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก	3.67	0.58	มาก
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น	4.33	0.58	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม	4.67	0.58	มากที่สุด	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต									
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ฯ	5.00	0.00	มากที่สุด	3.67	1.15	มาก	4.00	1.00	มาก
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน	4.00	0.00	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	5.00	0.00	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด	3.67	0.58	มาก
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.00	0.00	มาก	3.67	0.58	มาก	4.00	1.00	มาก
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.33	0.58	มาก	4.00	1.00	มาก
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	4.00	1.00	มาก
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ฯ	4.67	0.58	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก	4.00	1.00	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.71	0.36	มากที่สุด	3.88	0.65	มาก	3.88	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์ จำนวน 3 คน พบว่า สมุดบันทึก รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.71$ รูปแบบที่ 2 และ 3 เท่ากัน $\bar{x} = 3.88$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบดินสอ สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

รายการ	รูปแบบที่ 1			รูปแบบที่ 2			รูปแบบที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย									
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน	3.33	1.15	ปานกลาง	2.67	0.58	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน	3.67	0.58	มาก	4.00	1.00	มาก	3.67	0.58	มาก
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.33	0.58	มาก	4.00	1.00	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
2. ด้านความสวยงาม									
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อ	3.33	1.15	ปานกลาง	3.33	1.15	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก	4.00	0.00	มาก
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น	3.33	0.58	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม	3.67	0.58	มาก	3.33	1.15	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต									
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ฯ	4.00	1.00	มาก	3.00	0.00	ปานกลาง	4.00	1.00	มาก
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน	4.00	0.00	มาก	3.67	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.00	1.00	มาก	4.33	0.58	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.33	0.58	มาก	4.00	1.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน	4.00	1.00	มาก	4.00	1.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้	4.67	0.58	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ฯ	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	3.90	0.71	มาก	3.71	0.77	มาก	4.35	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์ จำนวน 3 คน พบว่า ดินสอรูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.35$ รูปแบบที่ 1 เท่ากับ $\bar{x} = 3.90$ และรูปแบบที่ 2 เท่ากับ $\bar{x} = 3.71$ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบแก้วน้ำ/ขวดน้ำ สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

รายการ	รูปแบบที่ 1			รูปแบบที่ 2			รูปแบบที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ผล	\bar{X}	S.D.	ผล	\bar{X}	S.D.	ผล
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย									
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน	4.33	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน	4.00	1.00	มาก	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.33	0.58	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
2. ด้านความสวยงาม									
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อ	4.33	0.58	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	4.33	1.15	มาก	3.67	0.58	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น	5.00	0.00	มากที่สุด	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม	4.00	1.00	มาก	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต									
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน	4.67	0.58	มากที่สุด	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.00	0.00	มาก	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา	4.67	0.58	มากที่สุด	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน	4.00	1.00	มาก	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์	4.33	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก	4.00	0.00	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์ จำนวน 3 คน พบว่า แก้วน้ำ/ขวดน้ำรูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ $\bar{x} = 4.35$ รูปแบบที่ 2 เท่ากับ $\bar{x} = 3.88$ และรูปแบบที่ 3 เท่ากับ $\bar{x} = 3.85$ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 วิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อรูปแบบประติมากรรมจำลองอาคารสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

รายการ	รูปแบบที่ 1			รูปแบบที่ 2			รูปแบบที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ผล	\bar{X}	S.D.	ผล	\bar{X}	S.D.	ผล
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย									
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด
2. ด้านความสวยงาม									
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อ	4.67	0.58	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก	3.67	0.58	มาก
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม	4.33	0.58	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
2.5 ทำให้ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	5.58	0.00	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด	4.33	1.15	มาก
2.6 มีรูปแบบเฉพาะแต่ก็ต่างจากของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์อื่น	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	1.00	มาก
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต									
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ฯ	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก	3.67	0.58	มาก
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน	4.33	1.15	มาก	4.33	1.15	มาก	4.33	1.15	มาก
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ฯ	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด	4.67	0.58	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.64	0.53	มากที่สุด	4.48	0.53	มาก	4.42	0.63	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการออกแบบกราฟิก และด้านหัตถศิลป์ จำนวน 3 คน พบว่า รูปแบบประติมากรรมจำลองอาคาร รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.64$ รูปแบบที่ 2 เท่ากับ $\bar{x} = 4.48$ และรูปแบบที่ 3 เท่ากับ $\bar{x} = 4.42$ ตามลำดับ

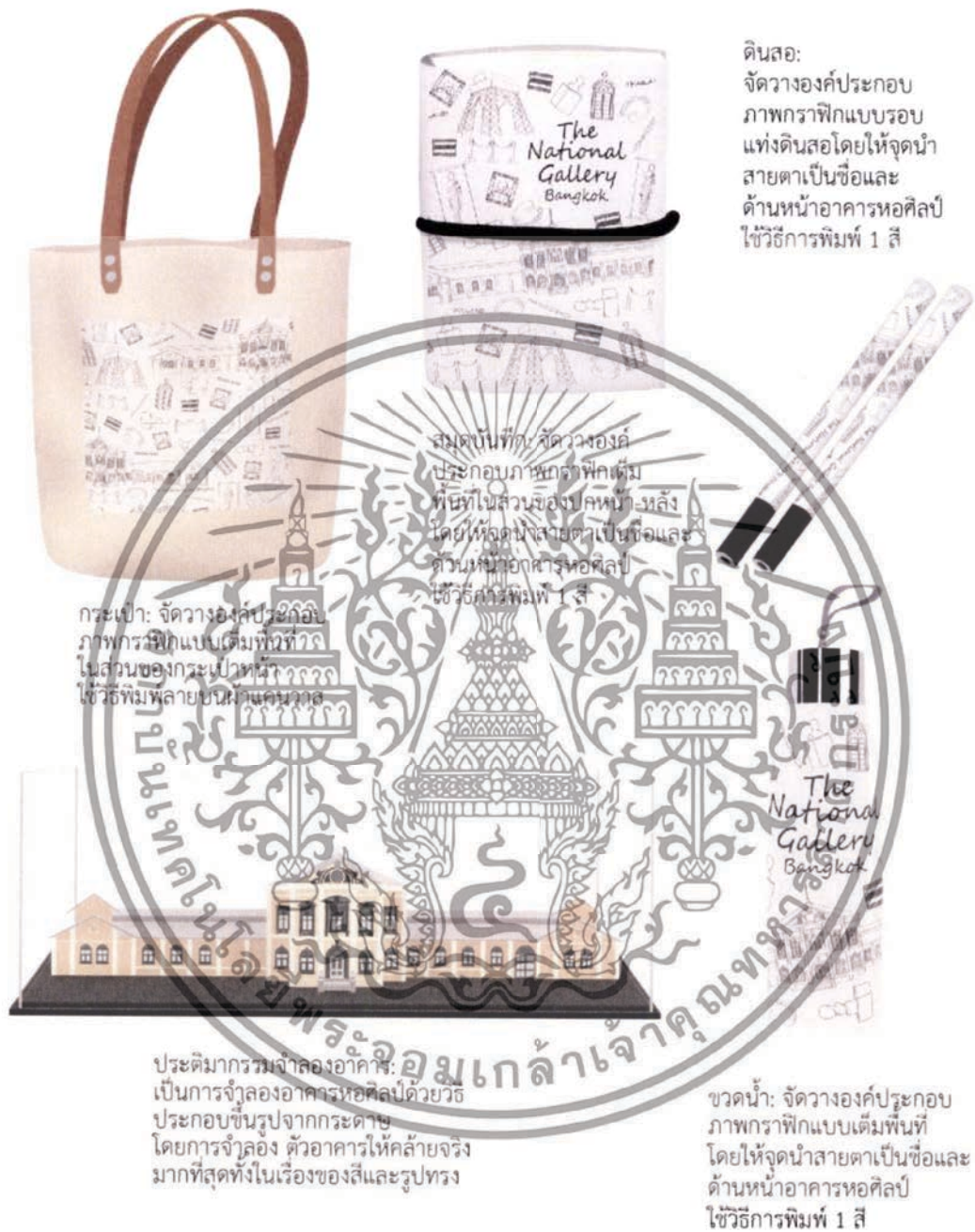
จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกราฟิกและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปดังตารางที่ 4.2-4.7 แล้วนั้น ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต่อไป

ภาพที่ 4.9 ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดินสอ:
จัดวางองค์ประกอบ
ภาพกราฟิกแบบรอบ
แท่งดินสอโดยให้จุดนำ
สายตาเป็นชื่อและ
ด้านหน้าอาคารหอศิลป์
ใช้วิธีการพิมพ์ 1 สี

กระเป๋า: จัดวางองค์ประกอบ
ภาพกราฟิกแบบเต็มพื้นที่
ในส่วนของกระเป๋าหน้า
ใช้วิธีพิมพ์ลายบนผ้าแคนวาส

สมุดบันทึก: จัดวางองค์
ประกอบภาพกราฟิกเต็ม
พื้นที่ในส่วนของปกหน้า-หลัง
โดยให้จุดนำสายตาเป็นชื่อและ
ด้านหน้าอาคารหอศิลป์
ใช้วิธีการพิมพ์ 1 สี

ประติมากรรมจำลองอาคาร:
เป็นการจำลองอาคารหอศิลป์ด้วยวัสดุ
ประกอบขึ้นรูปจากกระดาษ
โดยการจำลอง ตัวอาคารให้คล้ายจริง
มากที่สุดทั้งในเรื่องของสีและรูปทรง

ขวดน้ำ: จัดวางองค์ประกอบ
ภาพกราฟิกแบบเต็มพื้นที่
โดยให้จุดนำสายตาเป็นชื่อและ
ด้านหน้าอาคารหอศิลป์
ใช้วิธีการพิมพ์ 1 สี

ภาพที่ 4.10 ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมุดบันทึกและบรรจุภัณฑ์

ภาพที่ 4.11 ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขวดน้ำและบรรจุภัณฑ์

ภาพที่ 4.12 ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.13 ขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, พ.ศ.2559

4.3 วิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการศึกษาและออกแบบของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย นั่นคือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติพิพิธภัณฑ์ จำนวน 22 คน และนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมพิพิธภัณฑ์ จำนวน 387 คน ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ เพื่อหาข้อสรุปของผลงานออกแบบที่ดีที่สุด แล้วนำมาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์หาค่าร้อยละ แล้วแปลงข้อมูลด้วยการจัดลำดับคะแนน แสดงดังตารางที่ 4.8 เป็นแนวทางในการประเมินความพึงพอใจในผลงานออกแบบ

ตารางที่ 4.8 วิเคราะห์ผลแบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม		เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงาน 22 คน		ผู้เยี่ยมชม 387 คน		รวมทั้งหมด 409 คน	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	9	40.91	90	23.26	99	24.21
	หญิง	13	59.09	297	76.74	310	75.79
อายุ	น้อยกว่า 20	3	13.64	206	53.23	209	51.10
	21 - 30 ปี	10	45.45	168	43.41	178	43.52
	31 - 40 ปี	5	22.73	13	3.36	18	4.40
	41 - 50 ปี	2	9.09	0	0.00	2	0.49
	มากกว่า 50 ปี	2	9.09	0	0.00	2	0.49
การศึกษา	ม.6 หรือต่ำกว่า	8	36.36	26	6.72	34	8.31
	อนุปริญญา (ปวส.)	2	9.09	13	3.36	15	3.67
	ปริญญาตรี	12	54.55	309	79.84	321	78.48
	ปริญญาโท	0	0.00	26	6.72	26	6.36
	ปริญญาเอก	0	0.00	13	3.36	13	3.18

จากตารางที่ 4.8 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งหมด 409 คน ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ พบว่ามีเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วน 75.79 ต่อ 24.21 มีอายุอยู่ในช่วงน้อยกว่า 20 ถึงร้อยละ 51.10 ระหว่าง 21 - 30 ปี ถึงร้อยละ 43.52 ช่วงอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 4.40 ช่วงอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 0.49 และช่วงอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 0.49 ตามลำดับ ผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ถึงร้อยละ 78.48 ระดับ ม.6 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 8.31 ปริญญาโท ร้อยละ 6.36 อนุปริญญา (ปวส.) ร้อยละ 3.67 และ ปริญญาเอก ร้อยละ 3.18 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของทีระลีก

รายการ	A		B		C		D		E	
	เฉลี่ย	แปลผล	เฉลี่ย	แปลผล	เฉลี่ย	แปลผล	เฉลี่ย	แปลผล	เฉลี่ย	แปลผล
1.1 สื่อความเป็นไทย	3.63	มาก	3.70	มาก	3.67	มาก	3.60	มาก	4.27	แปลผล
1.2 เมื่อพบเห็นแล้วทำให้ระลึกถึง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์	4.13	มาก	4.10	มาก	4.07	มาก	4.00	มาก	4.77	มากที่สุด
1.3 มีรูปแบบเฉพาะ แยกต่างจากผลิตภัณฑ์ ของทีระลีกพิพิธภัณฑ์อื่นๆ	3.80	มาก	3.80	มาก	3.90	มาก	3.93	มาก	4.57	มากที่สุด
2.1 มีรูปร่างทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน	4.77	มากที่สุด	4.80	มากที่สุด	4.63	มากที่สุด	4.40	มาก	3.97	มาก
2.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งานได้	4.60	มากที่สุด	4.70	มากที่สุด	4.43	มาก	4.60	มากที่สุด	3.87	มาก
2.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.73	มากที่สุด	4.73	มากที่สุด	4.83	มากที่สุด	4.63	มากที่สุด	4.30	มาก
3.1 เมื่อพบเห็นผลิตภัณฑ์ของทีระลีกแล้ว ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา	4.13	มาก	4.13	มาก	3.93	มาก	4.20	มาก	4.00	มาก
3.2 องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ของทีระลีกมี ความเหมาะสมเป็นอย่างดี	4.30	มาก	4.27	มาก	4.10	มาก	4.23	มาก	3.93	มาก
3.3 มีความปลอดภัยและดูดีแก่ผู้พบเห็น	3.93	มาก	3.87	มาก	3.83	มาก	3.90	มาก	4.17	มาก
4.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ของทีระลีก	4.33	มาก	4.40	มาก	4.37	มาก	4.33	มาก	4.30	มาก
4.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน	4.33	มาก	4.33	มาก	4.20	มาก	4.57	มากที่สุด	4.17	มาก
4.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	4.63	มากที่สุด	4.43	มาก	4.53	มากที่สุด	4.10	มาก	4.27	มาก
4.4 วัสดุที่ใช้งานต่อการดูแลรักษา	4.60	มากที่สุด	4.60	มากที่สุด	4.63	มากที่สุด	4.57	มากที่สุด	4.23	มาก
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.30	มาก	4.30	มาก	4.24	มาก	4.24	มาก	4.22	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของทีระลิกพีพีธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทกระเป๋ามีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.30 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ประเภทสมุดบันทึกมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.30 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ประเภทดินสอมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.24 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ประเภทขวดน้ำมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.24 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และประเภทประติมากรรมจำลองอาคารมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.22 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์ผลความต้องการนำไปใช้

ของที่ระลึก	ความถี่	ร้อยละ
สมุดบันทึก	310	75.79
กระเป๋า	284	69.43
ขวดน้ำ	245	59.90
ดินสอ	155	37.89
ประติมากรรมจำลองอาคาร	64	15.64

จากตารางที่ 4.10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความชื่นชอบ และมีความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก สมุดบันทึกมีความถี่ 310 คิดเป็นร้อยละ 75.79 กระเป๋ามีความถี่ 284 คิดเป็นร้อยละ 69.43 ขวดน้ำมีความถี่ 245 คิดเป็นร้อยละ 59.90 ดินสอมีความถี่ 155 คิดเป็นร้อยละ 37.89 และประติมากรรมจำลองอาคารมีความถี่ 64 คิดเป็นร้อยละ 15.64 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาและออกแบบของที่ระลึกสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัยไว้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

5.1.1.1 เพื่อศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

5.1.1.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

5.1.1.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

5.1.2 ผลการวิจัย

5.1.2.1 การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์เพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งหมด ท่าน ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 409 ท่าน 387 ท่าน และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ จำนวน 22 จำนวนพบว่า มีเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วน 62.84 ต่อ 37.16 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง ปี 30 - 21 ถึงร้อยละ 49.63 ช่วงอายุน้อยกว่า 20 ร้อยละ 37.90 ช่วงอายุ ปี 40 - 31 ร้อยละ 6.36 ช่วงอายุ ปี 50 - 41 ร้อยละ 5.62 และช่วงอายุมากกว่า ปี 50 ร้อยละ 0.49 ตามลำดับ ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 67.24 ระดับ ม.6 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 22.00 ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ร้อยละ 5.13 และระดับอนุปริญญา (.ปวส) ร้อยละ 0.49 ตามลำดับ

เมื่อพูดถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ กลุ่มเป้าหมายนี้ถึง อาคารแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก ร้อยละ 72.86 ผลงานศิลปะ ร้อยละ 29.85 แท่งน้ำ ร้อยละ 3.67 และโรงกาบปลี ร้อยละ 0.24 ตามลำดับ หากให้กลุ่มเป้าหมายเลือกสินค้าที่ระลึก กลุ่มเป้าหมายอยากให้ของที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทกลุ่มประติมากรรม เป็นประติมากรรมจำลองอาคาร ร้อยละ 44.74 ประติมากรรมจำลองผลงานศิลปะ ร้อยละ 35.70 ที่ทับกระดาษ ร้อยละ 12.71

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประติมากรรมจำลองแท่งน้ำ ร้อยละ 3.67 และสินค้าอื่นๆ ร้อยละ 0.24 ตามลำดับ ประเภทกลุ่มแพชชั่นและของใช้เป็น กระเป๋าหรือถุงผ้า ร้อยละ 56.97 สร้อยข้อมือ ร้อยละ 34.23 ผ้าพันคอ ร้อยละ 17.85 นาฬิกา ร้อยละ 14.67 เสื้อผ้า/เนคไท ร้อยละ 14.43 เข็มกลัด ร้อยละ 9.54 รองเท้า ร้อยละ 5.87 และสินค้าอื่นๆ ร้อยละ 0.24 ตามลำดับ ประเภทกลุ่มสิ่งพิมพ์เป็น สมุดบันทึก ร้อยละ 54.03 หนังสือ วารสาร นิตยสาร สุจิตร์ ร้อยละ 42.05 ไปรษณียบัตร ร้อยละ 19.32 และที่คั่นหนังสือ ร้อยละ 11.98 ตามลำดับ ประเภทกลุ่มเครื่องเขียนเป็น ดินสอ ร้อยละ 43.28 สมุดฉีก ร้อยละ 31.30 ปากกา ร้อยละ 24.45 กล่องดินสอ ร้อยละ 18.58 ยางลบ ร้อยละ 15.40 แฟ้มเอกสาร ร้อยละ 9.29 และไม้บรรทัด ร้อยละ 5.87 ตามลำดับ และประเภทกลุ่มเครื่องใช้ภายในบ้านเป็น แก้วน้ำหรือขวดน้ำ ร้อยละ 37.90 กรอบรูป 29.10 แผ่นแม่เหล็ก 10.76 และสินค้าอื่นๆ ร้อยละ 5.13 ตามลำดับ โดยกลุ่มเป้าหมายมีความต้องการให้คุณลักษณะของที่ระลึกที่สามารถสื่อถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ได้ร้อยละ 55.01 มีความทันสมัย แปลกใหม่ ร้อยละ 31.30 สื่อความเป็นไทย 21.76 และแสดงด้วยภาพผลงานศิลปะของศิลปิน ร้อยละ 14.91

5.1.2.2 ผลการศึกษาแบบสอบถามเพื่อหารูปแบบผลิตภัณฑ์สำหรับการออกแบบของที่ระลึก โดยสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และกราฟิก สามารถสรุปผลได้ดังนี้

กราฟิกรูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.25$ รูปแบบที่ 3 เท่ากับ $\bar{x} = 2.62$ และรูปแบบที่ 1 เท่ากับ $\bar{x} = 2.54$ ตามลำดับ

กระเป๋า/ถุงผ้า รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.34$ รูปแบบที่ 2 เท่ากับ $\bar{x} = 3.64$ และรูปแบบที่ 1 เท่ากับ $\bar{x} = 3.61$ ตามลำดับ

สมุดบันทึก รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.71$ รูปแบบที่ 2 และ 3 เท่ากัน $\bar{x} = 3.88$

ดินสอรูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.35$ รูปแบบที่ 1 เท่ากับ $\bar{x} = 3.90$ และรูปแบบที่ 2 เท่ากับ $\bar{x} = 3.71$ ตามลำดับ

ขวดน้ำรูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.35$ รูปแบบที่ 2 เท่ากับ $\bar{x} = 3.88$ และรูปแบบที่ 3 เท่ากับ $\bar{x} = 3.85$ ตามลำดับ

รูปแบบประติมากรรมจำลองอาคาร รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ $\bar{x} = 4.64$ รูปแบบที่ 2 เท่ากับ $\bar{x} = 4.48$ และรูปแบบที่ 3 เท่ากับ $\bar{x} = 4.42$ ตามลำดับ

5.1.2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนทั้งหมด 409 คน ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ พบว่ามีเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วน 75.79 ต่อ 24.21 มีอายุอยู่ในช่วงน้อยกว่า 20 ถึงร้อยละ 51.10 ระหว่าง 21 - 30 ปี ถึงร้อยละ 43.52 ช่วงอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 4.40 ช่วงอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 0.49 และช่วงอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 0.49 ตามลำดับ ผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ถึงร้อยละ 78.48 ระดับ ม.6 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 8.31 ปริญญาโท ร้อยละ 6.36 อนุปริญญา (ปวส.) ร้อยละ 3.67 และ ปริญญาเอก ร้อยละ 3.18 ตามลำดับ

ระดับความพึงพอใจ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ประเภทกระเป๋า มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.30 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ประเภทสมุดบันทึกมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.30 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ประเภทดินสอมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.24 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ประเภทขวดน้ำมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.24 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และประเภทประติมากรรมจำลองอาคารมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.22 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

5.2 อภิปรายผล

จากผลการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และผลการประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ได้ออกแบบขึ้นมาใหม่ ผู้วิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหอศิลป์ และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 409 คน ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มีความคิดเห็นว่า ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ออกแบบขึ้นมาใหม่นั้นคือ กระเป๋า สมุดบันทึก ดินสอ ขวดน้ำ และประติมากรรมจำลองอาคาร เป็นผลิตภัณฑ์ที่เมื่อพบเห็นแล้วทำให้ระลึกถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ สอดคล้องกับ(ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2531) ของที่ระลึก หมายถึง สิ่งของต่างๆ สัญลักษณ์แทนบุคคล เหตุการณ์เรื่องราว ฯลฯ ที่ได้รับการออกแบบสร้างสรรค์ขึ้น เพื่อกระตุ้นเตือน หรือเน้นย้ำความทรงจำให้คิดถึง หรือนึกถึงอยู่เสมอในบุคคล เหตุการณ์ หรือเรื่องราว ฯลฯ นั้น ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มีรูปแบบเฉพาะ แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์อื่นๆ มีรูปแบบที่เหมาะสมในการใช้งาน ตอบสนองความต้องการ มีความแปลกใหม่ และมีความปลอดภัยในการใช้งานได้ดีเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับแนวทางของ (ธีระชัย สุขสด, 2544) เรื่องคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ดี กล่าวไว้ว่าผลิตภัณฑ์ต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือชุมชนทุกชั้นทุกระดับที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ ไม่เป็นสิ่งที่ทำให้เสื่อมเสียหรือขัดต่อขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม หรือศาสนา ส่วนในด้านของความสวยงามเมื่อพบเห็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกแล้ว ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา เนื่องจากมีความน่าสนใจสะดุดตาแก่ผู้พบเห็น และสื่อความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวทางของ (สืบศิริ แซ่ลี และพงษ์พัฒน์ สายทอง.2554) กล่าวไว้ว่า งานศิลปะจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อสื่อความหมายออกมาได้ งานกราฟิกคืองานศิลปะเช่นกัน การสื่อความหมายจึงเป็นสิ่งที่นักออกแบบขาดเสียไม่ได้ ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ออกแบบขึ้นมาใหม่ได้แก้ปัญหาเรื่องการไม่บ่งบอกถึงสถานที่ในรูปแบบของของที่ระลึกแบบเดิมได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา และออกแบบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียนรู้ และมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ และเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ในการนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกสำหรับพิพิธภัณฑ์อื่นๆ ควรศึกษาในส่วนของกลุ่มตัวอย่าง เพราะพิพิธภัณฑ์แต่ละแห่งมีกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ออกแบบใหม่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหลักได้มากที่สุด

5.3.1.2 ผลงานวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เฉพาะที่ และในช่วงเวลาหนึ่งๆ เท่านั้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องขอบเขตและลักษณะการดำเนินงานของพิพิธภัณฑ์นั้นๆ ให้ชัดเจน เพื่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจะสามารถสื่อสารความเป็นพิพิธภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี สะท้อนถึงรูปลักษณะ เฉพาะทำให้ระลึกถึงพิพิธภัณฑ์นั้นได้อย่างไม่สับสน

5.3.2.2 ในการลงพื้นที่งานวิจัยพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่ายังมีหัวข้อที่น่าสนใจอีกหลายประเด็นที่สามารถศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ได้ อาทิ เรื่องของการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กมลวรรณ จันทวร. 2555. “การบริหารจัดการหอศิลป์ของรัฐในประเทศไทย” ศิลปมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศิลปากร

คุณรู้จักพิพิธภัณฑ์ดีแค่ไหน?. 2553. (ออนไลน์) : <http://www.thaimuseums.com/index.php?lay=show&ac=article&Ntype=9> สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2559.

งานพัฒนาศูนย์ข้อมูล SMEs Knowledge Center. 2556. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และออกแบบ
บรรจุภัณฑ์. (ออนไลน์) <http://www.smeservicecenter.net/public/uploads/p13799222266174622873.pdf> สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2558.

ณัฐิกา สิงคะสะ. 2554. “ศึกษาแนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของขนมญี่ปุ่น” ศิลปมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ณัฐรัตน์ ขจัดภัย. 2556. “การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สะท้อนเอกลักษณ์พื้นถิ่นสำหรับ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา”. ปีที่ 4(ฉบับที่ 1) : 102-114.

ดวงฤทัย ชำรงโชติ. 2550. เทคโนโลยีภาชนะบรรจุ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
ธีระชัย สุขสด. 2544. การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
นิรัช สุดสังข์. 2548. การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์

ประวัติความเป็นมา. 2554. (ออนไลน์). <https://ngbangkok.wordpress.com/history/>.
สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2558.

ประเสริฐ ศีลรัตน์. 2531. ของที่ระลึก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์. 2551. 30 ปี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์. กรุงเทพฯ :
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ สำนักพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร
วิโชค มุกตามณี. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์. (ออนไลน์).

http://kanchanapisek.or.th/kp6/Ebook/BOOK37/pdf/book37_2.pdf

สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2558.

วิจิต การพันทา. 2557. “การศึกษาและออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมิวเซียมสยาม”.

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.

วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526. การออกแบบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิมวอลาร์ท

วิรุณ ตั้งเจริญ. 2545. ออกแบบกราฟิค. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อีแอนดีไอคิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. 2540. ออกแบบกราฟิก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร
 วรัญจก์ บุญยสุรัตน์. ม.ป.ป. เอกสารการสอนชุดวิชา Art and Cultural Management
 (ออนไลน์). http://www.finearts.cmu.ac.th/e_doc/51/Art_And_Cultural_Management.pdf

วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ. 2544. ความรู้เกี่ยวกับการสร้างภาพประกอบ. (ออนไลน์)
http://www.wwartcoll.com/articles2_wi1_sub.php?id=5

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์. 2553. @design :หลักการออกแบบศิลปะ Principles of design.
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไฉไล.

ศิริพงศ์ พะยอมแย้ม. 2537. เทคนิคงานกราฟิก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
 สืบศิริ แซ่ลี และพงษ์พิพัฒน์ สายทอง. 2554. พื้นฐานการออกแบบ BASIC IN DESIGN.
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุจิตรา มาถาวร. 2541. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ :
 บริษัท เอส.ที.พี. เวลดี มีเดีย จำกัด.

สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. 2555. Packaging Design ออกแบบบรรจุภัณฑ์. กรุงเทพฯ :
 บริษัท วาดศิลป์ จำกัด

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549. เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1884

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

๙ พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ด้วย นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและออกแบบของที่ระลึก
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหอศิลป์" โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขออนุญาตจากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวเพ็ญวดี
เรืองจันทร์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ภายในหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 081-650-9855

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1885

คณะกรรมการ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

๑๕ พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.รุ่งนภา สุวรรณศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและออกแบบของหีกระถัง
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหอศิลป์” โดยมี รศ.อดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามนี้ เพื่อให้
ถูกต้องและเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ
นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 081-650-9855

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศร 0524.04/ 1885

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

/ ป พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง

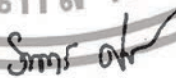
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและออกแบบของที่ระลึก
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหอศิลป์” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สารบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ
นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 081-650-9855

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1885

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

/๒ พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน คุณจักรพันธ์ วิเศษบุญหนัก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและออกแบบของที่ระลึก
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหอศิลป์” โดยมี รศ.อดมศักดิ์ สารินทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารรถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหา
ถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ
นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Sint ak

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 081-650-9855

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อหาแนวทางในการออกแบบของที่ระลึก

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

โดย นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

วันที่/...../.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สอบถามเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ และนักท่องเที่ยวเพื่อสอบถามหาประเภทของที่ระลึก ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามความจริงด้วยตัวของท่านเอง
3. กรุณาพิจารณาข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
4. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

1.1 เพศ

ชาย หญิง

1.2 อายุ

น้อยกว่า 20 21 - 30 ปี
 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี
 มากกว่า 50 ปี

1.3 การศึกษา

ม.6 หรือต่ำกว่า อนุปริญญา (ปวส.)
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

2.1 เมื่อนึกถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ท่านคิดถึงสิ่งใดเป็นสิ่งแรก

☐ อาคารแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก	☐ ผลงานศิลปะ
☐ แถ่งน้ำ	☐ โรงภาพยนต์
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	

2.2 ท่านอยากให้สินค้าที่ระลึกของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ เป็นสินค้ากลุ่มใด

(เลือกเพียง 1 กลุ่ม)

☐ กลุ่มประติมากรรม (กรุณาเลือกประเภทสินค้า เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	
☐ ที่ทับกระดาษ	☐ ประติมากรรมจำลองอาคาร
☐ ประติมากรรมจำลองผลงานศิลปะ	☐ ประติมากรรมจำลองแถ่งน้ำ
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	
☐ กลุ่มแฟชั่นและของใช้ (กรุณาเลือกประเภทสินค้า เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	
☐ เสื้อผ้า/เนคไท	☐ กระเป๋า/ถุงผ้า
☐ รองเท้า	☐ ผ้าพันคอ
☐ นาฬิกา	☐ เครื่องประดับ โปรดระบุ
☐ เข็มกลัด	☐ อื่นๆ โปรดระบุ
☐ กลุ่มสิ่งพิมพ์ (กรุณาเลือกประเภทสินค้า เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	
☐ สมุดบันทึก	☐ หนังสือ วารสาร นิตยสาร สุจิตร์
☐ ที่คั่นหนังสือ	☐ ไปรษณียบัตร (Post card)
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	
☐ กลุ่มเครื่องเขียน (กรุณาเลือกประเภทสินค้า เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	
☐ ดินสอ	☐ ปากกา
☐ ยางลบ	☐ ไม้บรรทัด
☐ กล่องดินสอ	☐ สมุดฉีก
☐ แฟ้มเอกสาร	☐ อื่นๆ โปรดระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- [] กลุ่มเครื่องใช้ภายในบ้าน (กรุณาเลือกประเภทสินค้า เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- [] กรอบรูป [] แก้วน้ำ/ขวดน้ำ
- [] แผ่นแม่เหล็ก (Magnet) [] อุปกรณ์ไอที โปรตรระบุ.....

2.3 ลักษณะของที่ระลึก ที่ท่านต้องการเป็นอย่างไร

- [] สื่อถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ [] สื่อความเป็นไทย
- [] แสดงด้วยภาพผลงานศิลปะของศิลปิน [] มีความทันสมัย แปลกใหม่
- [] อื่นๆ โปรตรระบุ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อหาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อประเมินผลงานออกแบบของที่ระลึก

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารະนินพณ์ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

โดย นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์

นักศึกษาศิลปะการออกแบบ สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

วันที่/...../.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และด้านการออกแบบกราฟิก ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ออกแบบขึ้นมาใหม่
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามความจริงด้วยตัวของท่านเอง
3. กรุณาพิจารณาข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
4. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์ต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ที่ได้รับการออกแบบขึ้นมาใหม่ ด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินผลงาน
การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ออกแบบกราฟิก ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และด้านหอศิลป์

1. การศึกษา หมายถึง การศึกษาเอกลักษณ์ ลักษณะเด่นของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ หมายถึง สถานที่เก็บรวบรวม จัดแสดง และดูแลรักษา ผลงานศิลปะในแต่ละยุคสมัยของประเทศไทย อนุรักษ์ศิลปวัตถุทางด้านทัศนศิลป์ที่ทรงคุณค่าและ ถือได้ว่าเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติโดยการรวบรวมศิลปวัตถุมาอนุรักษ์ไว้ตาม กระบวนการพิพิธภัณฑ์เพื่ออำรุงคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะแก่สาธารณชน
3. ของที่ระลึก หมายถึง สิ่งของต่างๆ ที่มีลักษณะสื่อถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
4. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ทุก ส่วนงาน
5. ผู้เยี่ยมชม หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
6. ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ หมายถึง ผู้มีความรู้ความสามารถและชำนาญการ ด้านการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบกราฟิก และด้านหอศิลป์
7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความสนใจ ความชื่นชอบ และความต้องการในผลิตภัณฑ์ของที่ ระลึกที่ออกแบบขึ้นมาใหม่
8. ความเป็นไทย หมายถึง ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นมาโดยมีลวดลายหรือรูปแบบที่สื่อ ถึงประเพณีไทย การดำรงชีวิตของคนในชาติไทย เพื่อสอดคล้องกับผลงานที่แสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ หอศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

1.1 ชื่อ นามสกุล

1.2 สถานที่ทำงาน

1.3 ตำแหน่ง

1.4 อายุ

[] 21 - 30 ปี

[] 31 - 40 ปี

[] 41 - 50 ปี

[] มากกว่า 50 ปี

1.3 การศึกษา

[] ปริญญาตรี

[] ปริญญาโท

[] ปริญญาเอก

[] อื่นๆ โปรดระบุ

1.4 ประสบการณ์ทำงาน

[] 5-10 ปี

[] 11-15 ปี

[] 16-20 ปี

[] มากกว่า 20 ปี

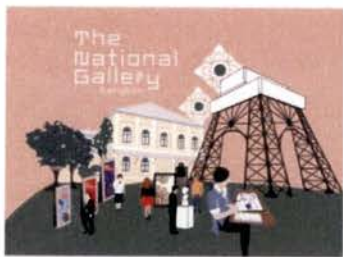
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีระดับความคิดเห็นในการให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

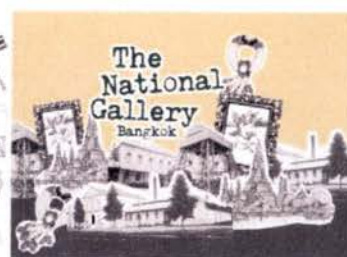
1. รูปแบบลวดลายกราฟิกสำหรับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3

รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1					รูปแบบที่ 2					รูปแบบที่ 3				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านการสื่อความหมาย															
1.1 มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากลวดลายของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์อื่นๆ															
1.2 เมื่อพบเห็นแล้วทำให้ระลึกถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์															
1.3 สื่อความเป็นไทย ประเพณีไทย การดำรงชีวิตของคนในชาติไทย สอดคล้องกับผลงานที่แสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์															
2. ด้านความสวยงาม															
2.1 ส่งเสริมให้เกิดความต้องการในการซื้อ															
2.2 องค์ประกอบของลวดลายมีความเหมาะสมเป็นอย่างดี															
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น															
3. ด้านเทคนิคการผลิต															
3.1 สามารถเลือกใช้ได้กับหลากหลายรูปแบบการผลิต															
3.2 สามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้หลายรูปแบบ															

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. รูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประเภทกระเป๋า/ถุงผ้า

รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3

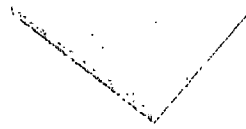
รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1					รูปแบบที่ 2					รูปแบบที่ 3				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย															
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน															
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน															
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน															
2. ด้านความสวยงาม															
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา															
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึก พิธีกรณีสถานแห่งชาติ หอศิลป์															
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น															
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม															
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต															
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก															
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน															
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม															
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา															
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน															
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้															
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก															

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. รูปแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประเภทสมุดบันทึก

รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3

รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1					รูปแบบที่ 2					รูปแบบที่ 3				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย															
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน															
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน															
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน															
2. ด้านความสวยงาม															
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา															
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึก พิธีกรรมสถานแห่งชาติ หอศิลป์															
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น															
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม															
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต															
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก															
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน															
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม															
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา															
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน															
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้															
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก															

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ผลิภัณฑ์ของที่ระลึกประเภทดินสอ

รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3

รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1					รูปแบบที่ 2					รูปแบบที่ 3								
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น								
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1				
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย																			
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน																			
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน																			
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน																			
2. ด้านความสวยงาม																			
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา																			
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึก พิธีกรรมสถานแห่งชาติ หอศิลป์																			
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น																			
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม																			
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต																			
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก																			
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน																			
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม																			
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา																			
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน																			
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้																			
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก																			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ผลผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประเภทแก้วน้ำ/ขวดน้ำ

รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3

รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1					รูปแบบที่ 2					รูปแบบที่ 3				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย															
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน															
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน															
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน															
2. ด้านความสวยงาม															
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา															
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสำหรับเป็นของที่ระลึก พิธีภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์															
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น															
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม															
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต															
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก															
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน															
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม															
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา															
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน															
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้															
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก															

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ผลผลิตภัณฑของที่ระลึกประเภทประติมากรรมจำลองอาคาร

รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3

รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1					รูปแบบที่ 2					รูปแบบที่ 3				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย															
1.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน															
1.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งาน															
1.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน															
2. ด้านความสวยงาม															
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา															
2.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์เหมาะสมสำหรับเป็นของที่ระลึก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์															
2.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น															
2.4 เหมาะสมกับเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม															
2.5 ทำให้ระลึกพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์															
2.6 มีรูปแบบเฉพาะแตกต่างจากของที่ระลึก พิพิธภัณฑอื่น															
3. ด้านวัสดุ และเทคนิคการผลิต															
3.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก															
3.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน															
3.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม															
3.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา															
3.5 เทคนิคการผลิตไม่ยุ่งยากและซับซ้อน															
3.6 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้															
3.7 เทคนิคการผลิตเหมาะสมกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก															

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อประเมินผล
งานออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและออกแบบของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารະนิพนธ์ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

โดย นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

วันที่/...../.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย นั่นคือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติพิพิธภัณฑ์ และนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ออกแบบขึ้นมาใหม่
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามความจริงด้วยตัวของท่านเอง
3. กรุณาพิจารณาข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
4. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

1.1 เพศ

[] ชาย [] หญิง

1.2 อายุ

[] น้อยกว่า 20 [] 21 - 30 ปี [] 31 - 40 ปี
[] 41 - 50 ปี [] มากกว่า 50 ปี

1.3 การศึกษา

[] ม.6 หรือต่ำกว่า [] อนุปริญญา (ปวส.) [] ปริญญาตรี
[] ปริญญาโท [] ปริญญาเอก

1.4 ท่านจัดอยู่ในกลุ่มใด

[] เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
[] ศิลปิน ที่จัดแสดงผลงานศิลปะในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
[] นักเรียน/นักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 รายได้/เดือน

- [] ต่ำกว่า 15,000 บาท [] 15,001 – 20,000 บาท [] 20,001–30,000 บาท
 [] 30,001–40,000 บาท [] มากกว่า 40,000 บาท

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีระดับความคิดเห็นในการให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ																		
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น							
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1			
1. ด้านการสื่อความหมาย																		
1.1 สื่อความเป็นไทย																		
1.2 เมื่อพบเห็นแล้วทำให้ระลึกถึง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์																		
1.3 มีรูปแบบเฉพาะ แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์อื่นๆ																		
2. ด้านประโยชน์ใช้สอย																		
2.1 มีรูปร่างรูปทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน																		
2.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งานได้																		
2.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน																		
3. ด้านความสวยงาม																		
3.1 เมื่อพบเห็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกแล้ว ก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา																		
3.2 องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมี ความเหมาะสมเป็นอย่างดี																		
3.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น																		
4. ด้านวัสดุ																		
4.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับ ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก																		
4.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน																		
4.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม																		
4.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา																		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ										
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ด้านการสื่อความหมาย										
1.1 สื่อความเป็นไทย										
1.2 เมื่อพบเห็นแล้วทำให้ระลึกถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์										
1.3 มีรูปแบบเฉพาะ แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก พิพิธภัณฑ์อื่นๆ										
2. ด้านประโยชน์ใช้สอย										
2.1 มีรูปร่างทรงที่เหมาะสมในการใช้งาน										
2.2 ตอบสนองความต้องการในการใช้งานได้										
2.3 มีความปลอดภัยในการใช้งาน										
3. ด้านความสวยงาม										
3.1 เมื่อพบเห็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกแล้วก่อให้เกิดความต้องการในการซื้อหา										
3.2 องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมีความเหมาะสมเป็นอย่างดี										
3.3 มีความแปลกใหม่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น										
4. ด้านวัสดุ										
4.1 สามารถเลือกใช้วัสดุได้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก										
4.2 วัสดุที่ใช้มีความปลอดภัย คงทน										
4.3 วัสดุที่ใช้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม										
4.4 วัสดุที่ใช้ง่ายต่อการดูแลรักษา										

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการในการนำไปใช้ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

กระเป๋	สมุดบันทึก	ดินสอ	ขวดน้ำ	ประติมากรรม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อหาคะแนนความพึงพอใจต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ลายกราฟิก (รูปแบบที่ 1)

แนวคิดการถ่ายทอดหน้าที่ พันธกิจ กิจกรรมของหอศิลป์ผ่านภาพกราฟิกคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในรูปแบบการสร้างภาพประกอบ ได้นำเรื่องราวต่างๆ ที่ประกอบกันมาขึ้นหอศิลป์ ในปัจจุบันมาจัดองค์ประกอบภาพส่วนนี้ถ่ายทอดลงกลางบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

ภาพที่ ค1. ภาพร่างลวดลายกราฟิก รูปแบบที่ 1

ที่มา : เพ็ญติ เรื่องจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ลายกราฟิก (รูปแบบที่ 2)

แนวคิดการถ่ายทอดหน้าที่ พันธกิจ กิจกรรมของมูลนิธิผ่านภาพกราฟิกกลางเส้นที่สีนวลและเรียบง่าย ลายเส้นนั้นเป็นการจัดเรียงท่าทางทอดตามรู้สึกนึกคิดต่างๆ ในทางสร้างสรรค์ก็เป็นการสร้างงานศิลปะในขั้นต้นได้ จึงได้นำทัศนทัศน์ท่าทางทอดเรื่องราวต่างๆ ที่ประกอบกันมาเป็นนิมิตลึบในนิมิตออกมาเป็นลักษณะของไอคอนลดรูปที่นิ่งมกนในนิมิตมาจัดองค์ประกอบภาพด้วยการซ้ำลวด ออกมาเป็นลวดลายเส้นสำนัรท่าทางทอดลวดลายบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

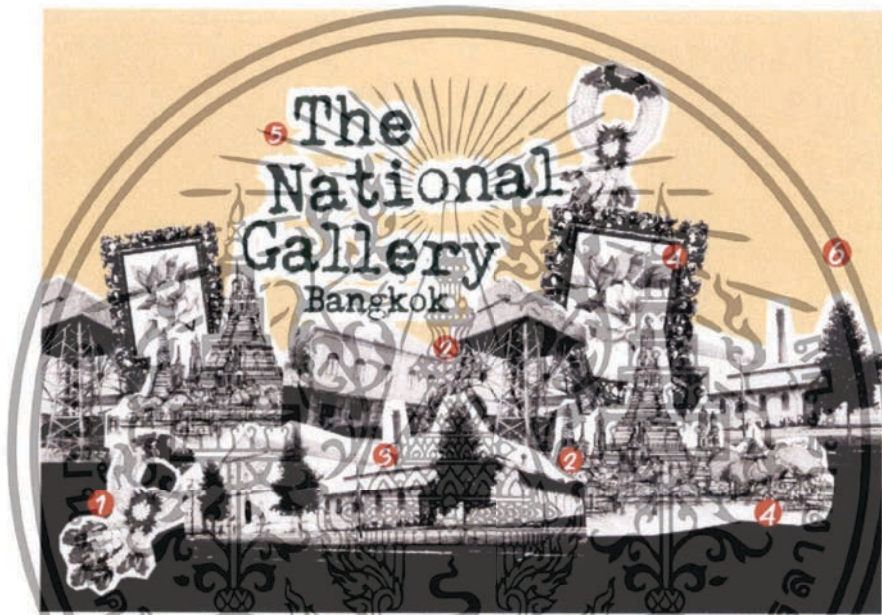
ภาพที่ ค.2 ภาพร่างลวดลายกราฟิก รูปแบบที่ 2

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ลายกราฟิก (รูปแบบที่ 3)

แนวคิดการถ่ายทอดหน้าที่ พันธกิจ กิจกรรมของหอศิลป์ผ่านภาพกราฟิกในรูปแบบเทคนิคการตัดปะภาพ โดยการถ่ายทอดเรื่องราวของหอศิลป์ในอดีตจนถึงปัจจุบันได้ออกมาสนุก ทันสมัย และแปลกใหม่เหมาะกับผู้ชมปัจจุบันโดยการสร้างสัมพันธ์ภาพต่างๆที่นำมาใช้ด้วยการทำมินิภาพทอดำซึ่งมีนัยสัญลักษณ์ของอดีตซึ่งอาคารแห่งนี้ได้ถือกำเนิดมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2445 และใช้สีในลือ่งมีนัยสำคัญเนื่องจากมีนัยของอาคารและบริเวณในสีดั้นเพื่อความสวยงามและดึงดูดความสนใจเหมาะสำหรับถ่ายทอดลวดลายบนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก

1. มินิหอศิลป์ไทยด้วยภาพทิวทัศน์
2. ภาพแสดงอาคารและแท่งทิวทัศน์ในจุดเด่นของหอศิลป์
3. ภาพหอศิลป์ในอดีตที่ตรงกันโรงกรมไม้
4. ภาพศิลปะ
5. ลีอัสารตัวอักษรมือเขียนที่ ตัวหนังสือ
6. ได้นิมเอาสีนลือ่งมาใช้มีนัยสำคัญเนื่องจากมีนัยของอาคารและในวัฒนธรรมไทยและศิลปะ

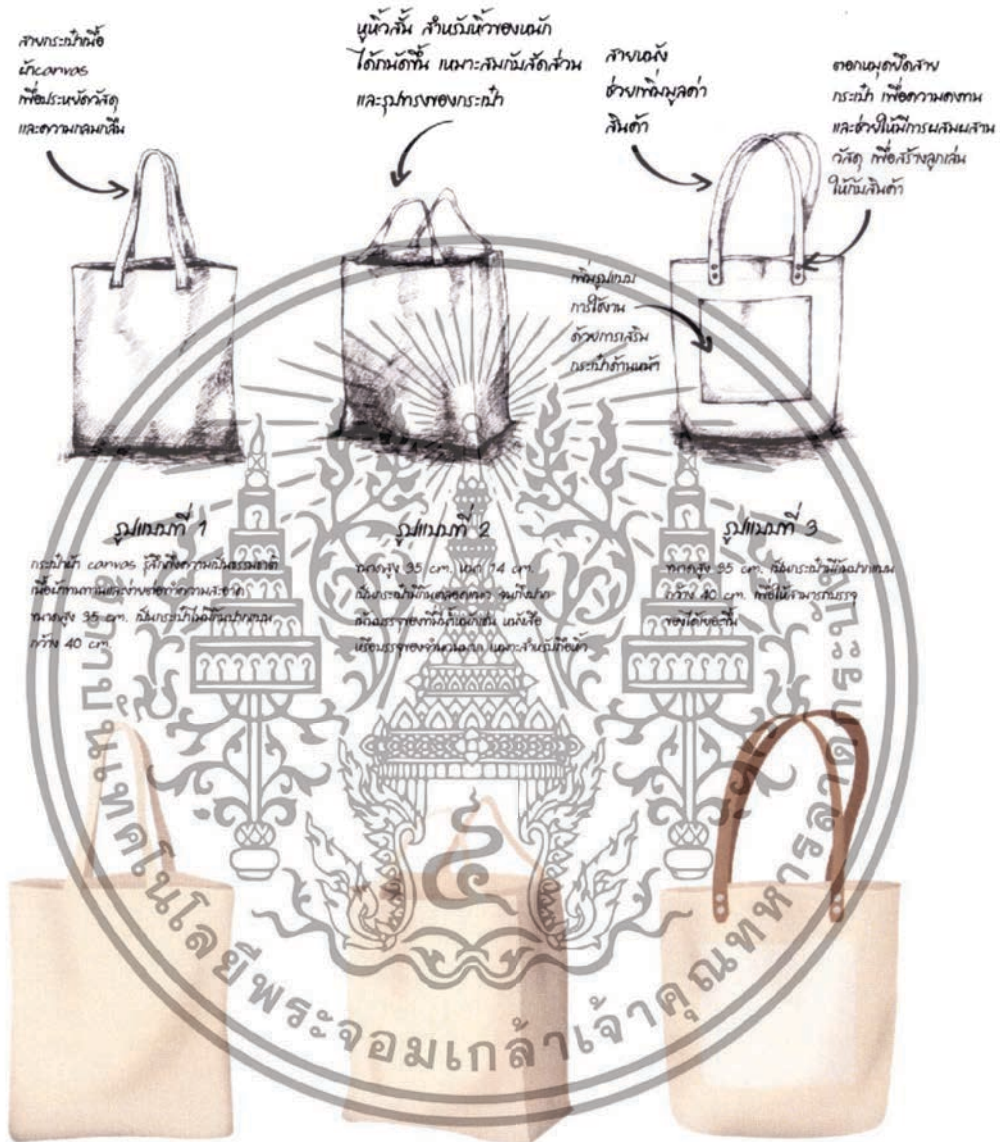
ภาพที่ ค.3 ภาพร่างลวดลายกราฟิก รูปแบบที่ 3

ที่มา : เพ็ญวดี เรื่องจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. กระเป๋า/ถุงผ้า

การออกแบบเน้นความเรียบง่าย มีมิติต่อสิ่งแวดล้อม
สะดวกทั้งการใช้งาน เก็บรักษาและทำความสะอาด

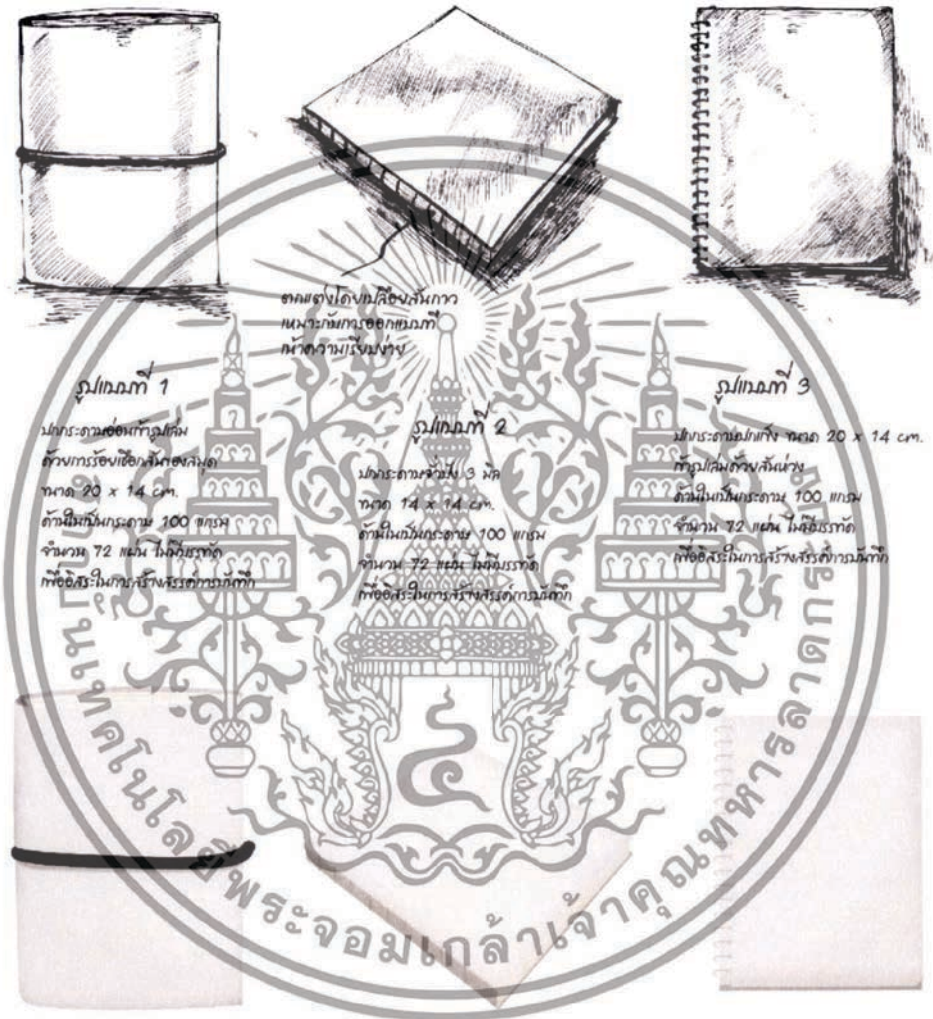
ภาพที่ ค.4 ภาพร่างรูปแบบกระเป๋า/ถุงผ้า

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สมุดบันทึก

เพื่อให้นักศึกษาค้นคว้าที่ระลึกที่ได้ในอารมณ์ถึงความผ่องกลาง ในวันเดินทางออกงานตีพิมพ์
จึงได้ถือโอกาสออกแบบในผลิตภัณฑ์ที่มีความเรียบง่ายไม่ซับซ้อน วัสดุที่ใช้มีเนื้อไม้ซึ่งวัสดุธรรมชาติ
มีมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และต้นทุนในการผลิตไม่สูง

ภาพที่ ค.5 ภาพร่างรูปแบบสมุดบันทึก
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ดินสอ

เพื่อให้เห็นลักษณะของที่ระลึกที่ได้ในอารมณ์ถึงความผ่อนคลาย ในวันเดินทางชมงานศิลป์
จึงได้เลือกออกแบบในผลิตภัณฑ์ที่มีความเรียบง่ายไม่ซับซ้อน กวดูกที่ใช้งานได้มีประโยชน์ซึ่งวัสดุธรรมชาติ
มีมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และต้นทุนในการผลิตไม่สูง

ภาพที่ ค.6 ภาพร่างรูปแบบดินสอ

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. แก้วน้ำ ขวดน้ำ

เพื่อตอบสนองการใช้งานในการพกพาเดินทางท่องเที่ยว หรือกิจกรรมอื่นๆ ในการดำรงชีวิต จึงได้ออกแบบในขวดน้ำมีกระดก ใช้งานง่าย พกพาสะดวก วัสดุที่ใช้มีน้ำหนักเบา ตกทนต่อการใช้งาน ทำความสะอาด ไม่สะสมเชื้อโรค

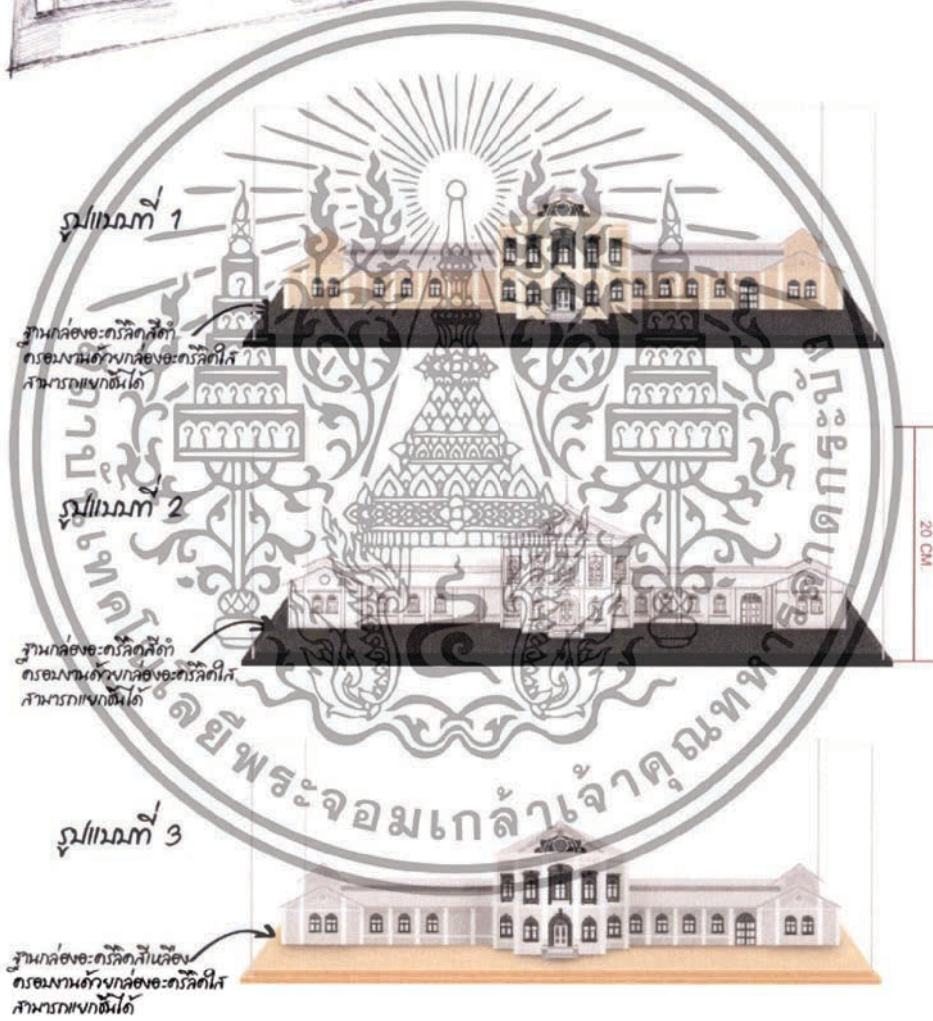

ภาพที่ ค.7 ภาพร่างรูปแบบขวดน้ำ/แก้วน้ำ
 ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ประติมากรรมจำลองอาคาร

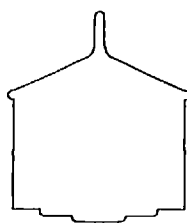
เป็นการจำลองอาคารแสดงงานใน
รูปแบบประติมากรรมลอยตัว
โดยใช้วิธีการประกอบกระดาษ
ด้วยเทคนิค Paper Cut
ขนาด 30x30x10 cm.

ภาพที่ ค.8 ภาพร่างรูปแบบประติมากรรมจำลองอาคาร

ที่มา : เพ็ญวดี เรื่องจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

The National Gallery
Bangkok

จิตรกรรมฝาผนัง

"BAG"

www.thaiart.com/ThaiArtAndCulture/Bangkok

ภาพที่ ค.9 ภาพศิลปะบรรจุภัณฑ์กระเป๋าคู่

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

ภาพที่ ค.10 ภาพศิลปะบรรจุภัณฑ์สมุดบันทึก

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค.12 ภาพศิลปะบรรจุภัณฑ์ประติมากรรมจำลองอาคาร
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค.13 ภาพศิลปะจากงานนิทรรศการ

ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.1 การเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2558

ภาพที่ ง.2 การเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.3 การเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2558

ภาพที่ ง.4 การเก็บข้อมูลผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ๖.5 การเก็บข้อมูลผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
 ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2558

ภาพที่ ๖.6 การเก็บข้อมูลผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
 ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.7 การเก็บข้อมูลผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2558

ภาพที่ ง.8 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง (ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์)
สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.9 คุณจักรพันธ์ วิเศษบุญหนัก เจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างศิลป์ หอศิลปกาญจนาภิเษก
มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมืองฯ จังหวัดชลบุรี
ที่มา : เพ็ญวดี เรื่องจันทร์, 2559

ภาพที่ ง.10 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา สุวรรณศรี (ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก)
สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ที่มา : เพ็ญวดี เรื่องจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.11 เก็บข้อมูลความพึงพอใจเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

ภาพที่ ง.12 เก็บข้อมูลความพึงพอใจเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

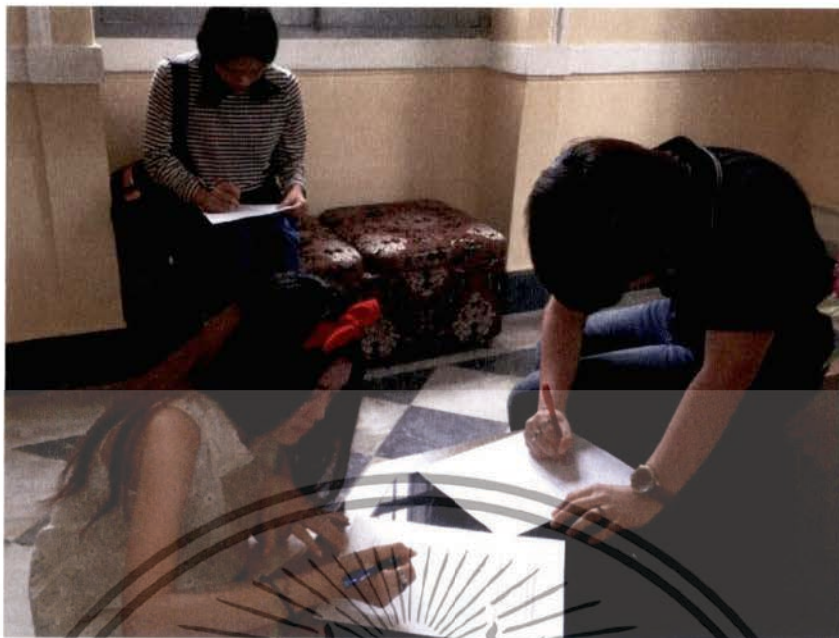

ภาพที่ ง.13 เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

ภาพที่ ง.14 เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.15 เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

ภาพที่ ง.16 เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

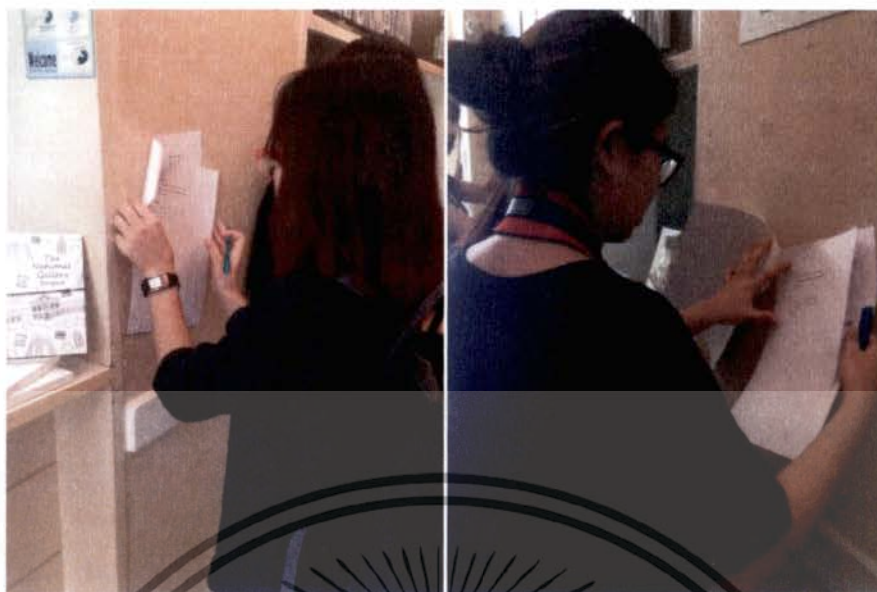

ภาพที่ ง.17 เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

ภาพที่ ง.18 เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง.19 เก็บข้อมูลความพึงพอใจผู้เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ที่มา : เพ็ญวดี เรืองจันทร์, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวเพ็ญวดี เรืองจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	9 กรกฎาคม พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	159 ซอยราชวิถี 6 ถ.ราชวิถี แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2549 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบเซรามิกส์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เกรดเฉลี่ย 2.63
ประวัติการทำงาน	ตำแหน่งกราฟิกดีไซน์เนอร์ บริษัท บรรณศิลป์ ปรีณัตติ จำกัด พ.ศ. 2549-2550 ตำแหน่งเซรามิกส์ดีไซน์เนอร์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทองเอก พ.ศ. 2550-2551 ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายออกแบบ บริษัท โอเรียนท์ล อโรมา จำกัด พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้